

FILATELISTA ФИЛАТЕЛИСТА

САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

БРОЈ

XIV ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE SARAJEVO 1984

Издавач:

Савез филателиста
Србије

Адреса:

Сремска 6/IV,
пошт. прегр. 702,
11001 Београд

Телефон:

/011/ 638-751

Жиро рачун:

60806-678-11966

Издавачки савет:

Др Јован Величковић,
Председник

Др Драгослав Букановић
Милош Јованић
Ненад Килибарда
Стеван Новаковић
Др Јован Марисављевић
Душан Главоњић

Главни и одговорни
уредник:

Владимир Прикић

Редакциони одобр:

Прим. др Бранислав
Новаковић
Владимир Прикић
Војислав Беговић
Имре Ваџи

Технички уредник:

Владимир Прикић

Штампа:

Штампарија ПТТ
11000 Београд,
Таковска 2

Тираж:

2500 примерака

Штампано априла 1984.

ЗА ЧЛАНОВЕ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА
СРБИЈЕ, ЧАСОПИС ЈЕ БЕСПЛАТАН
ЗА ОСТАЛЕ, ПРИМЕРАК 75,00 ДИНАРА
ПРЕТПЛАТУ НА ЧАСОПИС МОЖЕТЕ
УПЛАТИТИ ОПШТОМ УПЛАТНИЦОМ
НА ЖИРО-РАЧУН БРОЈ 60806-678-11966
САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Б Е О Г Р А Д

СА НАЗНАКОМ „ЗА ЧАСОПИС“

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЈЕ 150,00 ДИНАРА

Излази двапут годишње

Годишња претплата за Југославију 150,00 — динара;
за иностранство 200,00.— динара /за авионску по-
штарину + 30 динара за Европу односно + 60 ди-
нара за прекоморске земље/

Мали огласи до 20 речи 200.— динара; свака даља
реч 2 динара.

За радне организације: 1/1 страна — 4000 динара.

Published twice a year by Union of Philatelists of
Serbia, address: 11001 Belgrade, P.O. Box 702,
Yugoslavia Annual subscription US \$ 8 (for air mail
delivery + 3 \$ for Europe; + 5 \$ for oversea
countries)

Little advertisements: first 20 words US \$ 3; each
additional word US \$ 0.10

Our bank account: 320020-02587,
Beobanka, Belgrade, Yugoslavia

Рукописи се не враћају. Марке послате ради кли-
ширања враћамо у препорученом писму или по до-
говору. Прештампавање дозвољено, уз навођење из-
вора аутора, уколико другачије није наведено.

Unless otherwise stated, all items may be reprinted,
provided that the proper information is given of
source and author.

Po mišljenju Republičkog sekretarijata za kulturu
SR Srbije br. 413/380-73-02 od 16. maja 1973. godine
oslobođen poreza na promet.

РЕЧ УРЕДНИКА

Јубиларни двестоти број „Филателисте“ појављује се непосредно по завршетку највеће спортске приредбе која је икад одржана у нашој земљи!

Почетак ове године протекао је у знаку припрема за Зимске олимпијске игре у Сарајеву, при чему су и филателисти дали свој удео при организовању дочека олимпијске бакље: многи градови су овај догађај обележили пригодним жиговима, дописницама и ковертима. Саме Игре донеле су још једну серију са два блока и мноштво жигова на бориштима у Сарајеву — преостаје да се направи биланс — покушај је учињен већ у овом броју! Поред тога, и у иностранству је тим поводом издато више серија, тако да ће збирка „ЗОИ Сарајево 1984“ бити прилично обимна. На крају, поводом освајања прве југословенске медаље на зимским олимпијским играма (Јуре Франко, велеслалом, сребро) крајем априла ове године издаће се марка од 23,70 динара са сликом скијаша, у табачићу од 9 примерака (8 марака са вињетом у средини која носи претставу сребрне медаље).

Поводом 100-годишњице железничке пруге Београд—Ниш, 9. априла пушта се у течај пригодна марка од 5 динара. Као и претходна, и то је ванпланско издање.

Годишња скупштина СФС одржана је 31. марта 1984. Изабрано је ново Председништво, органи СФС и усвојен нови статут. Запажено је да су делегати из унутрашњости тражили веће ангажовање СФС на ширењу и пропагирању филателије — приређивањем изложби ван Београда, оснивањем нових друштава у местима где већ има неорганизованих филателиста и инсистирањем на редовном излажењу часописа, који треба да доноси и текстове за почетнике.

Поред тога 30. IV излази Европа Цепт (23,70 и 50 дин), а 14. маја олимпијска серија за Лос Анжелес.

Предвиђено је да овогодишња серија репродукција, која се појављује пред Дан републике, поводом 140-годишњице Народног музеја у Београду, буде посвећена делима страних мајстора из збирки овог музеја (Дега, Реноар, Гоген...).

Питање учлањења у ФИП већ годинама притиска наше филателисте! Очекујемо да ће се ове године кренути са мртве тачке. Један наш читалац из унутрашњости пише: „... Ми филателисти из мањих места се питамо, ко то спутава, коме смета једна заједничка, јединствена филателистичка организација, које немамо нити у међународном филателистичком систему. Нажалост!”

На крају да се мало похвалимо: „Филателиста“ је на изложби „Балканфила“ у Букурешту добио сребрну медаљу! И још нешто: све материјале за лист — чланке, текстове, прилоге и сл. осим у вези огласа, претплате и финансијских питања, слати директно на адресу уредника: Владимир Прикић, Чарли Чаплина 2, 11000 Београд.

Скупштина СФС

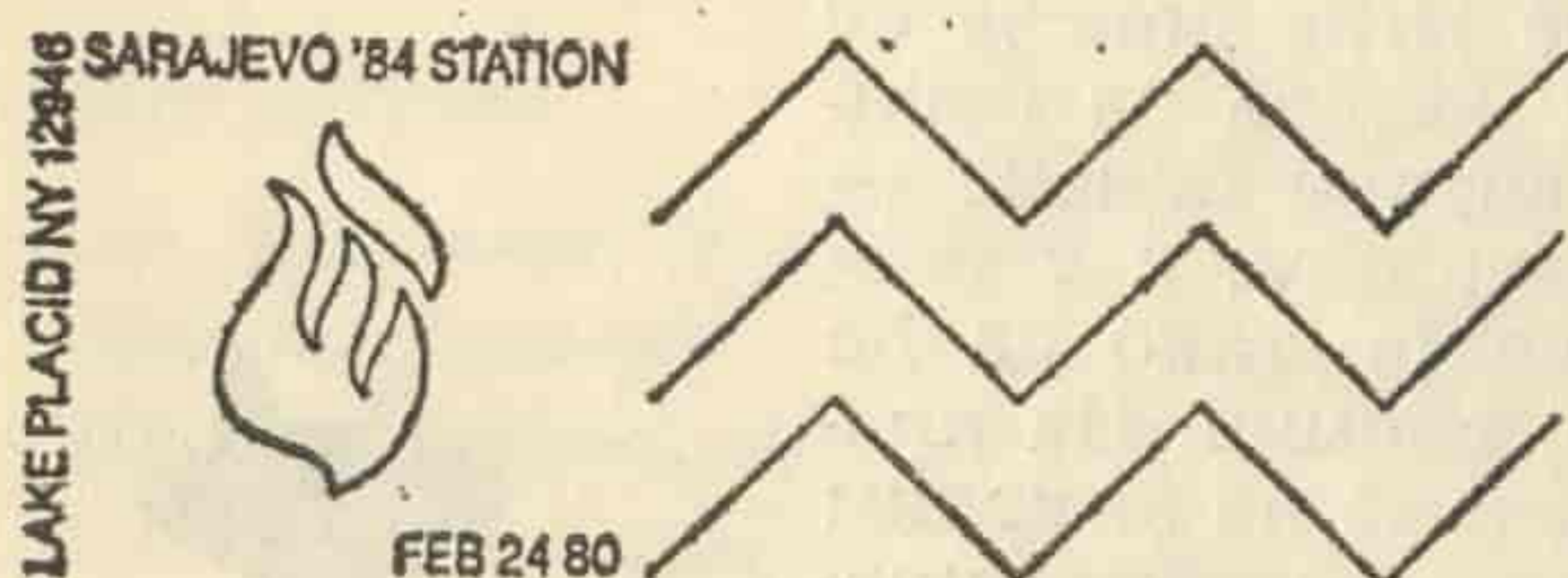
XIV. ZIMSKA OLIMPIJADA U SARAJEVU

Na zasedanju Međunarodnog olimpijskog komiteta 18. maja 1978. godine u Atini, odlučeno je da domaćin XIV. zimske olimpijade bude Sarajevo.

POČETNI PREDOLIMPIJSKI PERIOD

Prvi filatelistički spomen Sarajeva kao grada u kome će se održati zimske olimpijske igre, bio je u vidu žiga koji je korišćen na zatvaranju XIII. olimpijskih igara u Lejk Plesidu a označavao je pozdrav Sarajevu — natpis: „Lake Placid — Sarajevo / 24. II 1980”.

Sledi serija i blokovi Belize iz 1981. godine.

PREDOLIMPIJSKI PERIOD

Krajem 1982. godine izdata je 1. jugoslovenska predolimpijska serija sa motivima Sarajeva, uz žigove prvog dana u Beogradu, Zagrebu i Sarajevu i prigodne koverta koje je izdala „Jugomarka”.

20. novembar 1982: I. predolimpijska serija. Motivi iz Sarajeva. Serija od 4 marke. Tiraž: 300.000 kompletnih serija.

4 dinara Most na Miljacki
6,10 dinara Minare džamije u Sarajevu
8,80 dinara Umetnička akademija u Sarajevu
15 dinara Stara ulica u Sarajevu

Zagreb — Povodom održavanja izložbe „U susret zimske olimpijade Sarajevo 1984” HFD je izdalo prigodni koverat br. 5/82 sa reprodukcijom marke „Grenobl 1968” od 0,50 dinara (skijaški skok) uz odgovarajući natpis. Na pošti 41101 Zagreb, 15. 10. 1982. godine korišćen je prigodni žig sa natpisom „Filatelistička izložba/(olimpijski krugovi)/Sarajevo/1984”.

Maribor — Od 15. do 25. XI 1982. godine održana je „Predolimpijska razstava znak in kovancev”; izdat je koverat FD „Maribor” br. 114 na kome stoji i natpis „Zlatorog Maribor/uradna kozmetična služba XIV. zimskih olimpijskih igara”. Žig je korišćen 20. 11. 1982. Natpis: „Predolimpijska razstava” i predstava olimpijskog plamena.

2. septembar 1983: Dopunska vrednost u redovnoj seriji „Turizam”.
10 dinara Ulica u starom Sarajevu i olimpijske oznake

Doplatna predolimpijska marka

Поводом одржавања XIV. Зимских олимпијских игара у Сарајеву, издата је доплатна марка од 2 динара, у употреби од 20. октобра до 20. новембра 1983. године, и од 20. јануара до 20. фебруара 1984. године. Штампана је у тиражу од 97. милиона комада у табацима од по 50 марака. Иста марка издата је у тиражу од 3 милиона примерака у малим табачићима (деветерцима — више од 330.000 малих арака). На овим маркама налазе се с леве стране симболи зимске олимпијаде, а са десне смучар у покрету.

Zagreb — 20. X 1983. године у Загребу је отворена филателистичка изложба и издат пригодни кверат HFD br. 4/83. са сликом Vučka и пригодним текстом. Коришћен је пригодни жиg на пошти Zagreb 41101 са олимпијским симболима Сарајева и натписом „U susret зимским олимпијским играма/Sарајево 1984”.

Maribor — Поводом пуштанја у тегај обавезних доплатних олимпијских марака, FD „Maribor” је издало пригодну карту br. 119, а коришћен је жиg „Олимпијски месец/Sарајево/олимпијски кругови/Los Angeles/Maribor 20. 10. 1983”.

Издаг је кверат br. 120 „Pozdrav Сарајеву месту XIV. зимских олимпијских игара 1984” и „ше 74 дни до зачета олимпијских игара”. Жиg носи натпис „Pozdrav Сарајеву”, слику скакача, олимпијске кругове и датум 25. 11. 1983.

Jajce — FD „Jajce” је издало три пригодна коверта (br. 4 — плав, br. 4 — црвен и 4а плав, са различитим нацртима) са натписом „Pozdrav Олимпијади и олимпијској години”. Коришћен је обичан жиg Јајце — први пут 25. 11. 1983. године.

Ниле израден пригодни жиg са одређеним датумом, жедећи да се кверат користи кроз целу предолимпијску годину и да потсеа на наступајући велики спортски догађај.

25. новембар 1983: II. предолимпијска серија — борилишта. Блок: знак ZOI Сарајево. Тираж: 500.000 серија и 200.000 блокова. 3 FD кверата „Југомарке”. Жигови првог дана у Београду, Загребу и Сарајеву.

- 4 динара Skakaonica (Igman — Malo polje)
- 4 динара Staza за slalom (Jahorina)
- 16,50 динара Staza за bоб и sankanje (Trebević)
- 16,50 динара Staza за spust (Bjelašnica)
- 23,70 динара Pista за brzo klizanje (Zetra)
- 23,70 динара Dvorana за hokej и umetničko klizanje (Zetra)

JUGOSLAVIJA
1984

XIV ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE
SARAJEVO '84

Senta — FD „Senta” izdala je prigodnu kartu povodom „Filatelističke izložbe „Sport” u čast XIV. ZOI Sarajevo '84” i 60. godišnjice prvih zimskih igara u Samoniju. Korišćen je prigodan žig 25. I 1984. sa predstavom hokejaša i odgovarajućim natpisom.

Čakovec — Od 6. do 26. II 1984. godine u Čakovcu je održana filatelistička izložba „Zimske olimpijske igre”. DF „Međumurje” izdalo je prigodni koverat br. 10 (14), a 7. II 1984. korišćen je žig sa slikom skijaša i odgovarajućim tekstom.

Zagreb — Povodom 90-godišnjice Međunarodnog olimpijskog komiteta na pošti 41101 Zagreb, 3. II 1984. godine korišćen je prigodni žig.

Sarajevo — Povodom 87. zasedanja Međunarodnog olimpijskog komiteta u Sarajevu, 4. II 1984. godine na pošti Sarajevo korišćen je prigodni žig.

Sutradan, u vezi otvaranja filatelističke izložbe „Olimpijske igre”, na ovoj pošti 71101 Sarajevo, upotrebljavan je odgovarajući prigodni žig.

PRENOS OLIMPIJSKE BAKLJE

Olimpijski plamen je upaljen u Olimpiji 29. I 1984. godine (tom prilikom je tamo korišćen prigodni žig sa oznakom ZOI Sarajevo) i JAT-ovim Boingom 727 prebačen od Atine do Dubrovnika, gde je istoga dana uveče dočekan uz svečanost koju je prenosila televizija.

Rijeka — Olimpijska baklja prenoćila je 31. I 1984. u Rijeci u „Domu mladosti” na Trsatu, pri tome je priređena višesatna priredba u čast njenog dolaska.

FD „Rijeka” nije izdalo za tu priliku prigodnu kovertu/kartu, već je samo korišćen prigodni žig.

B. Bađuk, Rijeka

Za tu priliku na pošti je upotrebljavan prigodni žig, a pripremljen je i odgovarajući koverat privatnog izdanja.

Postoji prigodni žig i iz Atine.

J. Kovačević, Dubrovnik

Sutradan, 30. I 1984. godine, olimpijska baklja je nastavila put u dva pravca: na istok — prema Crnoj Gori, Kosovu, Makedoniji i užoj Srbiji i prema zapadu — kroz Dalmaciju, Istru, Sloveniju, Hrvatsku i Bosnu (Split, Šibenik, Zadar, Rijeka, Pula itd.).

Šibenik — Prijenos baklje kroz Šibenik vršili su istaknuti sportaši, između ostalih veslači „Krke”. Prigodni žig sa naznakom „Prijenos olimpijske vatre” i prikazom „Vučka” korišćen je 31. I 1984. godine, a DFN „Šibenik” izdalo je tim povodom kartu br. 95.

M. Milišić, Šibenik

Pula — Povodom prolaza olimpijskog plamena kroz Pulu 1. II 1984. godine, DF „Arena” je izdala prigodnu kartu br. 72 sa natpisom „Pozdrav ZOI Sarajevo '84”, a na pošti je korišćen prigodni žig.

I. Grubelić, Pula

Maribor — Koliko je poznato u Sloveniji je samo FD „Maribor” izdalo prigodnu kovertu br. 122 „Prenos olimpijskega ognja (Olympia Sarajevo) Prihod v Maribor 2. 2. 1984.” uz prigodan žig sa natpisom „Olimpijski ogenj”.

Teo Kos, Maribor

Prolaz olimpijske baklje kroz Hrvatsku obeležen je prigodnim žigovima u **Kumrovcu** 3. II 1984, **Sisku** 4. II 1984, **Karlovcu** 4. II 1984. i **Zagrebu** 4. II 1984. (prigodni koverat).

I. Librić, Zagreb

Jajce — Olimpijski plamen je zapadnim pravcem prispeo 5. II 1984. godine u Jajce gde je i prenoćio. Tim povodom FD „Jajce” je izdalo prigodan koverat br. 10, a na pošti je korišćen prigodni žig.

S. Isić, Jajce

SISAK

Пут олимпијске бакље источним правцем филателистички је обележен само у Београду и кроз Војводину.

Поводом пролаза олимпијског пламена кроз Бечеј, Сенту, Аду и Кањижу, на пошти у овим местима, коришћен је пригодни жиг истог типа, са приказом тркача са бакљом и натписом „Олимпијски пламен кроз Југославију” на српскохрватском и мађарском језику (4. II 1984).

Сомбор — Поводом пролаза кроз Сомбор 4. II 1984. године, коришћен је жиг „Преношење олимпијске бакље кроз Сомбор” и пригодна коверта ДФ Сомбор бр. 80/84. „Поздрав Раванграда олимпијском Сарајеву '84” у вези филателистичке изложбе на тему „Спорт — Олимпијада” („Раванград” је Сомбор у делима Вељка Петровића чија се годишњица такође слави).

Осијек — Олимпијски пламен је дочекан у Осијеку 4. II 1984. и том приликом је друштво „Осијек” издало пригодни коверат бр. 77, а на пошти је коришћен пригодни жиг (нацрт: Зденко Штимац, сликар из Осијека).

С. Новаковић, Осијек

Нови Сад — Поводом свечаног дочека олимпијске бакље на спортском центру „Војводина” у Новом Саду, на пошти 21121 (где се налази и шалтер за филателију) коришћен је 4. II 1984. године пригодни жиг, а ФД „Нови Сад” је издало пригодну карту и обичну дописницу (целину) са претиском (бр. 1 и 1а/84). Тираж је 1000 комплета, а цена са олимпијском марком од 4 динара је 40.— а са марком од 16,50 динара — 50 динара.

Х. Чамцић, С. Каменица

Београд — У вези пролаза олимпијске бакље кроз Београд 4. II 1984, у задњи час је припремљен пригодни жиг који је коришћен на главној пошти. Званичних коверата или карата није било.

Травник — У спомен на пренос олимпијског пламена на Влашић и кроз Травник 5. и 6. фебруара 1984. године, ФД „Травник” је издало коверат бр. 38 у американском формату (тираж: 2000 примерака) и коверат обичног формата (тираж: 500) уз жиг „Олимпијски пламен (Травник) 6. 2. 1984” са симболичним приказом.

А. Пелић, Травник

DRUSTVO FILATELISTA I UKJ NOVI SAD — 1a/84.

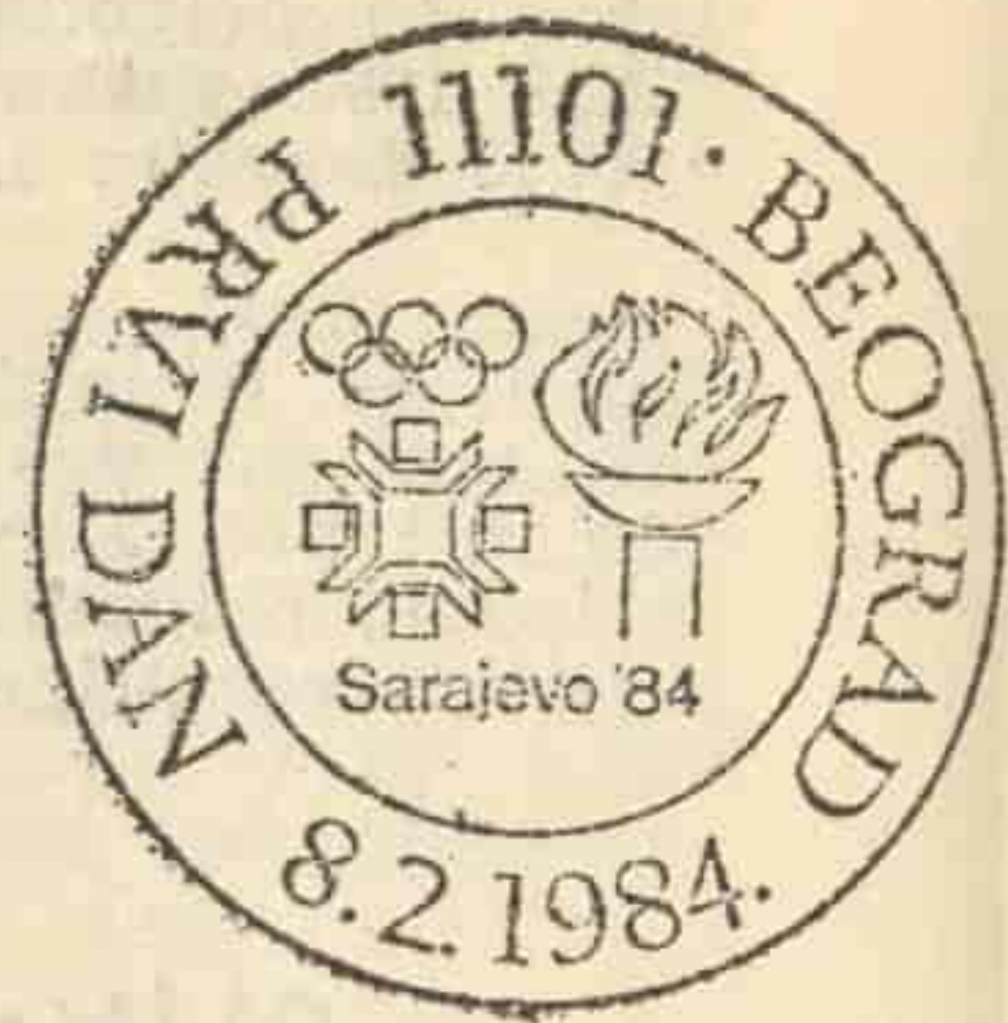

XIV ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE SARAJEVO 1984.

ДОПИСНИЦА-DOPISNICA
ПОШТЕНСКА КАРТИЧКА

ПОШТАНСКИ БРОЈ - POSTANSKI BROJ - POSTNA ŠTEJKA

Na kraju, put olimpijskog plamena koji je vodio kroz 90 gradova svih republika i pokrajina, završen je 8. II 1984. godine na stadionu Koševo u Sarajevu, gde je pri svečanom otvaranju Igara Sanda Durbavčić upalila vječnu vatru koja je gorela do svečanog zatvaranja 19. II 1984! Ova prolaz olimpijske baklje obeležen je sa 20 pogodnih žigova, od toga 10 u Hrvatskoj, 6 u VoJVodini, 2 u BiH i po jedan u Sloveniji i uжој Србији.

ODRŽAVANJE ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGARA (7. do 19. februara 1984. godine)

Svečano otvaranje XIV. Zimskih olimpijskih igara odigralo se 8. februara 1984. godine na stadionu Koševo, ali su neke utakmice u hokeju odigrane već dan ranije.

Olimpijska serija puštena je u tečaj 8. februara, a žigovi za različite discipline korišćeni su kao što je predstavljeno na tabeli.

8. februar 1984: Olimpijska serija „XIV. zimske olimpijske igre u Sarajevu”. Motivi: zimske olimpijske discipline. Serija od 8 maraka i 2 bloka.

Tiraž: 500.000 kompletnih serija i 330.000 pari blokova. 4 FD koverta „Jugomarke”. Žigovi prvog dana u Beogradu, Zagrebu i Sarajevu.

- 4 dinara Veleslalom
- 4 dinara Biatlon
- 5 dinara Slalom
- 5 dinara Bob
- 16,50 dinara Brzo klizanje
- 16,50 dinara Hokej na ledu
- 23,70 dinara Skijaški skokovi
- 23,70 dinara Spust
- 50,00 dinara Olimpijski plamen (blok)
- 100,00 dinara Put olimpijske baklje (blok)

Organizacioni komitet XIV. Zimskih olimpijskih igara izdao je 19 pogodnih koverata posvećenih različitim sportskim disciplinama odnosno događajima u vezi Olimpijade. Olimpijske marke poništavane su odgovarajućim pogodnim žigom, zavisno od sportske discipline, odnosno događaja prikazanih na kovertam.

Mašinski žig organizacionog komiteta

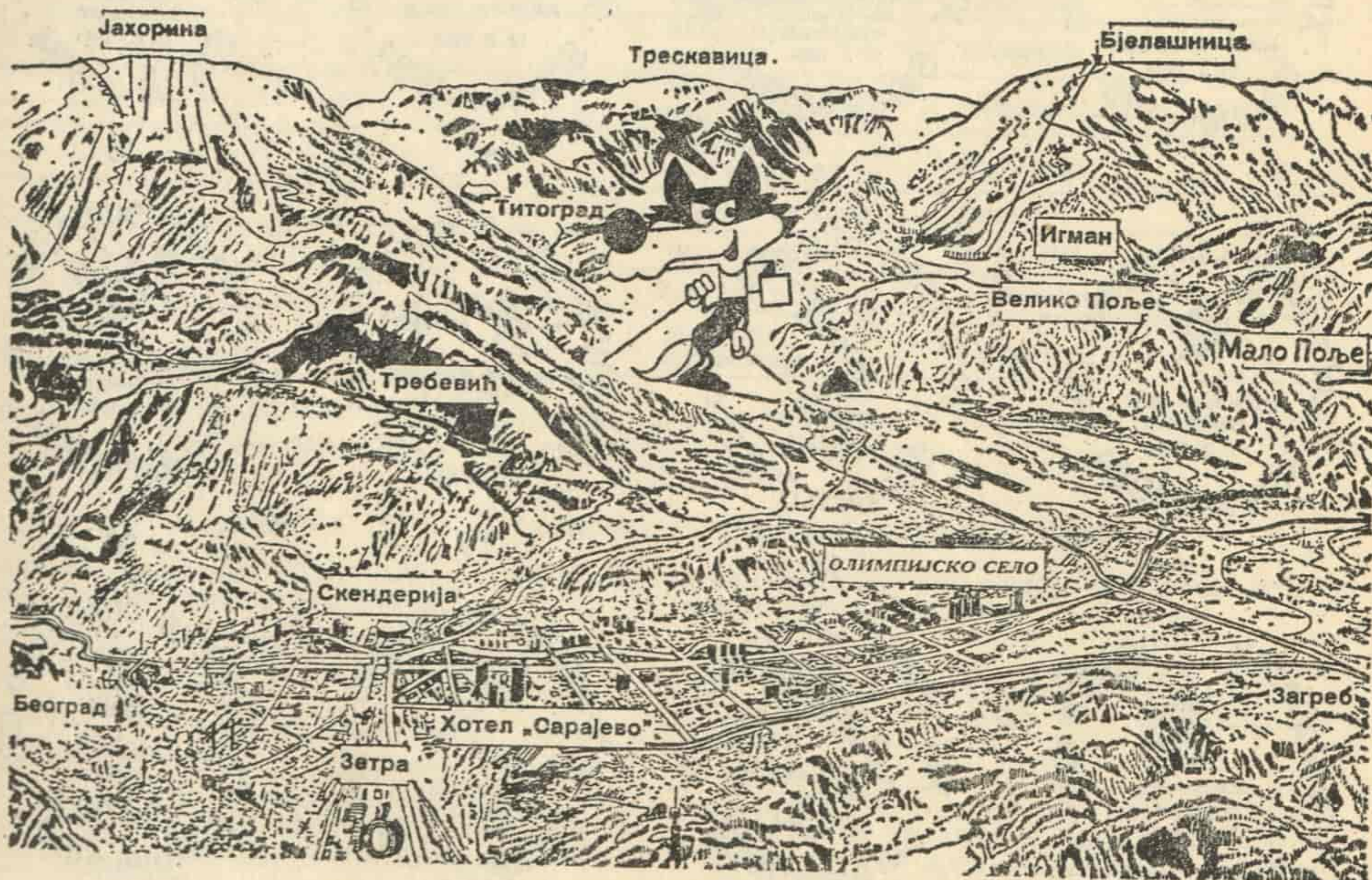
BORILIŠTA

Zetra (Zelena transverzala)
 Stadion „Koševo”
 Olimpijska dvorana
 Pista za brzo klizanje
Discipline:
 Umetničko klizanje
 Brzo klizanje
 Hokej na ledu

Skenderija
 Glavna dvorana
 Pomoćna dvorana
 Glavni pres centar
Discipline:
 Umetničko klizanje
 Hokej na ledu

Trebević
 Staza za bob i sankanje
Jahorina
 Alpske discipline za žene
Bjelašnica
 Alpske discipline za muškarce

Igman Veliko polje
 Smučarsko trčanje i biatlon
Igman Malo polje
 Smučarski skokovi

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

PRIGODNI ŽIGOVI KORISĆENI U SARAJEVU TOKOM ODRŽAVANJA TAKMIČENJA U OKVIRU XIV. ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGARA U PERIODU OD 7. II DO 19. II 1984. GODINE (bez žigova Prvog dana povodom izdanja olimpijskih maraka, zasedanja Međunarodnog olimpijskog komiteta i Filatelističke izložbe)

Datum: februar 1984.														Disciplina	Mesto	Ukupno žiga	Oznaka
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	XIV. ZOI Sarajevo 1984.	Pošta 71101	13	1	
7	9	11	13	15	17	Hokej na ledu	Zetra	6	2								
7	9	11	13	15	Hokej na ledu	Skenderija 1	5	3									
8	Svečano otvaranje	Stadion Koševo	1	4													
9	Spust muškarci	Bjelašnica	1	5													
9	10	11	12	Sankanje	Trebević	4	6										
9	10	12	13	14	15	16	18	Brzo klizanje	Zetra	8	7						
9	10	12	13	15	16	18	19	Skijaška trčanja	Igman Veliko polje	8	8						
10	11	Bob dvosed	Trebević	2	9												
10	12	14	16	18	19	Umetničko klizanje	Zetra	6	10								
11	Spust za žene	Jahorina	1	11													
11	Nordijska kombinacija	Igman Malo i Veliko polje	1	12													
11	14	17	Biatlon	Igman Veliko polje	3	13											
12	Nordijska kombinacija	Igman Veliko polje	1	14													
12	18	Skijaški skokovi	Igman Malo polje	2	15												
13	Umetničko klizanje muškarci	Skenderija	1	16													
13	14	Veleslalom žene	Jahorina	2	17												
15	Sankanje dvosed	Trebević	1	18													
15	Umetničko klizanje žene	Skenderija 2	1	19													
15	16	Veleslalom muškarci	Bjelašnica	2	20												
17	Slalom za žene	Jahorina	1	21													
17	18	Bob četverac	Trebević	2	22												
19	Slalom muškarci	Bjelašnica	1	23													
19	Svečano zatvaranje	Zetra	1	24													

Napomena: Žigovi iste oznake vode se kao „pokretni“, ustvari to su posebno urađeni žigovi za svaki datum s tim što im je likovno rešenje isto.

STRANA IZDANJA I ŽIGOVI U VEZI ZOI SARAJEVO 1984.

Andora (španska) — 17. februar 1984 : 16 pta, skijaški skok. Tiraž: 650.000.

Afganistan — 15. februar 1984: 7 vrednosti i blok.

Bolivija — 16. septembar 1983: blok (Sonja Heni). Tiraž: 5000.

Bugarska — 12. septembar 1983: serija od 4 vrednosti (5, 13, 30 i 42 stotinke; tiraž 40000) i blok od 1 leva (tiraž: 40000). Prikazi: zimске discipline.

Za decembar 1984. godine planirana je ponovo serija i blok!

Čad — 25. april 1983: serija od 5 vrednosti (30, 40, 50, 60 i 80 f CFA), avionska od 300 f, blok od 500 f, 2 bloka na pozlaćenoj foliji od 1500 f CFA.

Čehoslovačka — 7. februar 1984: serija od 3 vrednosti (2 K ski; 3 K hokej; 5 K biatlon) i blok sa 4 x 3 K; u počast MOKa izdata je vrednost od 7 K sa simboličnim prikazom.

Džibuti — 14. februar 1984: 2 vrednosti (70 i 130 f Dž.: brzo klizanje i umetničko klizanje).

Gvineja — Serija od šest vrednosti sa prikazima zimskih disciplina marka od 30 s na pozlaćenju foliji i dva bloka od 100 s. Sve zupčano i nezupčano.

Gvineja Bisao — oktobar 1983: serija i blok.

Gabon — 8. februar 1984: serija od 2 marke (125 f hokej i 350 f klizanje).

Jemen NR — 28. decembar 1983: serija od 2 vrednosti i 4 bloka: 50 fils skijaš, 100 fils bob (98000 i 2000 nezupčanih); blok sa markom od 200 fils hokej (38000 i 2000 nezupčanih) i blok u luksuznoj izvedbi (3000 i 2000 nezupčanih); veliki blok sa 3 vrednosti: 40 fils skijaški skok, 60 fils klizački par i 100 fils bob (38000 i 2000 nezupčanih) i veliki blok u luksuznoj izvedbi (3000 i 2000 nezupčanih). Zvanični FDC.

Koreja NR — 20. avgust 1983: serija od 3 vrednosti: 10 juana skijaš, 30 juana umetničko klizanje, 50 juana skijaški skok; mali blok i veliki blok sa po tri vrednosti.

30. decembar 1983: 6 blokova od po 1 von sa simboličnim prikazima ili prikazima zimskih disciplina.

Laos — 2. juli 1983: 2 bloka po 15 K bob dvojac. Tiraž 123500. 1. februar 1984: serija od 7 vrednosti i blok — 0,20 bob; 0,30 ski; 0,40 hokej; 0,50 brzo klizanje; 0,60 spust; 1,20 biatlon; 4 K (blok) skakaonica; štampano u Lajpcigu. Aerogram.

Lihtenštajn — 5. decembar 1983: serija od 3 vrednosti (40, 80 i 120 rapena); FDC i maksimum karte.

Mađarska — 22. decembar 1983: serija od sedam vrednosti — 2 x 1 Ft, 2 x 2 Ft, 2 x 4 Ft i 6 Ft — sedam faza jednog klizačkog para (479800 zupčanih i 10800 nezupčanih serija); blok od 20 Ft (70 x 70 mm) sa predstavom svih faza igre prikazanih na markama (265300 zupčanih i 10800 nezupčanih blokova). Zvanični FDC (specijalni žig).

Mongolija — serija i blok.

Monako — 10. maj 1984 — u okviru uobičajene prve tranše izdanja za 1984. godinu, izdaje se serija posvećena olimpijskim igrama u 1984. godini, i to za ZOI Sarajevo dve vrednosti (tema: brzo klizanje), 2 f početni položaj i 4 f brzinska pozicija, a za Los Angeles 4 vrednosti (2, 3, 4 i 5 f) sa temom „Ritmička i sportska gimnastika“. Serija je nedeljiva — vrednost 20 f.

Nemačka DR — 22. novembar 1983: serija od 4 vrednosti i blok (vidi: „Filatelista“ br. 198—199, s. 26). Zvanični FDC i prigodni žig.

Nemačka SR — 2. mart 1982: 50 pf dopisnica (celina) sa natpisom „Schonach u Švarevaldu 2. — 7. mart 1982 /Omladina trenira za Olimpijadu/ 8. Savezno finale u nordijskoj kombinaciji (na nemačkom) /Pozdrav Schonacha Sarajevu (na srpskohrvatskom) /Udruženje sakupljača maraka Schonach u Švarevaldu“ (na nemačkom).

Nikaragva — 25. avgust 1983: serija od 7 vrednosti i blok (vidi: „Filatelista“ br. 198—199, s. 27).

Paragvaj — 23. februar 1983: predolimpijska serija sa motivima i prvacima u umetničkom klizanju (tiraž: 80000) i tabačić od 5 maraka + 4 vinjete (Pegy Fleming). Vrednosti: 25,50 c; 1, 2, 3, 4, 5 G.

Poljska — februar 1984: u okviru serije posvećene olimpijskim igrama u 1984. godini, pored vrednosti od 5, 6, 15, 16 i 17 zloty sa motivima letnje olimpijade, vrednost od 31 zlote (spust) nosi natpis „XIV zimowe igrzyska olimpijskie, Sarajewo“. Zadnje dve marke izdate su i u bloku sa viškom u korist Poljskog olimpijskog komiteta. Postoje 4 FDC.

SUCCES JOUURILOR OLIMPIECE DE IARNA SARAJEVO 1984

SIMPONONIT

FIATTELA SI SPORTELA IN SILLIBA FACE SI INFRAURE NITRE POPORALE

Rumunija — 14. januar 1984: serija od 8 vrednosti sa prikazima zimskih olimpijskih disciplina (50 b; 1 l; 1,50 l; 2 l; 3 l; 3,50 l; 4 l; 5 l) i nezupčani blok od 10 leja (skakač) — tiraž bloka 24900, a serije 250000.

**СОВЕТСКИЕ СПОРТСМЕНЫ
НА XIV ЗИМНИХ ОЛИМПИЙСКИХ ИГРАХ
САРАЕВО • 1984**

Куда _____

Povodom filatelističke izložbe održane od 14. do 21. januara 1984. godine u Tirgu Murešu sa sportskom tematikom, korišćen je žig prvog dana sa Vučkom (14. I), a zadnjeg dana sa amblemom Los Angelesa; pored toga bile su u upotrebi dva mašinska žiga, jedan sa amblemom Sarajeva, drugi povodom simpozijuma „Filatelija i sport u službi mira i bratstva među narodima”.

SAD — 14. oktobar 1983: aerogram (nacrt: kolaž, među ostalim bob); 29. decembar 1983: avionska poštanska karta od 28 centi, celina (brzo klizanje); 6. januara 1984: serija (četverac) 4 x 20 centi sa prikazima zimskih olimpijskih disciplina.

SSSR — 8. februar 1984: serija od 4 vrednosti — 5 k biatlon; 10 k brzo klizanje; 20 k hokej; 45 k umetničko klizanje.

Postoji žig prvog dana.

Izdata je i celina — koverat sa otisnutom markom od 5 kopejki (brzo klizanje) i natpisom „Sovjetski sportisti na XIV. zimskim olimpijskim igrama/Sarajevo 1984” (na ruskom jeziku).

Vijetnam — 30. januar 1984: serija od 7 vrednosti i blok.

OLIMPIJSKA FILATELIJA

Na inicijativu predsjednika Međunarodnog Olimpijskog Komiteta — IOC Juana Antonia Samarancha 7. decembra 1982. godine u dvorcu Vidy u Lausanni osnovan je Međunarodni savez olimpijske filatelije — FIPO (Fédération Internationale de Philatelie Olympique).

Prema utvrđenom Statutu FIPO-a osnovni zadaci ove nove filatelističke međunarodne organizacije su:

- suradnja sa MOK u cilju širenja ideje olimpizma,
- širenje prijateljstva među filatelista,
- proširenje interesa za olimpijske marke i drugi poštanski i filatelistički materijal vezan uz olimpizam i olimpijske sportove,
- pomoć i organizacija filatelističkih izložbi olimpijske filatelije,
- pomoć u publiciranju članaka, studija i djela olimpijske filatelije kao i izdavanje publikacije za informiranje članova o događajima u svjetskoj olimpijskoj filateliji, itd.

Imajući u vidu ove osnovne zadatke za očekivati je, da će se olimpijska filatelija kroz aktivnosti FIPO unaprijediti. Vjerujem da je to posebno interesantno za našu filateliju kao domaćina 14. Zimskih olimpijskih igara.

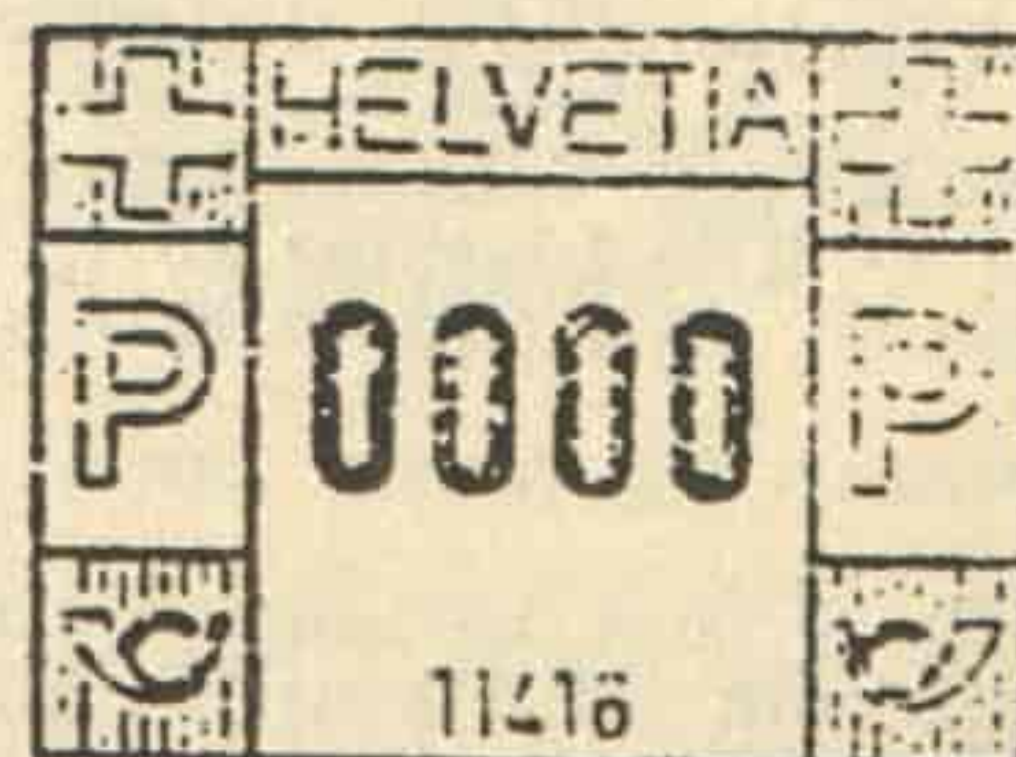
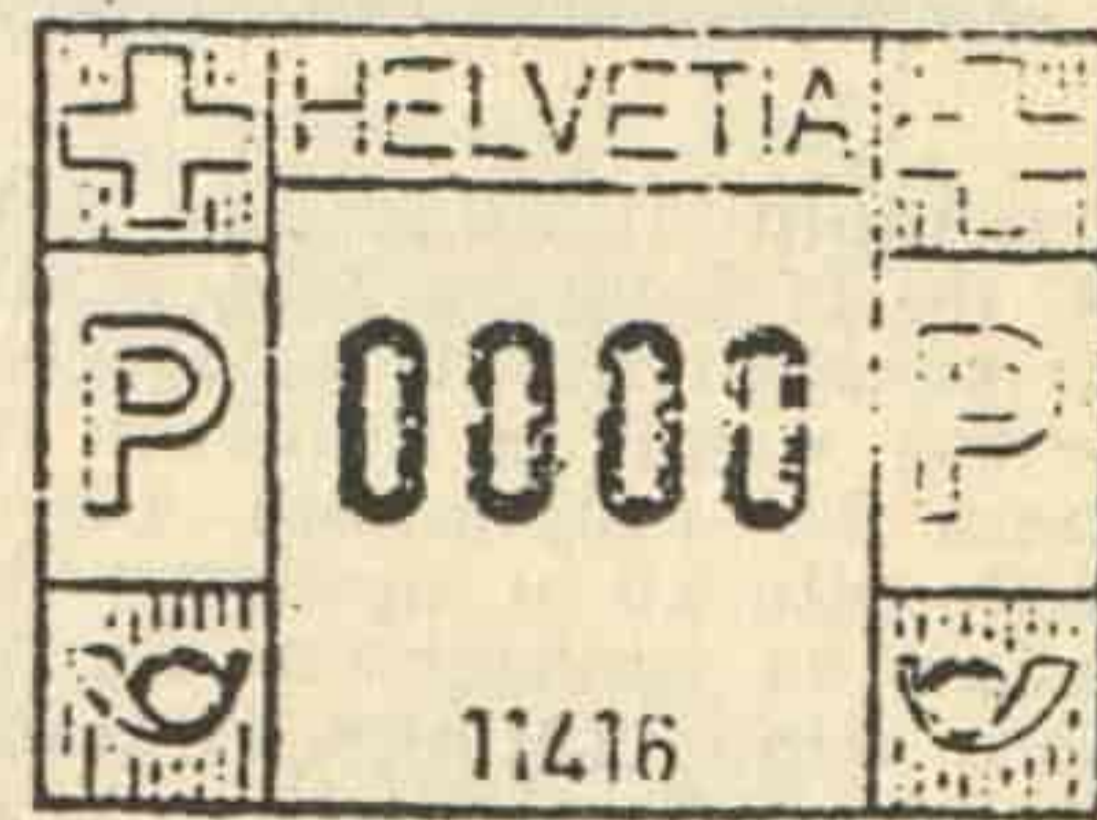
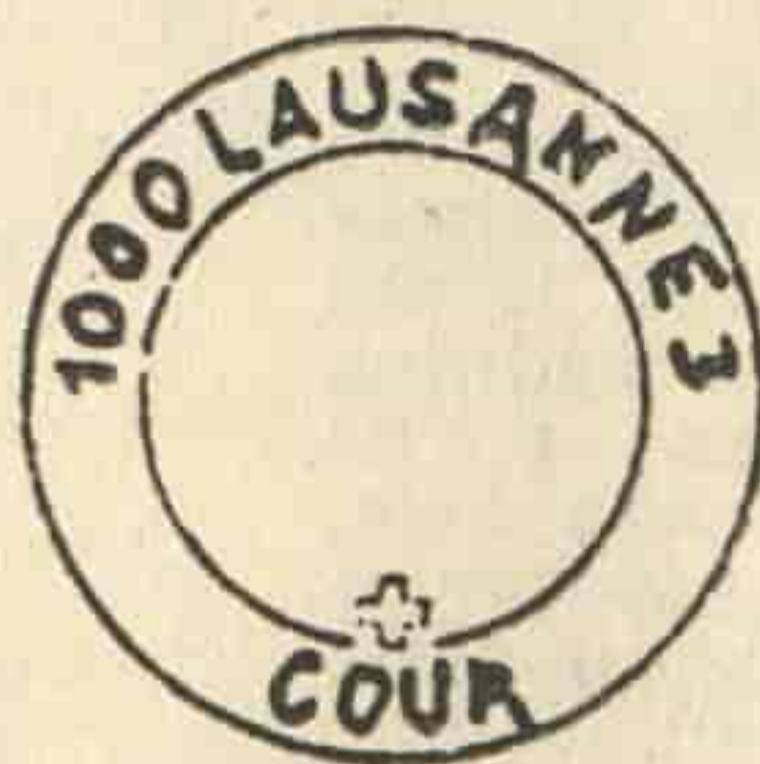
O značaju FIPO mislim da najbolje može poslužiti podatak da je predsjednik Izvršnog odbora FIPO nitko drugi nego sam predsjednik MOK Juan Antonio Samaranch, a blagajnik, direktorica MOK, gđa Monique Berlioux, dok su ostali članovi najeminentniji filatelisti sa područja sportske i olimpijske tematike. Spomenimo da J. A. Sama-

ranch ima vrlo bogatu i u filatelističkim krugovima poznatu olimpijsku zbirku maraka.

Da zadaci FIPO nisu samo slovo na papiru najbolje pokazuje podatak da FIPO organizira prvu svoju međunarodnu olimpijsku filatelističku izložbu pod nazivom „OLYMPHILEX '85“, koja će se održati od 18. do 24. 3. 1985. godine u prekrasnoj Palači Beaulieu u Lausanni. Podatak da se predviđa preko 1.000 vitrina izložbenog materijala najbolje govori kakav se značaj pridaje ovoj izložbi. U svakom slučaju i naši filatelisti trebaju naći svoje mjesto na toj izložbi. Poznato je da kod nas postoji veliki broj filatelista sportske tematike među kojima i onih koji upravo sakupljaju olimpijade, te bi bilo svakako interesantno da se i kod nas osnuje filatelistička grupa za unapređenje sportske i olimpijske filatelije. Smatram da bi imali i mi dovoljno snage i materijala da se ne stidimo na svjetskoj filatelističkoj pozornici.

Na kraju spomenimo i program plamenaca Međunarodnog olimpijskog komiteta za 1984. godinu, jer je jedan dio neposredno vezan uz našu 14. zimsku olimpijadu pa je interesantna i za sakupljače „Jugoslavicae“. Naime službena pošta MOK-a „frankirana“ je prigodnim plamencima (vidi sliku). Prvi ovogodišnji plamenac sadrži znakove Olimpijada u Sarajevu i Los Angelesu, dok drugi (u upotrebi od 8. do 19. 2. 1984. g.) nosi samo znak Sarajevske olimpijade sa francuskim tekstom „14. zimske igre Sarajevo 1984“.

Možda će i ovi podaci zainteresirati neke filateliste da i oni započnu sa sakupljanjem olimpijskog filatelističkog materijala.

1904—1944—1984

Ове године навршава се осамдесет година од појаве првог броја београдског дневног листа „Политика“ и четрдесет година излажења у социјалистичкој Југославији.

Овај јубилеј је обележен издавањем пригодне марке од 5 динара са говором маршала Тита у ослобођеном Београду, који је објављен у првом броју од 28. октобра 1944. године. Поводом седамдесетогодишњице, 1979. године издата је марка од 2,50 динара са приказом насловне стране првог броја „Политике“ од 25. јануара 1904. године.

Лист су покренули браћа Владислав и Дарко Рибникар, пореклом Словенци. За кратко време, због новина у уређивању и демократских стремљења постао је водећи лист у тадањој Србији.

„Политика“ је своју приврженост слободи и независности испољила својим писањем током „Царинског рата“, балканских ратова, а нарочито на почетку и током прве две године

Првог светског рата, док су браћа Рибникар као резервни официри, на челу својих јединица изгинули један за другим, 31. августа Дарко (уредник) и 1. септембра 1914. године — Владислав (оснивач).

Од 23. септембра 1915. до 1. септембра 1919. године „Политика“ није излазила. Између два рата лист је углавном објективно извештавао о домаћим и страним политичким приликама и догађајима, проширујући и културно-уметничке и спортске рубрике.

Пуни развој лист и Новинска организација „Политика“ доживели су у социјалистичкој Југославији.

У четрдесетогодишњем социјалистичком развоју наше земље, „Политика“ је израсла у један од најзначајнијих политичко-информативних листова код нас, опредељена за развој самоуправних односа, за братство, јединство и равноправност и за несврстану политику. Негујући информације са свих подручја и окупљајући најшири круг сарадника са свију подручја друштвеног живота читаве земље, „Политика“ је стекла велики углед у Југославији и у свету.

Интересантно је да је „Политика“ већ у првом броју донела једну филателистичку вест.

Скупа марка

У Лондону су ономadne продали енглеску марку са острва Мауриција из 1847. г. за 34.800 динара. Она није била штемплована, нити је била у оптицају пошто је на њој место poste office погрешно отштампано poste paid. Само је неколико од тих марака dospelo је у својој збирци већ четрдесет година, не знајући њену праву вредност. Ову марку прекупио је велски принц.

Нажалост, „Политика“ није регистровала издање марке за сопствену годишњицу — филателистичка рубрика је у дане прославе донела вест о маркама Гренланда!

Београд, петак, 12. јануар 1904.

ПОЛИТИКА

Уређиваштво и администрација Политике налазе се у Београду, Милошевићева бр. 54. Страна се продаје у укупној вредности од 10 динара. Уређиваштво и администрација Политике налазе се у Београду, Милошевићева бр. 54.

ВЕШТАК НЕЗАВИСНЕ ШТАМПА
 „Да читате, не верујте ни једној речи, не верујте ни једној речи, не верујте ни једној речи...“
 ...
СТРАНА ПОЛИТИКА
 Рубрика са политичким коментарима и анализом тренутних догађаја.
ТЕЛЕГРАМИ
 Дневни саопштења из разних делова Краљевине Српске и других држава.
ФЕЈТОН
 Лични дописи и кратка прича о животним догађајима.
ДИМ У ДИМ
 Често појављујући се рубрици са смешним анегдотама и забавним причама.

...
 ...
 ...

BALKANFILA IX REZULTATI I PERSPEKTIVE

U Bukureštu je u vremenu od 17. do 22. decembra 1983. godine organizovana filatelistička izložba „BALKANFILA IX” na kojoj su učestvovali Bugarska, Grčka, Jugoslavija, Rumunija i Turska. Izložba je organizovana povodom 125-godišnjice prvih rumunskih poštanskih maraka i 25-godišnjice osnivanja Saveza filatelista Rumunije, a pod nazivom „Filatelija u službi mira i međunarodnog prijateljstva i saradnje”. Održana je u izložbenim prostorijama zgrade „Sala Dalles” u centru grada, gde se održavaju veće i značajnije izložbe.

BALKANFILU IX je otvorio 18. decembra Virgil Schioparlan, generalni direktor Pošte i Telekomunikacija Rumunije uz veliki broj zvanica i posetilaca.

Na izložbi „Balkanfila IX” sa svojim eksponatima učestvovalo je 170 filatelista, 5 poštanskih administracija i 59 učesnika u klasi „literatura”. Za ovu filatelističku manifestaciju Savez filatelista Rumunije izdao je 6 prigodnih koverata, dve prigodne marke i blok. Svaka zemlja imala je svoj dan i toga dana upotrebljavan je prigodan žig posvećen toj zemlji.

Dan Jugoslavije bio je 21. decembar. Toga dana izložbu je posetio i ambasador SFRJ u Rumuniji Miloš Melovski.

Zvaničnu delegaciju, na izložbi „Balkanfila IX”, određenu od UFSJ, predstavljali su: Ing. Vladimir Vujošević, član delegacije, Jordan Peševski, član žirija i Hranislav Mihajlović, komesar.

Na „Balkanfili IX” iz Jugoslavije je učestvovalo 28 izlagača sa svojim zbirka koje su postigli sledeće rezultate:

A. U počasnoj klasi izlagali su:

- a) Vujošević Ing. Vladimir, za „Specijalnu i studijsku zbirku Jugoslavije” nagrađen je specijalnom nagradom Organizacionog komiteta (Grand prix — Marele premiu) i velikom porcelanskom vazom sa ukrasnim ušima.
- b) U počasnoj klasi sledeći izlagači nagrađeni su zlatnom medaljom i velikom porcelanskom vazom:
 1. Jakić Ivan, za zbirku „India 1854—1938”;
 2. Novaković Dr Branislav, za zbirku „Vojna pošta Srbije 1876—1918”;
 3. Višacki Vojin, za zbirku „Prvi žigovi Austrije na teritoriji Jugoslavije”.

B. Van konkurencije izlagao je član žirija:

1. Peševski Jordan, izložak „V. I. Lenjin” i dodeljena mu je zlatna medalja i velika vaza od porcelana.

C. U takmičarskoj klasi postignuti su sledeći rezultati:

I) Zlatnu medalju sa velikom porcelanskom vazom dobio je:

1. Jakić Ivan, za izložak „Velika Britanija 1840—1841”

II) Pozlaćene medalje sa malom porcelanskom vazom dobili su:

1. Filipčić Krunoslav, za zbirku „Verigari”;
2. Milić-Vujošević Dragana, za zbirku „Poštanske celine Jugoslavije” izvod iz specijalne zbirke;
3. Vujošević Predrag, za zbirku „Vazдушna pošta Jugoslavije”, izvod iz specijalne zbirke;

4. Mlakar Franc, za zbirku „Međunarodni savez telekomunikacija u ogledalu filatelije”;

5. Novaković Ljubomir — omladinac, za zbirku „Ambulantna pošta i pošta železničkih stanica”.

III) Srebrne medalje sa malom porcelanskom vazom dobili su:

1. Kajtna Konrad, za zbirku „S.H.S. 1918—1921”;
2. Ljubičić Nikola, za zbirku „Josip Broz Tito”;
3. Pataki Ištvan, za zbirku „Tito, Partija, Revolucija”;
4. Sinković Janoš, za zbirku „Međunarodni radnički pokreti”;
5. Šribar Slavko, za zbirku „Ptice”;
6. Novaković Radmila, za zbirku „Maksimum karte — klasičan period do 1944. godine”.

Omladinci:

7. Csonka Zsuzana, za zbirku „Basne”;
8. Petrović Dragoš, za zbirku „Arhitektura do naših dana”.

IV) Posrebrene medalje dobili su:

1. Erdelji Ferenc, za zbirku „Generalna zbirka Jugoslavije”;
2. Mihajlović Hranislav, za zbirku „Kosmos u službi mira”;
3. Nađmeljkuti Lajoš, za zbirku „Reprodukcije”;
4. Varga Šandor, za zbirku „Ribe, klasifikacija i sistematizacija”;
5. Zore Radoslav, za zbirku „Borba naroda Jugoslavije”;
6. Barna Ferenc, omladinac, za zbirku „Cveće na markama”.

V) Bronzane medalje dobili su:

1. Erdelji Ištvan, za zbirku „Jugoslavija”;
2. Nađ Vilmoš, za zbirku „Mađarska — generalna zbirka od 1945”;
3. Mihajlović Darko, omladinac, za zbirku: „Međunarodni astronautički kongres u Dubrovniku 1978. godine (IAF)”.

VI) Literatura. U klasi literature osvojena su sledeća priznanja:

1. Zlatna medalja sa velikom porcelanskom vazom dodeljena je Radnoj organizaciji „Jugomarka” za „Katalog poštanskih maraka jugoslovenskih zemalja 1984”;
2. Pozlaćene medalje sa malim porcelanskim vazama dodeljene su:
 - a) „Muzeju 25 Maj” za kataloge 1978—1983;
 - b) Peševski Jordanu za „Katalog prigodnih železničkih žigova Jugoslavije”;
3. Srebrna medalja sa malom porcelanskom vazom dodeljena je časopisu „Filatelist” Saveza filatelista Srbije.

Predstavnici filatelističkih saveza zemalja učesnica kao i predstavnik ZJPTT i predstavnik Bugarske pošte, sastali su se u sali Saveza filatelista Rumunije na dan 19. decembra 1983. godine. U prijateljskoj atmosferi izmenjena su mišljenja i uzajamne informacije, na osnovu kojih su uzete u obzir sledeće ideje:

1. Predstavnici saveza učesnika su saglasni za oživljavanje želje za razvoj filatelističke aktivnosti u službi mira između svih zemalja a prvenstveno između zemalja Balkana;

2. Problemi koji su tretirani u vezi izložbi „Balkanfila”, radi nastavljanja i poboljšanja ove akcije su:

— Učesnici su saglasni, da se uputi poziv NR Albaniji i njenim filatelistima da uzmu učešća u okviru akcija „Balkanfila”;

— Desetu jubilarnu izložbu „Balkanfila” organizovaće Savez filatelista Bugarske u Velikom Trnovu, u vremenu od prve polovine meseca juna do polovine jula 1985. godine. Tačan datum biće utvrđen i dostavljen učesnicima od strane organizatora u zavisnosti od kalendara drugih velikih manifestacija FIP u toku 1985. godine;

— Što se tiče jedanaeste izložbe „Balkanfila” 1987. godine, organizator i vreme održavanja zajednički će se odrediti za vreme održavanja izložbe u Velikom Trnovu, jer jugoslovenska delegacija nije mogla prihvatiti obavezu da će se ona održati u Jugoslaviji, te je to pitanje ostalo otvoreno;

— Učesnici su se jednoglasno saglasili da se mogu organizovati i druge filatelističke izložbe, kao što je bila izložba „Balkanmax” 1982. godine u Atini, iz jedne ili više grana filatelije. Ove izložbe ne smeju se vremenski ni po broju podudarati sa glavnom izložbom „Balkanfila”;

— Učesnici su se načelno saglasili, da se za vreme održavanja izložbe „Balkanfila” mogu održavati i kulturne i naučne manifestacije — filatelističke (simpozijumi, okrugli sto) čiji bi program bio sačinjen u zajedničkom filatelističkom interesu, a uz prethodnu konsultaciju saveza učesnika;

— Delegacija Grčke je predložila da pripremi seriju diapozitiva koji bi pratili naučnu filatelističku studiju o razvoju filatelije. Ovi diapozitivi mogli bi redom poslužiti za propagandu u drugim zemljama učesnicama.

3. Organizacioni problemi:

— Za generalnu izložbu „Balkanfila” predlaže se kao minimum broj od hiljadu vitrina (panoa);

— Kao uslov za učešće potrebna je najmanje srebrna medalja na nacionalnim izložbama. Od ovoga se izuzima klasa literature;

— Izlagač može dobiti najmanje 5, a najviše 10 vitrina za zbirku; broj će biti za svakog izlagača utvrđen od strane organizacionog odbora (komiteta). Za omladinu broj vitrina će biti određen prema pravilniku FIP;

— Raspored vitrina prema zemljama učesnicima predlaže se: 80% od ukupnog broja vitrina raspodelilo bi se podjednako na sve zemlje učesnice, 20% raspodelio bi organizacioni komitet;

— Polazeći od broja vitrina 1000, svaka od po 16 listova, žiri bi trebao da ima 13 članova, dakle 8 članova od pozvanih četiri učesnika i 5 članova od strane organizatora. Za izložbu veću od 1000 vitrina žiri bi mogao da ima najviše do 15 članova, od kojih 7 iz zemlje organizatora;

— Počev od izložbe 1985, medalje će biti po pravilniku FIP što podrazumeva „srebrna i zlatna velika i mala medalja”;

— Delegacija Rumunije obavestila je da njena delegacija ne može biti veća od 4 člana, po koliko je bilo pozvano članova delegacije iz drugih zemalja na izložbu „Balkanfila IX”;

— Da bi komesar došao, par dana ranije, radi montiranja zbirke, to će zavisiti od mogućnosti i uslova organizatora;

— Sve zbirke moraju biti propraćene inventarom i formularima za carinu i osiguranje;

— Ni u kom slučaju zbirke ne smeju biti poslate kao denčana roba već poštom ili avionom (što je bolje). U koliko se zbirke nose sa sobom moraju biti tako opremljene da imaju svu potrebnu dokumentaciju, da ne bi bilo smetnje kod carinjenja;

— Pravilnikom „Balkanfila” treba precizirati, da zbirke koje su dobile Grand prix ili veliku zlatnu medalju, mogu posle toga samo dva puta uzastopno učestvovati u Počasnoj klasi, posle čega se vraćaju u takmičarsku klasu;

— U klasi literature učesnicima se izdaju diplome u rangu medalje, ali ove diplome mogu biti propraćene i počasnom medaljom;

4. Problemi u vezi propagande i popularizacije „Balkanfila”.

— Predloženo je da svaki savez interveniše kod nadležne uprave svoje pošte (nadležne za izdavanje maraka), da prilikom „Balkanfile” izda marku sa odgovarajućim tematskim i grafičkim sadržajem. Da bi se ovaj predlog ispunio, učesnice bi se uzajamno konsultovale o predloženoj grafičkoj temi (rešenju).

— Za buduće bolje informisanje o filatelističkim problemima i filatelističkoj aktivnosti u balkanskim zemljama, preporučuju se uzajamni intenzivni kontakti i informacije (na nivou saveza) putem članaka, informacija, razmene filatelističkih publikacija idr.;

— Zamoljena je Bugarska delegacija da se pravilnik, tj. projekat pravilnika „Balkanfila” dostavi svim učesnicima blagovremeno, još u toku 1984. godine, tako da diskusija sa eventualnim primedbama, bude završena u roku od tri meseca i bude dostavljena organizatoru da definitivni nacrt pravilnika bude gotov najmanje šest meseci pre otvaranja izložbe „Balkanfila X”, u Velikom Trnovu.

— Pravilnik može biti kompletiran i sa drugim oblicima o kojima je bilo reči i u ovom izveštaju;

Lična mišljenja i predlozi:

— Za filatelističku izložbu „Balkanfila X”, koja se održava u bugarskom gradu Veliko Trnovo, u prvoj polovini 1985. godine, treba pristupiti organizovano i to odmah, ne gubeći vreme,

— Treba odrediti komesara i člana žirija i to iz onog (ili onih) saveza iz kojeg nisu bili ni komesar ni član žirija za poslednje tri godine;

— I komesar i član žirija moraju biti dobri poznavaoци filatelije širokog spektra, dobri poznavaoци pravilnika FIP, generalnog i pojedinačnih, kako bi po potrebi mogli biti i jedan i drugi članovi žirija i pravilno i znalački zauzimati stavove po pojedinim pitanjima;

— Član žirija i delegat treba da učestvuju u komisiji prilikom odabiranja zbirki, njihovog pregleda, kvaliteta i opremljenosti pre njihovog slanja na međunarodnu izložbu, da bi mogli na izložbi da ukažu žiriju na mnoge stvari koje se na brzinu ne mogu zapaziti, pri brzom a ponekad i površnom — nepotpunom poznavanju i pregledu od strane drugih članova žirija;

— Delegat — šef delegacije UFSJ treba da bude predsednik UFSJ, odnosno njegov zamenik;

— Potrebno je blagovremeno obavestiti sve Saveze i društva o održavanju filatelističke izložbe „Balkanfila X”, da bi se izvršile pripreme i bolji izbor učesnika;

— Da se ne bi dešavalo da stalno učestvuju isti izlagači, treba omogućiti i mladima da steknu uslov za učešće na međunarodnim izložbama. To je moguće organizovanjem filatelističke izložbe na nivou Jugoslavije uz učešće svih republika i pokrajina i ocenjivanjem prema kriterijumima FIP za nacionalne izložbe;

— Skrenuti pažnju i oduzeti pravo pojedincima, da neovlašćeno istupaju u ime UFSJ ili Saveza u zemlji i inostranstvu;

— časopise i biltene (filatelističke) slati savezima filatelista balkanskih zemalja u prvom redu onima od kojih ih i mi dobijamo.

„МЛАДОСТ 84”

У бугарском граду Плевен, у времену од 5. до 11. октобра, одржава се светска омладинска филателистичка изложба „Младост 84”). На изложбу су позвани, да учествују и југословенски филателисти. У обавештењу, које је упутио УФСЈ свим savezima, речено је да би на изложби требало учествовати са неколико изложака, а да би комесар путовао на изложбу о свом трошку. За комесара је предложен Др. Бранислав Новаковић (за предлог треба да се изјасне чланови УФСЈ). Изложба „МЛАДОСТ 84” одржава се под покровитељством Светске филателистичке федерације (ФИП), под девизом „Заједништво, стваралаштво, лепота”. На изложби могу учествовати млади филателисти од 12 до 21 године старости. Оцењивање и награђивање се врши по правилнику

ФИП: позлаћеном, сребреном, великом сребреном, посребреном и бронзаном медаљом, као и дипломом.

В. Вујошевић, Београд

Stanko Novaković, Osijek

UFSJ I ČLANSTVO U FIP

Удружење Филателистичких Saveza Југославије UFSJ, које координира рад републичких и покрајинских филателистичких saveza и треба да представља југословенску филателiju на међународном нивоу, до данас није ућланјено у Међународну Филателистичку организацију FIP. Због тога филателисти Југославије не могу учествовати на међународним филателистичким изложбима, које организује FIP. Ако и неки излагач из Југославије успе да нешто изложи, то мора да учини заобилазним путем или посредством spolја. Из тих разлога се на таквим филателистичким међународним изложбима и не види на јарболу југословенска застава.

Међутим у међународном удружењу новинара-филателита AIJP која делује у оквиру FIP-е, налазе се из Југославије:

1. Ercegović Velimir, Zagreb
2. Teodorović Dragislav, Sarajevo
3. Novaković Dr. Branislav, Beograd
4. Bada Ištvan, Novi Sad
5. Draganić Ivo, Zagreb

6. Vuković Miodrag, Beograd
7. Peševski Jordan, Beograd
8. Plevnik Božo, Osijek
9. Novaković Stanko, Osijek
10. Miletić Jurica, Zagreb
11. Lukanc Ivo, Ljubljana
12. Librić Ivan, Zagreb
13. Ljiljak Milan, Sarajevo
14. Krelius Zvonimir, Zagreb
15. Ačanski Petar, Beograd

I pored toga što UFSJ nije ućlanjen u FIP, ovi филателисти делују на међународном нивоу, па је за очекивати да ће и UFSJ приступити у чланство FIP (Међународни Филателистички Savez) јер је то у интересу јединственог наступа на међународном филателистичком пољу, како на изложбима тако и другим приредбама у оквиру филателije. Да би се филателija у нашој земљи афирмисала, Југославија као несврстана земља треба да приступи међународној организацији филателита. За очекивати је да UFSJ што прије реализује договор југословенских филателита у том погледу.

UNION POSTALE UNIVERSELLE

FEDERATION INTERNATIONALE
DE PHILATELIE

ifsda **ASCAT**

INTERNATIONAL FEDERATION OF
STAMP DEALERS' ASSOCIATIONS

ASSOCIATION INTERNATIONALE
EDITEURS DE CATALOGUES DE
TIMBRES-POSTE

MEĐUNARODNI OKRUGLI STO O FILATELIJI: UPU – FIP – IFSDA – ASCAT

(saopštenje za štampu)

Pod pokroviteljstvom najznačajnijih međunarodnih organizacija iz filatelije, u Cirihu je 11. novembra 1983 godine održan „okrugli sto” pod predsedništvom M. Gharbija, pomoćnika generalnog direktora Međunarodnog biroa Svetskog poštanskog saveza, uz učešće sledećih delegacija:

za FIP (Federation Internationale de Philatélie = Međunarodna filatelistička federacija)
L. Dvoraček, predsednik; F. W. Blecher, direktor Izvršnog odbora i F. Vollmeier, generalni sekretar

za IFSD (International Federation of stamp Dealers' Association = Međunarodna federacija udruženja trgovaca markama)
A. Schittecatte, predsednik; J. Esteba, zamenik predsednika i M. Berry, generalni sekretar

za UPU (Union Postale Universelle = Svetski poštanski savez)
M. Gharbi, pomoćnik generalnog direktora u Međunarodnom birou i Ch. Baumann, šef Glavnog odeljenja za poštanske marke pri Generalnoj direkciji švajcarskih PTT

za ASCAT (Association International des Editeurs de Catalogues = Međunarodno udruženje izdavača kataloga)
M. Hertsch, predsednik; A. D. Kroo, generalni sekretar; J. Varga i H. Hohenester, članovi Izvršnog odbora

Tokom ovog „okruglog stola”, u prijateljskoj i konstruktivnoj atmosferi, razmatran je veliki broj značajnih pitanja u vezi svetske filatelije, a dat je i izvestan broj značajnih zaključaka.

Godina izdanja na markama. Potvrđeno je da će predlog učinjen u svoje vreme od strane ASCATA u pogledu naznake godine izdanja na svim prigodnim i dobrotvornim markama, biti službeno podnesen od strane belgijske pošte na pripremnom sastanku Kongresa UPU Hamburg (1984) koji će održati CEPT tokom decembra u Strazburu.

Etički kodeks za filateliju. Delegati FIP, IFSDA i ASCATA su jednodušno potvrdili neophodnost opšte akcije radi kočenja poplave novih izdanja sa izrazito špekulativnim karakterom i sa visokom nominalom, koja štete filateliji. Ova akcija će u buduće biti koordinirana od strane ove tri velike filatelističke organizacije na bazi etičnog kodeksa prezentiranog od ASCATA i prenetog Svetskom Poštanskom Savezu.

Prema Ch. Baumannu, švajcarska poštanska uprava podržaće inicijativu za predloženi etički kodeks a predlaže dodatnu tačku br. 8 „Vrednosti poštanskih maraka moraju odgovarati tekućim vrednostima poštanske tarife”. M. Gharbi, pomoćnik direktora u međunarodnom birou, potvrđujući zainteresovanost svoje organizacije za ovu inicijativu, rekao je da će UPU delovati u dva pravca:

- 1) ekspertima UPU poslatim u misije u zemlje u razvoju skrenuće se pažnja na ideje iz etičkog kodeksa kako bi svoju aktivnost razvili u naznačenom pravcu,
- 2) za kongres UPU u Hamburgu predlaže se studija o filateliji.
Ako se ona prihvati, zemlja-izveštač moćiće da koristi prihvaćeni etički kodeks koji će joj biti dostavljen od strane Međunarodnog biroa.

Ovaj etički kodeks ASCATA moćiće takođe, posle eventualnog usvajanja u obliku amandmana, da bude dat na znanje svima poštanskim upravama zemalja članica UPU.

FIP, IFSDA i ASCAT naglašavaju ovom prilikom da je korisno, da se svima vladama bez izuzetka preporuči da novim izdanjima dadu neograničenu vremensku važnost frankiranja i da vode računa o ograničenju nominalne vrednosti maraka. M. Baumann, predstavnik švajcarske PTT rekao je povodom toga da bi sve filatelističke vrednosnice morale da odgovaraju važećoj poštanskoj tarifi.

Carina i porezi na marke. M. Gharbi je potvrdio inicijativu Svetskog poštanskog saveza koja će učiniti zadovoljstvo filatelista celog sveta! Tokom sastanka eksperata koji će se održati od 5. do 9. decembra u Parizu, Svetski poštanski savez će zatražiti da sporazumi UNESCOa potpisani u Firenci, budu primenjeni i na poštanske marke, da bi se one smatrale „objektima kulturnog karaktera” i da kao takve budu izuzete od prava carinjenja pri uvozu.

Poštanska automatizacija. M. Gharbi, odgovarajući na različita pitanja, potvrdio je da Svetski poštanski savez ne smatra samolepljive etikete pravim poštanskim markama, ali ih klasično sira među ostale načine frankiranja sa definicijom „nalepnice za frankiranje”. Kao takve,

uzorci slati od Uprava ne distribuiraju se poštanskim upravama zemalja članica Saveza. Za Ch. Baumanna, predstavnika švajcarskih PTT, mađa se ovaj novi oblik frankiranja koji olakšava slanje pošte, ne može ignorisati, njegova Uprava teži da postavljanje mašina FRAMA ograniči na strogo neophodne potrebe. Saglasan je da širenje ove mehanizacije može škoditi filateliji zbog činjenice da dopušta proizvodnju vinjeta neograničenih nominala i nekontrolisanih varijeteta. Povodom toga ASCAT ponavlja preporuke date svojim članovima „Nalepnice iz automata se ne mogu ignorisati. Ipak neće biti katalogizirane sa drugim poštanskim markama već u posebnom poglavlju. Biće katalogizirana samo osnovna nalepnica, ali se neće voditi računa o podtipovima i varijetetima. Katalozi neće uzimati u obzir ni različite nominale”.

Izveštaj FIP — IFSDA. Obe velike svetske organizacije za filateliju, FIP i IFSDA, saglasile su se i potrebi uže saradnje naročito u pogledu učešća trgovaca na velikim međunarodnim manifestacijama. One će biti zadužene za koordinaciju raznih inicijativa radi postizanja optimalnih rezultata u korist filatelije.

Izložbe FIP. FIP potvrđuje da nema primedbe da zbirke koje pripadaju trgovcima budu izlagane čim traženi uslovi budu ispunjeni. IFSDA takođe potvrđuje da kvalifikovani trgovci mogu činiti delove žirija.

M. Gharbi, predsednik „okruglog stola” zaključio je sednicu podvlačeći konkretnost i pozitivnost postignutih rezultata i slobodan i konstruktivan način na koji su prisutne organizacije vršile razmenu gledišta što je dozvolilo da se „Filatelistički sastanak na vrhu” završi značajnim uspehom.

P. S. Poslednja novost: Doznali smo da su zemlje CEPT prihvatile predlog o godini izdanja na markama, što će zvanično biti prezentovano kongresu UPU u Hamburgu.

ETIČKI KODEKS KOJI ĆE SE PREDLOŽITI POŠTANSKIM UPRAVAMA ČLANICAMA SVETSKOG POŠTANSKOG SAVEZA

1. Poštanske uprave, članice Saveza, u principu će ograničiti svoje emisije na sadržaje koji imaju veze sa njihovom zemljom ili na osobe i događaje međunarodnog značaja,
2. Poštanske uprave će same kontrolisati postupak izdavanja maraka da bi se izbegla svaka štetna trgovačka špekulacija,
3. One će to činiti tako što će marke biti u prodaji tokom određenog perioda i važiće za frankiranje tokom perioda koji odrede dotične poštanske uprave,
4. One će izbegavati izdavanje prigodnih ili dobrotvornih maraka povišene nominala,
5. One će izbegavati zajedničku emisiju zupčanih i nezupčanih maraka za isto izdanje, izuzev ako se nezupčane tiču filatelističkih manifestacija,
6. One će izbegavati izdavanje blokova sa markama, formata većeg od uobičajenog formata postojećih albuma ili koji zbog svog velikog formata izazivaju teškoće pri slanju,
7. Poštanske uprave koje svoju proizvodnju i (ili) prodaju poveravaju državnim ili privatnim filatelističkim agencijama, moraju zadržati potpunu kontrolu nad svim operacijama kako bi tačke 1. do 6. bile uvek poštovane.
8. Nominale poštanskih maraka moraju odgovarati vrednostima tekuće poštanske tarife.

(Preveo: V. Prikić)

Војин Вишацки, Београд

ПОНОВО „ПОШТА У ЗЕМУНУ 1941. ГОДИНЕ”

У чланку „Пошта у Земуну 1941. године” објављеном у „Филателисти” бр. 198—199, приказана је мапа територије источног Срема са поштама које су спадале под окупациону област Србије, на бази чланка К. Heimanna у Sammlerdiensу. Запажају се разлике у односу на оновремене службене одлуке. Наиме, према одлуци бр. 12 Савета комесара од 21. VI 1941. године, под надлежност Дирекције Београд спадало је 14 пошта у Срему, и то: 1. Батајница, 2. Бољевци, 3. Добановци, 4. Нова Пазова, 5. Стара Пазова, 6. Нови Бановци, 7. Стари Бановци, 8. Сурчин, 9. Шимановци, 10. Војка, 11. Земун 1, 12. Земун 3, 13. Земун 4, 14. Земун 5.

IN MEMORIAM

Момчило Шапоњић, дипломирани инжењер из Београда, дугогодишњи филателиста и истакнути есперантиста, преминуо је изненада крајем октобра 1983. године,

Душан Богдановић, пензионер „Навипа” из Београда, омиљени Дуле, један од организатора послератног филателистичког живота у Београду, после тешке болести умро је 18. јануара 1984. године.

Бојан Печар, председник Филателистичне звезде Словеније и значајна личност југословенске филателије, преминуо је 20. децембра 1984. године у Љубљани.

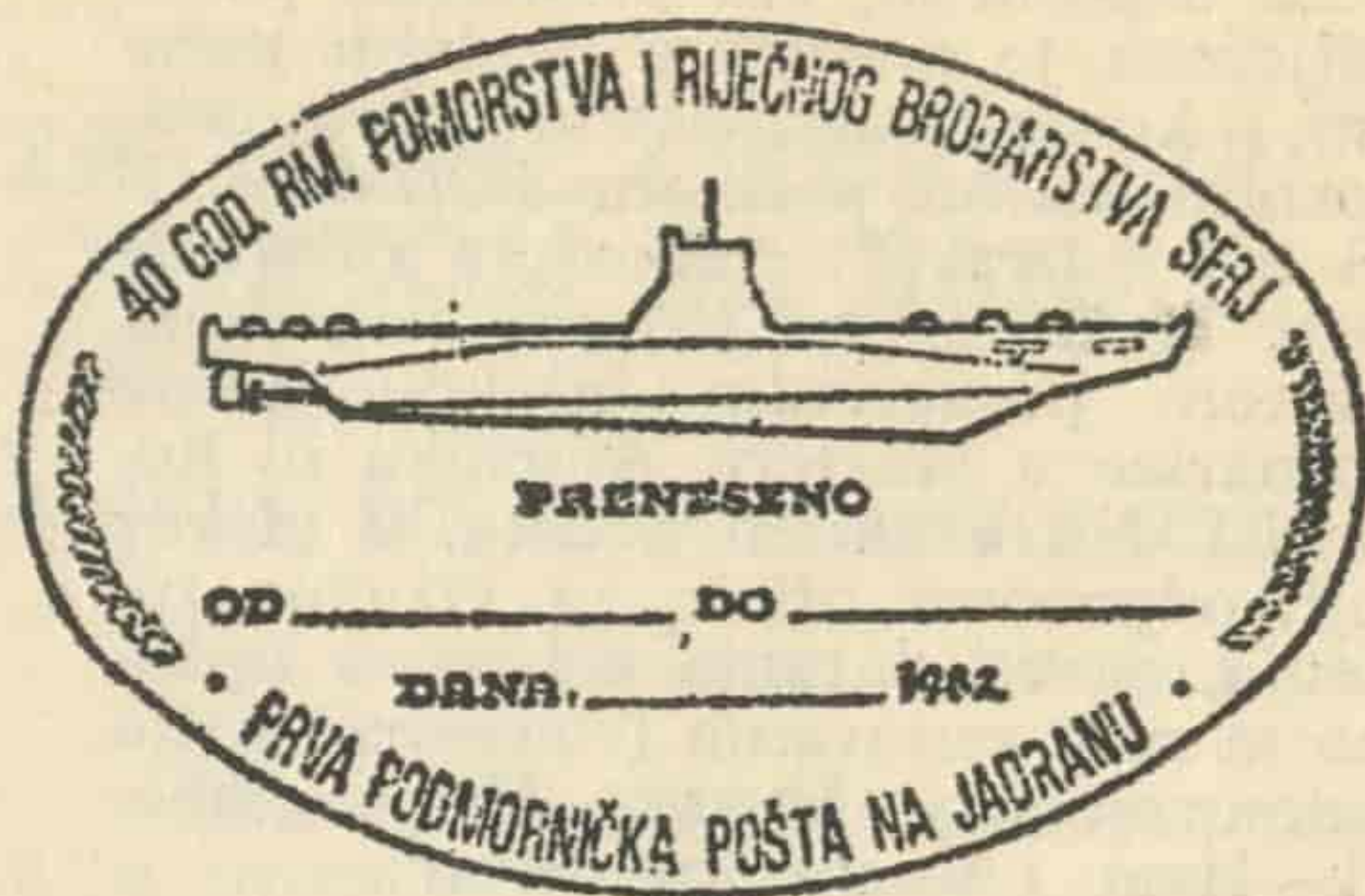
Слава им!

PODMORNIČKA POŠTA

U okviru jubilarne 40. obljetnice Ratne mornarice, pomorstva i riječnog brodarstva SFRJ, na inicijativu Društva filatelista i numizmatičara Šibenik, izvršen je prijenos pošte podmornicom sa šibenskog obalnog područja do otoka Hvara.

Poštu je posada podmornice prihvatila nedaleko otoka Murtera, ispred Šibenika i kod Rogoznice, a zatim zaronila. Nakon dva dana (posada je za to vrijeme izvršavala redovne zadatke borbene obuke) izronila je pred otokom Hvarom, gdje je pošiljka od 1008 dopisnica predana tamošnjoj pošti. Istog dana, nakon što su pripremljenu poštu pečatirali službenici pošte, nju je preuzeo ovlašćeni predstavnik DFN Šibenik.

Ovim zanimljivim pothvatom oživljene su ratne uspomene iz NOB-a sa ovog dijela Jadrana. Prva spomen-dopisnica posvećena je prvom partizanskom punktu: Luci Peleš, partizanskoj bazi i stalnoj vezi kopna sa oto-

kom Žirjem i Visom. Druga je obilježila Partizansku bolnicu na otoku Piškera u Kornatskom otočju, danas u sastavu Nacionalnog parka „Kornati”. Preostale dvije dopisnice posvećene su brodu mira š/b „Galeb” i Filatelističkoj izložbi: „Ljudi, more i obale”, održanoj u Šibeniku od 9. do 19. rujna, odnosno do 30. rujna, kada je produžena na traženju Doma JNA.

Prvu podmorničku poštu na jadranskoj obali, prenijela je posada PODMORNICE 832 („Drava”), od 8. do 10. rujna 1982. godine, čime se i na ovaj način obilježila jubilarna obljetnica JRM.

DFN Šibenik - 25

DRUŠTVO FILATELISTA I NUMIZMATIČARA
ŠIBENIK

Za uspomenu, sva prenešena pošta obilježena je posebnim ovalnim pečatom, u kome je ugravirana silueta podmornice, zatim pečatom PODMORNICE 832 („Drava“), redovnim pečatom pošte Hvar, te po jednim prigodnim pečatom posvećenim jubileju Ratne mornarice u Murteru, Šibeniku ili Rogoznici. Na ovalnom pečatu, u plavoj boji, odgovorni oficir, za vrijeme ronjenja, pored datuma prijenosa upisivao je rutu putovanja (ronjenja) pošte podmornicom: Murter—Hvar, Šibenik—Hvar i Rogoznica—Hvar.

U toku priprema nitko osim dvojice članova DFN nije znao da će se izvršiti prijenos pošte podmornicom, a

da ne govorimo o pravcu kretanja. Ljudska radoznalost je jedno, a vojna pravila su druga stvar. Jasno, u međuprostor tih dvaju uvjeta često puta su se javljale male teškoće, pogotovo kada je cijela akcija tekla preko posrednika. Srećom fleksibilnost predstavnika JRM bila je ohrabrujuća i primjerna, pa se na obostrano zadovoljstvo sve dobro završilo.

Ideju o podmorničkoj pošti, likovno rješenje spomen-dopisnica, pripremu i obradu prigodnih poštanskih pečata i organizaciju — ostvario je Mate Milišić, a suradnju s Ratnom Mornaricom i podmorničkom jedinicom koordinirao je Milorad Bašić.

Tabelarni prikaz naklade pismonosnih pošiljki podmorničke pošte

Redni broj	Tiskana oznaka	Naziv spomen-dopisnice	N a k l a d a		
			DFN	JRM	Ukupno
150	85	Luka Peleš partizanska baza i veza sa kopnom i Visom	300	80	380
152	86	Partizanska bolnica na otoku Piškera	196	40	236
154	87	40. obljetnica JRM — Šibenik, š/b „Galeb“	161	40	201
156	88	Filatelistička izložba — Šibenik (boja višnje)	161	30	191
		Ukupno:	818	190	1008

Napomena: Tiskana oznaka je broj koji se nalazi na spomen-dopisnici, a redni broj označava redosljed u popisu spomen izdanja Šibenika.

СЛУЧАЈНЕ ГРЕШКЕ НА ДОПЛАТНИМ ОЛИМПИЈСКИМ МАРКАМА САРАЈЕВО '84

Уочено је више грешака: на више примерака примећена је разлика у боји, од затворене до светло плаве; даље, има више деветераца, где се појављују светле тачке на разним местима на арчићу. На пример, на другој марки са десне стране. Затим, карактеристична бела тачка на марки у средњем делу деветерца — доња марка; Врло уочљива бела тачка изнад леве скије смучара, као и бела тачка на горњој марки у средњем реду више с десне стране.

Има уочљивих примера да коцкице на симболу Олимпијске марке слеве стране — имају на истој марки нијансе белине од чисто беле до тамније беле боје.

Има и ретких примера да негде нема беле коцкице, итд.

Ово издање заслужује детаљније проучавање.

Зоран Стаменковић, Београд

POŠTANSKA SLUŽBA ZA VREME OKUPACIJE SRBIJE SA POSEBNIM OSVRTOM NA BANAT (1941 — 1944)

RAD POŠTA U PERIODU OD 6. APRILA DO DANA KAPITULACIJE

Objava rata i ratne operacije prekidaju normalne komunikacije, saobraćaj i javni život, a dolazi i do poremećaja u poštanskom saobraćaju osobito na područjima zahvaćenim ratnim operacijama.

Međutim, u aprilskom ratu nije bilo značajnijih ratnih operacija, pogotovo u Banatu, jer je vojska bivše Kraljevine Jugoslavije brzo kapitulirala. S obzirom na postojanje nemačke narodnosne grupe u Banatu, poštanski saobraćaj do potpisivanja kapitulacije odvijao se na dva različita načina u užoj Srbiji i ovde.

1. Poštanska služba u užoj Srbiji

O radu pošta u ovom periodu dovoljno podataka pruža članak dr B. Novakovića „Vojne cenzure u aprilskom ratu 1941. godine” u „Filatelisti” br. 198—199. Vidi se da je šalterska služba redovno radila na pr. u Šapcu, Valjevu, Koceljevu. Verovatno je negde bilo prekida u kontinualnom poslo-

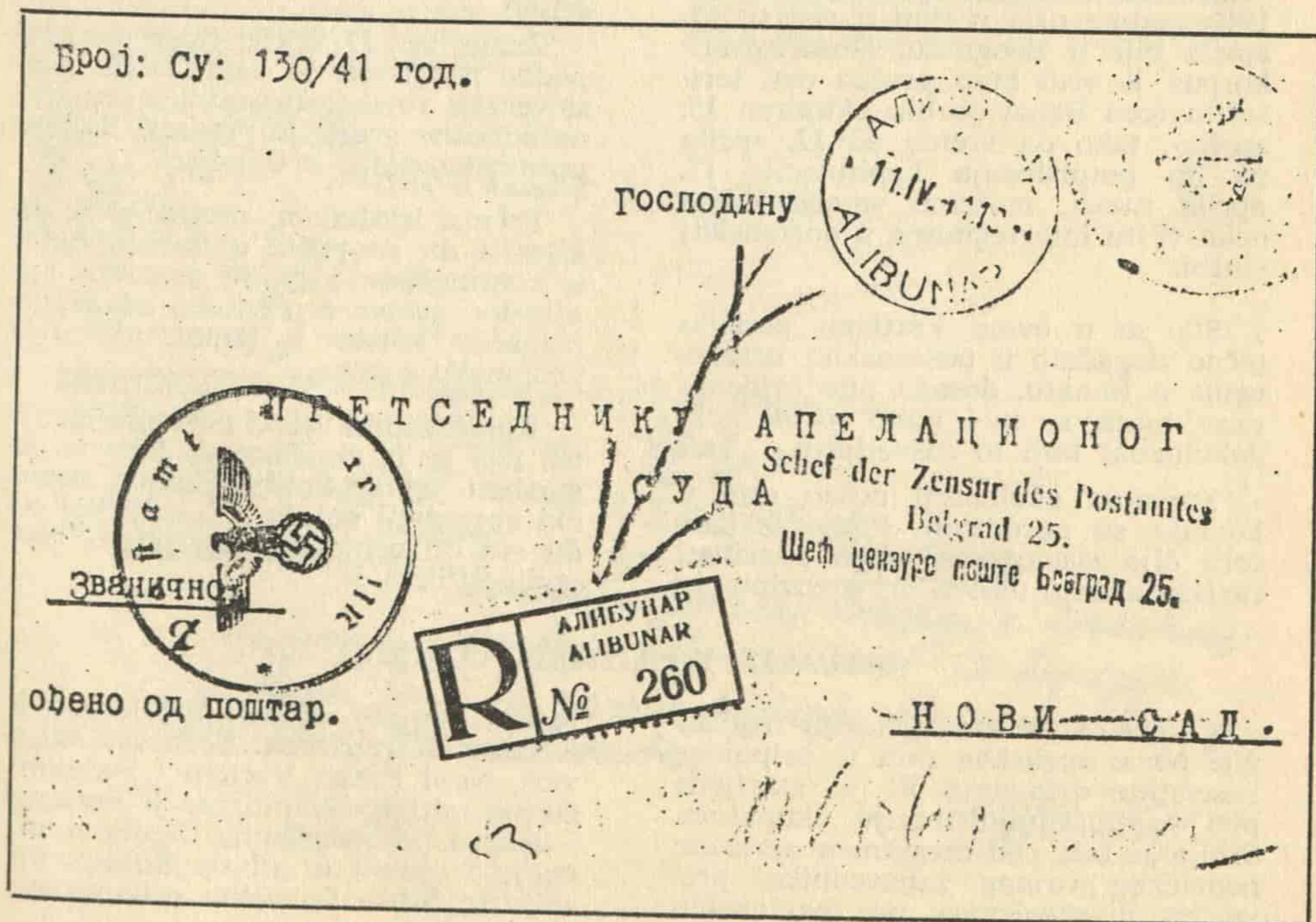
vanju i zakašnjenja u isporuci pošiljaka.

Glavne karakteristike za rad pošta u ovom periodu su vojna cenzura i služba pismonosnih pošiljaka po pravilima službe Kraljevine Jugoslavije.

2. Poštanska služba u Banatu

U vremenu od 6. aprila pa do napada nemačkih snaga iz Rumunije 11. aprila, pri poštama na teritoriji Banata organizovana je vojna cenzura za poštanske pošiljke, a ekspedicija se odvijala bez prekida. Treba naglasiti da u ovom periodu na teritoriji Banata nije bilo ratnih operacija i da se 6. jugoslovenska armija povukla iz Banata prepuštajući ovo područje neprijatelju (slika 1).

Slika 1. Preporučeno pismo upućeno Apelacionom sudu u Novom Sadu, primljeno na pošti u Alibunaru 11. aprila 1941. godine — na dan kada nemački motorizovani korpus prelazi jugoslovensko-rumunsku granicu; pismo je ekspedovano i vraćeno pošiljaocu posle četiri meseca (Novi Sad, tj. Bačka bila je priključena Mađarskoj) uz otisak žiga „Postamt Alibunar”.

Ipak, postoje dva gledišta šta se događalo u Banatu između 6. aprila i ulaska nemačkih trupa iz Rumunije:

- 1) pre nadiranja nemačke vojske (11. april) naoružane formacije domaćih Nemaca (Deutsche Mannschaft) preuzele su vlast u žandarmerijskim stanicama i opštinama (u poštama?),
- 2) domaći Nemci (sem manjih sukoba i obaveštajno-špijunske aktivnosti) čekali su da nemačke trupe pređu granicu i onda počeli da preuzimaju vlast i najvažnije ustanove, između ostalog i pošte.

Ovo drugo gledište je verovatnije s obzirom na prisustvo jedinica jugoslovenske vojske u Banatu, čiji su pripadnici korespondirali sa svojim porodicama (po pomenutom članku: karta iz Nikolinaca od 8. aprila 1941). U prilog tome govori i pismo prikazano na slici 1.

Bez obzira na ova oprečna stano- višta, karakteristično je, da je po planovima domaćih Nemaca bilo predviđeno da se poštanska služba odmah preuzme.

2.1. Period od ulaska nemačke vojske u Banat do kapitulacije

Nemačke snage koje su 11. aprila 1941. godine ušle u Banat, već su 12. aprila bile u Beogradu. Motorizovani korpus je vrlo brzo prešao ovu teritoriju (ceo Banat je bio okupiran 15. aprila), tako da vreme od 12. aprila pa do potpisivanja kapitulacije 17. aprila uveče, možemo smatrati kao neku vrstu interregnuma u poštanskoj službi.

Šta se u ovom kratkom periodu tačno događalo u poštanskim ustanovama u Banatu, dosada nije evidentirano, mada se tu i tamo sretne neki dokumenat koji to rasvetljava.

Srećnom okolnošću došao sam u kontakt sa porodicom Radić iz Pančeva čija svedočenja mogu doprineti razjašnjavanju uslova pri preuzimanju

pošta od strane Nemaca: stari Đura Radić (87 godina), bio je u to vreme upravnik pošte u Pančevu, a supruga — kontrolor u istoj pošti.

Mada se posle više od 40 godina ne seća detalja i datuma, gđa Radić u razgovoru upotpunjuje sliku stanja na poštama u to kritično vreme: službenici pošte su ostali na svojim mestima i čekali razvoj događaja, stranke nisu dolazile, a po dolasku Nemaca poštu u Pančevu je preuzeo civilni komesar, pripadnik nemačke narodnosne grupe, koji je počeo da izdaje naredbe o poslovanju i doneo je i predao na upotrebu gumene žigove sa nemačkim natpisima i oznakom (uredski žig). Ovakve žigove dobile su i ostale pošte u Banatu. Ko ih je naručio, gde su izrađeni, ko ih je distribuirao i kada — nije poznato.

Kao doprinos rekonstrukciji događaja tokom ovih 5—6 dana — od ulaska Nemaca do kapitulacije — prikazujem i interesantno pismo privremenog upravnika pošta u Omoljici (selo kod Pančeva) upućeno Direkciji pošta u Beogradu 18. VI 1941. godine — sledećeg sadržaja:

„Od 17. aprila o.g. kada sam primila dužnost ove pošte a i danas vršim svoju dužnost, na ime prinadležnosti za svo vreme do današnjeg dana nisam primila ništa na ime prinadležnosti. Stefanie Auer, privr. upravljač (Slika 2).

Znači, već 17. aprila (toga dana popodne potpisana je kapitulacija jugoslovenske vojske), pripadnica nemačke narodnosne grupe je preuzela dužnost upravnika pošte u Omoljici.

Prema izloženom, moglo bi se zaključiti da su pošte u Banatu radile u kontinuitetu i da je nemačka manjinska grupa u periodu od ulaska nemačke vojske u Banat, aktivirala poštansku službu.

Koliki je bio uticaj nemačke manjine, vidi se iz činjenice da iako je postavljen poštar Smilja Paroški, nemački upravitelj ostaje u Omoljičkoj pošti sve do nemačkog povlačenja 1944. godine (Slika 3).

SITUACIJA POSLE KAPITULACIJE

Čitava okupirana teritorija Jugoslavije posle aprilskog rata je pripojena susednim državama ili je stavljena pod vojnu administraciju okupatora. Srbija je bila pod direktnom upravom nemačkog vojnog zapovednika, prostorno u granicama pre balkanskih

ratova. Vojnoj upravi priključeno je Kosovo sa srezovima: Kosovska Mitrovica, Novi Pazar, Vučitrn i Podujevo. Okrug mitrovački zadržao je uređenje i upravu po odredbama Uredbe o uređenju i upravi u oblasti Kosova. Kasnije se Srbiji formalno priključuje i

Pošta Omoljica

Direkcija Pošta Telegrafa i Telefona

Beograd.

Prema naredbi br. 1742/1 u prilogu dostavlja se izjava privremenog upravljača ove pošte.

Od 17. aprila o. g. kada sam primila dužnost ove pošte a i danas vršim svoju dužnost, na ime prinadležnosti sa sve vreme do današnjeg dana nisam primila ništa na ime prinadležnosti.

18. VI - 1941

Omoljica

Stefanie Auer
privr. upravljac.

Slika 2. — Sadržaj dopisa: „Pošta Omoljica/Direkcija Pošta Telegrafa i Telefona Beograd/Prema naredbi br. 1742/1 u prilogu dostavlja se izjava privremenog upravljača ove pošte. Od 17. aprila o. g. a i danas vršim svoju dužnost, na ime prinadležnosti sve vreme do današnjeg dana nisam primila ništa na ime prinadležnosti. Stefanie Auer/Privr. upravljac/18. VI 1941/Omoljica”.

Slika 3. Na poledini dopisa prikazanog na slici 2, nalazi se odgovor sledeće sadržine: „Pošti Omoljica/br. 1742/ad/21. VI 1941/ Pošto je rešenjem Direkcije postavljena za razrednog poštara Paroški Smilja to Direkcija ne može vama da doznači nikakve prinadležnosti jer zato nema zakonskog osnova. Šef...”

ДИРЕКЦИЈА ПОШТА, ТЕЛЕГРАФА И ТЕЛЕФОНА
ДИРЕКЦИЈА ПОШТА, ТЕЛЕГРАФА И ТЕЛЕФОНА

Бр. 1742/ар

21-И-1941

БЕОГРАД - БЕОГРАД

У овоме је... јер свака Дирекција...
не може бити...
зато нема законског оснота.

Smilja

Stefanie Auer

Banat ali prema Uredbama o unutrašnjoj upravi u Banatu od 14. VI 1941. godine i o administrativnoj podeli zemlje od 18. XII 1941. godine, Banat je posebna oblast koja je bila predviđena da bude temelj za stvaranje nemačke države Eugenije na Dunavu.

Opšte o vojno-upravnoj podeli zemlje

Da bi se bolje razumela organizacija poštanske službe izneću glavne karakteristike vojno-upravnog aparata u okupiranoj Srbiji, sa posebnim osvrtom na područje Banata.

Srbijom je upravljao nemački zapovednik, a izvesne izvršne funkcije vlasti ostavljene su kvislinškoj komesarskoj vladi koju su obrazovali Nemci.

U Srbiji je već 22. IV 1941. godine formiran štab vojnog zapovednika Srbije, od juna 1941. godine neposredno potčinjen vojnom zapovedniku oružane sile za Jugoistok čije je sedište bilo u Solunu.

Okupiranu teritoriju Srbije Nemci su podelili na četiri vojno-upravne komande.

U Banatu je obrazovana posebna nemačka krajskomandatura.

Početak maja formirana je komesarska vlada Srbije koja je obnovila stare banske uprave (Dunavsku, Moravsku i Drinsku), sreska načelstva i opštinske uprave.

Prema upravnoj podeli zemlje Srbija je imala 14 okruga, od kojih okrug banatski sa sedištem u Petrovgradu.

Dok je Srbija bila podeljena na okruge, za teritoriju Banata, koja je obuhvatala 11 srezova i grad Pančevo, osnovano je posebno upravno nadležstvo sa nazivom: Nadležstvo pomoćnika bana Dunavske banovine za Banat. Sedište ovog nadležstva je bilo u Petrovgradu. Pomoćnik bana bio je po narodnosti Nemačkinac a postavljao ga je komesar Ministarstva unutrašnjih poslova u sporazumu sa Vođom nemačke narodnosne grupe u Banatu. U okviru nadležnosti vojnog zapovednika poseban status imala je nemačka nacionalna manjina. U rukovodstvu ove manjine bilo je 11 odeljenja koja su vodila privredni i društveni život Banata. Celokupna vlast je bila u rukama nemačke manjinske grupe koja je čak zahtevala da se od Banata formira slobodna nemačka država. Međutim zahtev nije ostvaren jer to nije bilo u interesu okupatora.

Pored srpskog u Banatu je i nemački jezik bio službeni jezik.

Organizacija poštanske službe posle kapitulacije

Prvi potez koji je usledio posle okončanja rata je što komesarska uprava uspostavlja komesarijate, pa i komesarijat Ministarstva pošta, telegrafa i telefona (u daljem tekstu ptt). Ovaj komesarijat posle aprilskog sukoba organizuje poštansko-telegrafsku službu, otvara pošte, uspostavlja ambulante pošte, rad Poštanske štedionice, telegrafsko-telefonsku službu i ostale prateće službe.

Prvu odluku komesarijata nalazimo u raspisu 1-3 Poštanskog odeljenja od 11. V 1941. godine, prema kome sve pošte izuzev pošta u Beogradu i Pančevu potpadaju do daljeg naređenja pod neposrednu upravu komesarijata za pošte, telegraf i telefon, a pošte u Beogradu i Pančevu Direkciji ptt u Beogradu.

Da bi se poštanska služba prilagodila uslovima po završetku rata, savet komesara na sednici od 21. VI 1941. godine prema raspisu br. 12 donosi privremenu odluku o osnivanju tri direkcije sa sedištem u Beogradu, Nišu i Čačku.

Po istom raspisu komesar Ministarstva ptt obrazovaće u Petrovgradu ispostavu beogradske direkcije koja će u svom delokrugu imati sve poštanske ustanove na teritoriji Banata. Iz ove nadležnosti izuzimaju se tehničke ustanove koje ostaju pod direktnom upravom beogradske direkcije.

Ovom ispostavom direkcije pošta upravlja zamenik direktora koga postavlja komesar Ministarstva pošta na predlog pomoćnika bana Dunavske banovine za Banat. Ona radi pod nadzorom i uputstvima beogradske direkcije ptt.

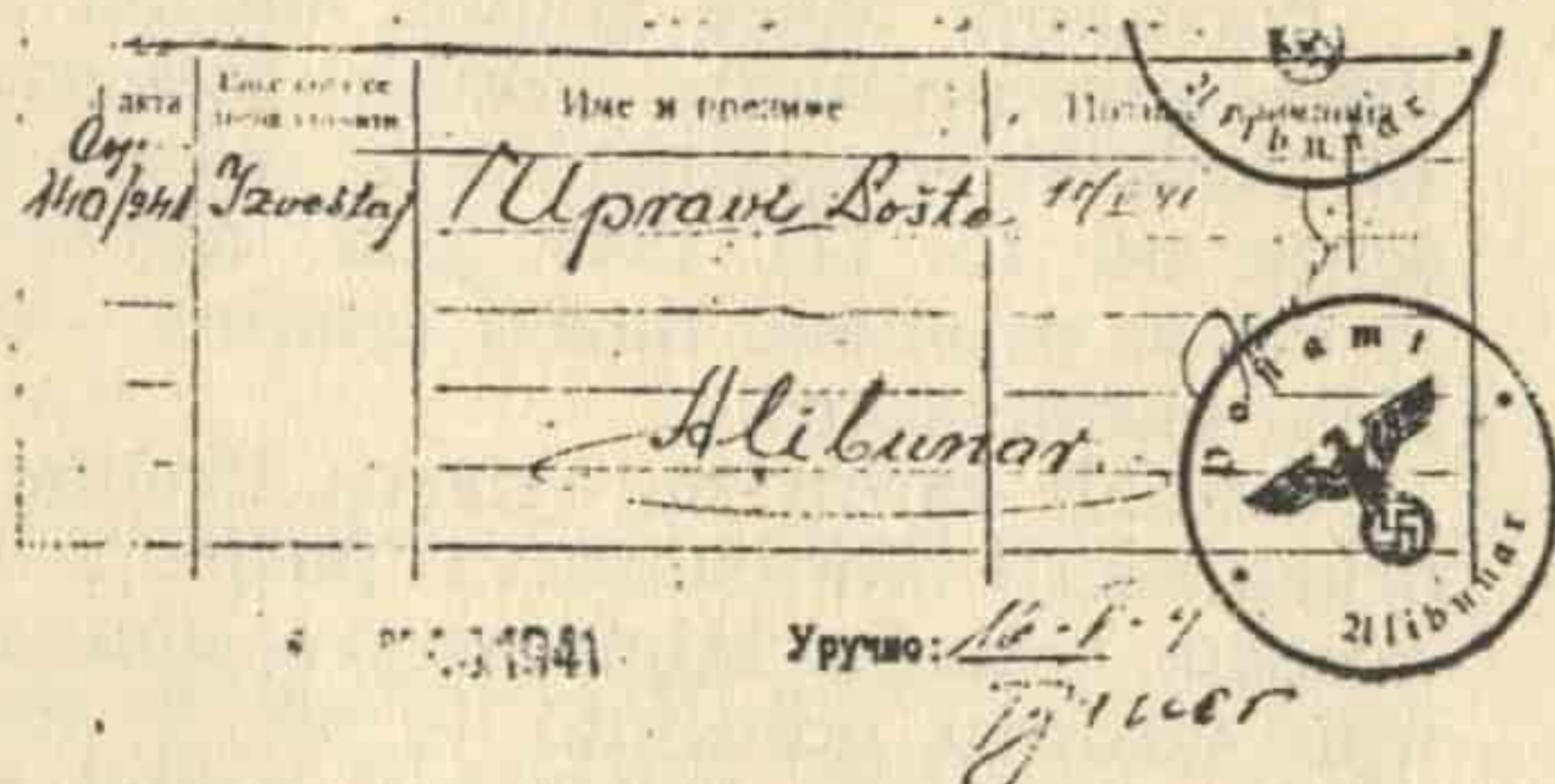
Vidi se da je u Srbiji bila organizovana jedinstvena poštanska služba, ali u stvari Banat više nije imao ispostavu već direkciju pošte, koja više ne radi pod nadzorom i po uputstvima beogradske direkcije, već donosi samostalne odluke. Glavne poteze vuče pomoćnik bana, po narodnosti Nemačkinac, koga opet predlaže vođa nemačke narodnosti u Banatu.

Tako se Banat kao posebna oblast izdvojio iz nadležnosti komesarske uprave mada je formalno ostao u sastavu Srbije.

Uredski žigovi i žigovi datumari u Banatu

Iz razgovora sa kontrolorom pošte u Pančevu, svedokom nastupa nemačkog civilnog komesara u ovoj pošti, znamo da je osoblju pošte dat na upotrebu uredski žig sa nemačkom oznakom, a i drugi poštanski uredi u Banatu su ih dobili. Kada je ovo bilo i koji je prvi dan upotrebe — ne zna se.

Na dokumentu na slici 3 vidi se da je ovaj žig korišćen 18. VI 1941. godine, mada je isporučen svakako mnogo ranije; žig „Postamt Alibunar“ otišnut je 16. maja 1941. godine na jednom prijemnom dokumentu (slika 4). Po mome mišljenju ovi su žigovi isporučeni između 17. aprila i obrazovanja komesarske uprave početkom maja. U prilog toga govore sledeće činjenice:

Slika 4. Uredski žig „Postamt Alibunar“ sa nemačkim orlom na prijemnom dokumentu od 10. maja 1941. godine

1. Pošto je na teritoriji Banata bilo 127 pošta, bilo je nemoguće u ratnim prilikama istovremeno isporučiti manipulative predmete svima poštama,

2. Bilo je pošta u mestima bez nemačke narodnosne manjine, pa nije bilo žurbe oko isporuke,

3. Veće pošte po gradovima kao što su Vršac, Pančevo, Petrovgrad i Kikinda, mogle su biti snabdevene odmah po kapitulaciji, a one po selima do početka maja.

Ovi uredski žigovi upotrebljavani su u toku okupacije samo kao žigovi koji su otiskivani na poštanskim dokumentima, kao što su „Karta otpreme pošiljaka“ (Slika 5), „Dnevnik uplate za poštansku štedionicu“ (slika 6) i „Izveštaji i dostavnice“ (slika 7) itd.

Ovi žigovi se nalaze otisnuti pored redovnih žigova datumara (poštanski žigovi sa pokretnim datumom). — slika 8.

Međutim nađu se i na službenim kovertima („Post Pantschowa“) — slika 9.

Slika 5. Upotreba žiga datumara uz otisak uredskog žiga sa kukastim krstom „Post Homolitz“: formular za otpremu pošiljaka od 17. VII 1941. godine

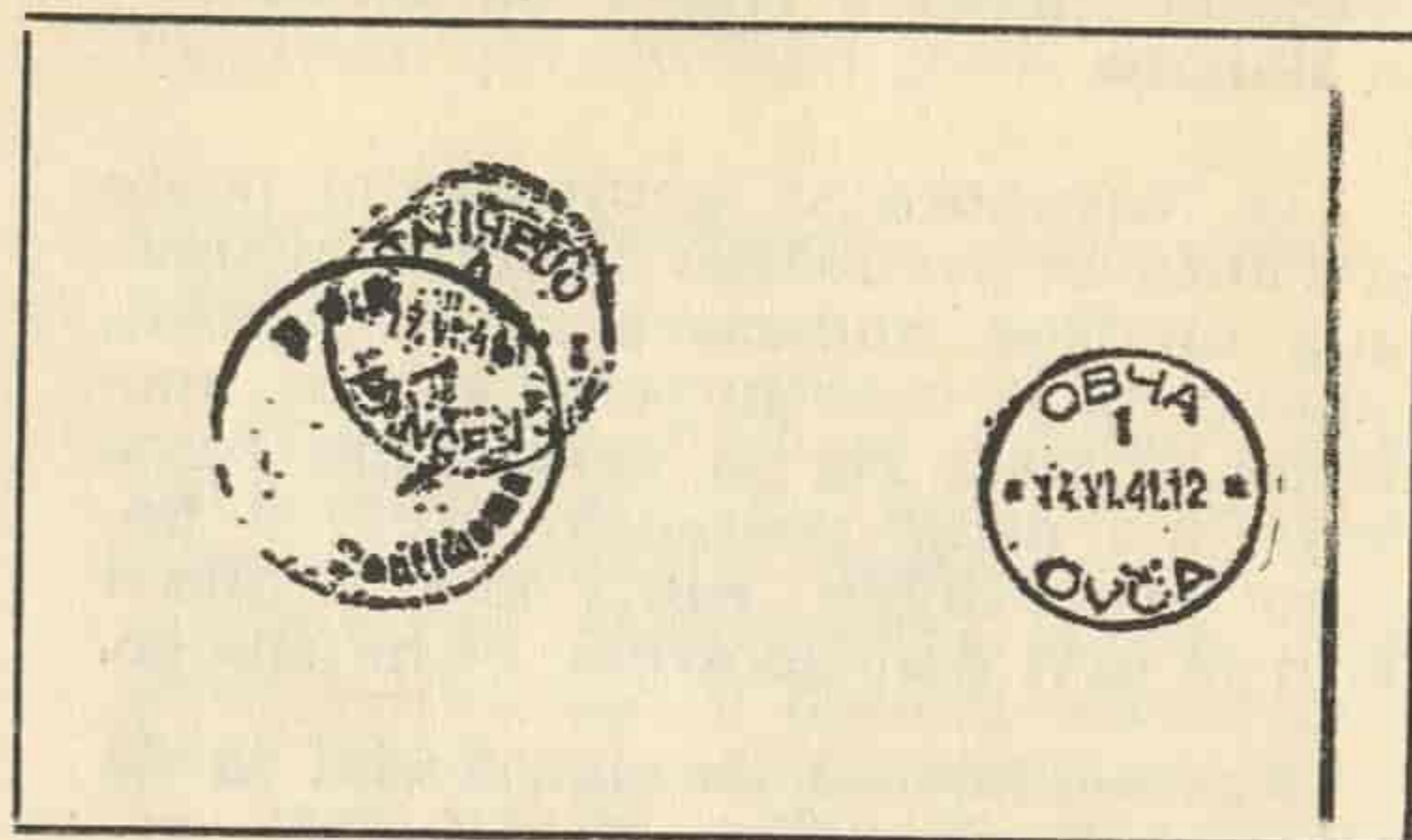
Slika 6. Upotreba žiga datumara uz otisak uredskog žiga sa kukastim krstom „Post Homolitz“ na formularu „Dnevnik uplata za poštansku štedionicu“ od 15. VII 1941. godine

Slika 7. Upotreba žiga datumara uz otisak uredskog žiga sa kukastim krstom „Post Homolitz“ na formularu „Izveštaji i dostavnice“ od 20. VI 1941. godine

Slika 8. Upotreba žiga datumara uz otisak uredskog žiga sa kukastim krstom na dokumentu od 1. VII 1941. godine

Stari jugoslovenski žigovi datumari bili su u upotrebi na teritoriji cele Srbije uključujući i Banat. Oblik i natpis bio je kao na poštanskim dokumentima iz perioda stare Jugoslavije, Retkost ovih žigova je u datumu (na primer žigovi pošta u Sremu — kratak period) ili u Banatu gde su zamenjeni novim žigovima sa promenjenim nazivima mesta.

Napomena: U razmatranje su uzeti samo poštanski dokumenti koji su prošli kroz poštansku ekspediciju prema odredbama pravila službe. Ostalo nije korišćeno kao dokumentacioni materijal.

Slika 9. Upotreba uredskog žiga „Post Panschowa” na poleđini službenog pisma pored žiga datumara; 14. VI Ovča, odnosno 17. VI 1941 Pančevo

NOVA TERITORIJALNA PODELA POŠTA I PROMENA NAZIVA MESTA

Uredbom o organizaciji Ministarstva ptt od 12. V 1942. godine obrazovane su direkcije pošta u Beogradu, Nišu, Čačku i Petrovgradu. Ispostava u Petrovgradu postaje direkcija pošta u čiju nadležnost potpadaju pošte u Banatu. Rešenje je stupilo na snagu 1. VII 1942. godine. Sada nova direkcija u Petrovgradu pod kontrolom službenika koga u stvari postavlja pomoćnik bana ima određene ruke u pogledu organizacije poštanske službe, jer više nije zavisna od beogradske direkcije.

1. Petrovgrad u Betschkerek,
2. Bela Crkva u Weisskirchen,
3. Vel. Kikinda u Kikinda,
4. Vršac u Werschetz,
5. Kraljevićevo u Franzfeld,
6. Hajdučica u Heideschutz,
7. Sečanj u Petersheim,
8. Knićanin u Rudolfsgnad,
9. Šupljaja u Stefansfeld,
10. Hajfeld u Heufeld,
11. Martinica u Sigmundfeld,
12. Katarina u Kathereinfeld,
13. Ban. Despotovac u Ernsthausen,
14. Nakovo u Nakdorf,
15. Molin u Molldorf,
16. Jaša Tomić u Modosch,

U popisu ne nalazi se pošta Banatski Karlovac, jer je već oktobra 1941. godine promenila naziv. Ovo mesto kao izrazito nemačko prema broju stanovništva, odmah je na zahtev nemačke narodnosne grupe promenilo naziv u „Karlsdorf”. Promena naziva opština, a potom i pošta, rezultat je želja nemačke narodnosne grupe, koji su i inače uticali na rad pomoćnika

Početkom iduće godine shodno politici germanizacije prema paragrafu 10. Zakona o opštinama, a u vezi rešenja od 16. III 1943. god. odlučeno je da se promene nazivi opština u okrugu banatskom.

Odmah zatim na osnovu Uredbe o organizaciji Ministarstva pošta, a na osnovu rešenja Ministarstva unutrašnjih poslova odlučeno je 10. V 1943. da se promene dosadašnji nazivi ptt ustanova u okrugu banatskom. Promenom naziva obuhvaćene su sledeće pošte:

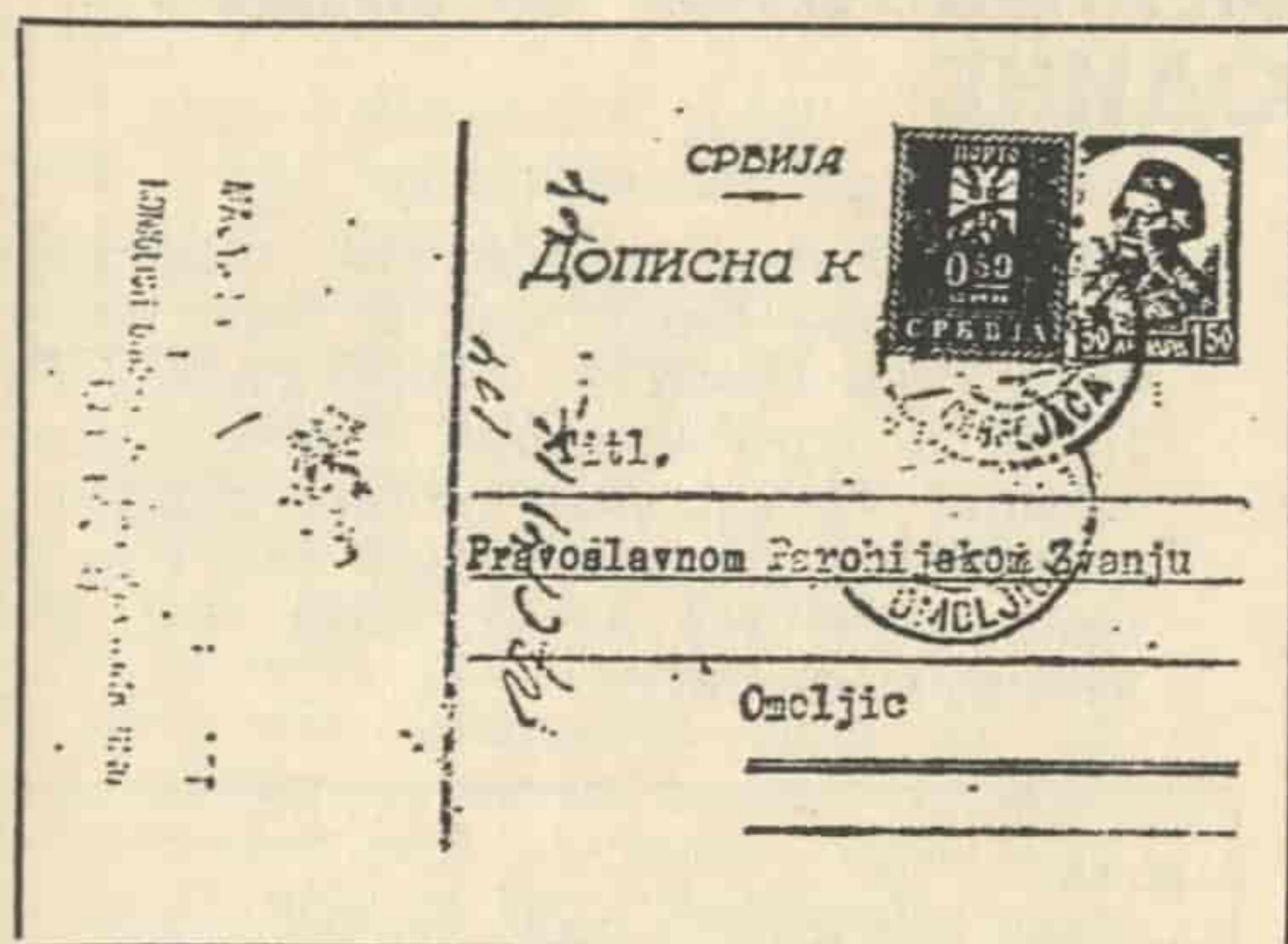
17. Lazarevo u Lazarfeld,
18. Mariolana u Zichydorf,
19. Jabuka u Apfeldorf,
20. Sečenovo u Setschanfeld,
21. Glogonj u Glogau,
22. Vel. Greda u Georghausen,
23. Ninčičevo u Pardan,
24. Omoljica u Homolitz,
25. B. Brestovac u Rustendorf,
26. Sv. Hubert u Sankt Hubert,
27. Gudurica u Kudritz,
28. Bočar u Botschar,
29. Belo Blato u Ehsenheim,
30. Begej Sv. Đurađ u Sankt Georgen,
31. Nem. Elemir u Deutsch Elemer.

bana koji je po narodnosti bio Nemaac. U ovom smislu poštanski su uredi dobili nove nazive, a shodno tome trebali su i žigovi datumari da budu izmenjeni.

Do sada nije izveden popis pošta kod kojih je izvršena zamena žigova sa novim nazivom. To je i razumljivo jer se radi o priličnom broju pošta.

Međutim, Nemci nisu bili dosledni u svojoj preciznosti i pedantnosti. Tako kod dopisnice upućene iz Debeljače u Omoljicu avgusta 1944. godine nalazimo stari žig datumar pošte Omoljica, mada se ona sada zove „Homolitz“ (sl. 10).

Tako isto i na dopisnici na kojoj je otisak žiga ambulante pošte „Betschkerek-Kovin 178“ sa promenjenim nazivom pošte Betschkerek, nalazi se i stari naziv ove pošte „Petrovgrad“ (slika 11).

Slika 10. Dopisna karta upućena avgusta 1944. godine iz Debeljače u Omoljicu — žig „Omoljica“, a ne „Homolitz“

Slika 11. Novi nazivi pošta u Banatu: dopisna karta sa žigom ambulante pošte „Betschkerek — Kovin 178“ i žigom „Petrovgrad“

Zaključak

Iz rada poštanske službe neposredno pred i za vreme nemačke okupacije, mogu se sažeto izdvojiti neki momenti:

1. u užoj Srbiji tokom aprilskog rata do kapitulacije, pošte su primale pismonosne pošiljke prema svojim mogućnosima i kartovnim vezama,
2. u Banatu, zbog dejstva nemačke manjine, poštanska služba je dobila civilne komesare koji su nastojali da služba radi bez prekida,
3. posle kapitulacije i obrazovanja Ministarstva ptt i direkcije u Petrogradu, nemačka uprava je imala veliki uticaj na rad pošta u Banatu, te je ova služba samo formalno bila vezana za komesarsku upravu,
4. nemački uredski žigovi dati na upotrebu poštama, imaju više značaj da istaknu pripadnost Banata nemačkom Rajhu nego stvarnu potrebu, jer se na poštama i dalje upotrebljavaju stari jugoslovenski žigovi,

5. uredski žigovi upotrebljavali su se samo na dokumentima i u administrativne svrhe, a retko se mogu naći na službenim kovertima (kuriozitet),
6. za svo vreme okupacije korišćeni su žigovi sa datumom (stari jugoslovenski žigovi),
7. zbog promena naziva mesta u Banatu, trebalo je da stari budu zamenjeni novim, međutim sve pošte nisu ih dobile.

Literatura: Službene novine 1941—1944; Knjige raspisa Ministarstva ptt 1941—1944; Filatelista br. 198—199; str. 9 i 12; Enciklopedija Jugoslavije, Zagreb, knjiga 5; Vojna enciklopedija, knjiga 6, Beograd 1964; „50 godina Narodnog muzeja u Pančevu“; sopstvena dokumentacija.

IN MEMORIAM

Ištvan Erdelji saradnik „Filateliste“ i istaknuti filatelista iz Sente preminuo je 15. aprila 1984. godine.

Slava mu!

ЗВАНИЧНО РУЧНО ОЗНАЧАВАЊА ЦЕНЗУРИСАЊА У ОКУПИРАНОЈ СРБИЈИ 1941 ГОДИНЕ

Подручје окупиране Србије у првим месецима 1941. године чини део уже Србије (без пиротског и врањског подручја) са Банатом и подручјем Земунa. У Банату је у време међувлашћа и првим данима окупације како-тако радила поштанска служба. У ужем подручју Србије ова служба се успоставља у мају, када су окупационе власти практично преузеле сав саобраћај и ставиле га под најоштрији надзор о чему и у даљем току сведоче ознаке цензуре на скоро свим пошиљкама приватног карактера, као и на неким другим документима (телеграми, потражнице итд). Већ пре увођења службених ознака — жигова цензуре, срећемо ручне ознаке „Цензурисано—Zensuriet“ на званичној пошти уз употребу пратећег жига установе и потписом надлежног службеника за експедицију поште. Доцније ће се на многим писмима званичног карактера појавити жигови „Повереника цензуре“ за надлежну институцију. И коначно окупационе власти ће у току 1942. године ово ублажити на тај начин што ће само службени жиг институције заменити ове ознаке.

На темељу једног акта који дајемо, расветлићемо рукописне цензурне ознаке на званичној пошти. Написан је на службеном меморандуму

Toni A. Sessa, Korčula

KORČULA POD OKUPACIJOM

I. Nakon završetka I svjetskog rata, talijanska ratna mornarica je 30. 10. 1918. godine okupirala veći dio Dalmacije. Prema Londonskom paktu iz 1915. godine Talijani su bili uvjereni da će zadržati ovu oblast. Međutim, Rapal-skim ugovorom potpisanim između Italije i predstavnika SHS, dana 12. 11. 1920. godine bili su prisiljeni evakuirati svoje trupe iz Dalmacije, osim Lastova, Zadra, Rijeke, Cresa i Lošinja i skoro čitave Istre.

раније Дирекције пошта, телеграфа и телефона Нови Сад и носи печат-штамбиљ ПОШТА, ТЕЛЕГРАФ и ТЕЛЕФОН (грб изрезан и текст „Краљевина Југославија“ у ћирилици и у латиници, очувана само реч Краљевина; број 214 од 22. маја 1941. Меленци, и гласи:

П. н.

ПАРОХИЈСКОМ ЗВАЊУ ЦРКВЕНЕ
ОПШТИНЕ

МЕЛЕНЦИ

На основу наређења КОМЕСАРИЈАТА за пошту, телеграф и телефон у Београду број 31 извештавате се да је за сваку писмоносну пошиљку предану пошти на отправљање потребно ставити на коферти ознаку „Цензура извршена“ (ручно подвучено мастилом) и оверити је својим потписом и печатом надлештва (подвлачење мастилом), јер без ове ознаке пошта не сме отпремити ниједну писмоносну званичну пошиљку.

Предње се извештавате ради знања и равнања.

Управник Јован Николић с. р.

Овај документ је драгоцен за расветљавање нејасноћа, које су до сада коментарисане на темељу сачуваног материјала тј. такозваних филилестичких докумената.

li su važiti stari jugoslavenski propisi i poštanska služba počela se je u cjelosti odvijati po zakonskim propisima koji su važili za Kraljevinu Italiju.

Direktor pošte bio je rođeni Talijan, dok je svo zatečeno osoblje u službi ostalo na svojim mjestima sem pojedinaca koji su morali iseliti u NDH.

U prvo vrijeme na pošti su se koristile bivše jugoslavenske marke, kratko nakon toga došle su u upotrebu talijanske marke i vrijednosnice i nadalje se je služba odvijala isključivo po talijanskim propisima.

Nakon kapitulacije Italije i odlaska Talijana sa Korčule **13. 9. 1943.** godine, sve službe kao i poštansku preuzela je naša partizanska vojska sve do njemačke okupacije dana **22. 12. 1943.** godine. Kroz to kratko vrijeme naravno nisu bile u prometu naše marke jer ih nije ni bilo. Poštanska služba odvijala se kurirskim putem, jer pomorskog i drumskog saobraćaja nije bilo, obzirom da je ovaj dio bio ometan nadiranjem njemačkih trupa i bombardiranjem.

Dolaskom njemačkog okupatora kao i NDH, u gradu su se formirale neke ustanove: kotarsko pretstojništvo, općina, poreska uprava, uprava osnovne škole, ali općenito rečeno svi ti uredi zapravo su životarili. Kroz razdoblje njemačke okupacije i NDH, poštanska služba uopće nije radila. Obzirom da je dosta boraca NOR-a bilo u neokupiranom Visu, sa Visa su stizala u Korčulu pisma rodbini, opet kurirskim putem bez frankiranja i žiga pošte Vis.

Nema podataka da su za vrijeme njemačke okupacije njemačke ili vlasti NDH režirosale neke bivše jugoslavenske marke (marke mladi Petar većeg formata) iako su ove marke iskazane u I katalogu Jugomarke (Beograd). U članku u zagrebačkoj „Filatelij” br. 7—12/1983. godine za srpanj—prosinac, prof. Velimir Ercegović tvrdi i dokazuje, da su navodno prežigosane marke u Korčuli, 22. 12. 1943. godine, čisti falsifikati i da do danas nitko nije dokazao autentičnost prežigosanja maraka Korčule.

УМЕТНОСТ УМЕТНОСТ

Разгледница из 1925/26. године са пластиком Јована Пешића „кроз Албанију” која приказује изнемоглог српског војника после повлачења и марку из 1921. године са истом представом. Ово је прва југословенска марка која даје репродукцију уметничког дела.

КО ЈЕ И ГДЕ ЈЕ РОЂЕН ДУНДИЋ?

По најновијим истраживањима совјетских историчара, а на основу извесних докумената, утврђено је да чувени „дрвени Дундић“, помоћник команданта у донској коњичкој дивизији Буџонија, кога су у Русији најчешће звали Иван, а касније Олеко (што је код нас преведено као Алекса), носи име — Тома и потиче из Имотске крајине, а не из Ужица.

Рођен 1896. године у селу Грабовцу од мајке Иве и оца Томе Дундића, грађевинског предузимача, од малена је био немирна духа, тако да се већ са 15 година обрео у Јужној Америци где су му била два старија брата. Отац га је 1913. вратио кући, а почетком Првог светског рата мобилисан је у 17. хонведски пук и касније, током борби код Луцка, при напредовању трупа руског југозапад-ног фронта — заробљен. После се јавио у Прву српску добровољачку дивизију, а средином 1918. године по-

стао борац Црвене Армије. Прво је био на челу партизанског одреда у рејону Бахмута код Артемовска, затим је ушао у састав морозовско-доњецке дивизије (Интернационални батаљон ЦА), која је у оквиру армије Ворошилова упућена на Царицин. Постао је помоћник команданта пука за специјалне задатке и уживао велики углед као борац и руководиоц. У Вороњежу је изазвао панику неколико дана пре повлачења белих (ово је приказано у совјетско-југословенском филму „Алекса Дундић“). Погинуо је 10. јула 1920. година од белогардејског метка у борбама код Ровна.

На совјетској целини из 1977. године, са марком од 4 копејке, на левој страни приказан је споменик Олеко Дундићу у Ровну, рад уметника Л. Бизјука.

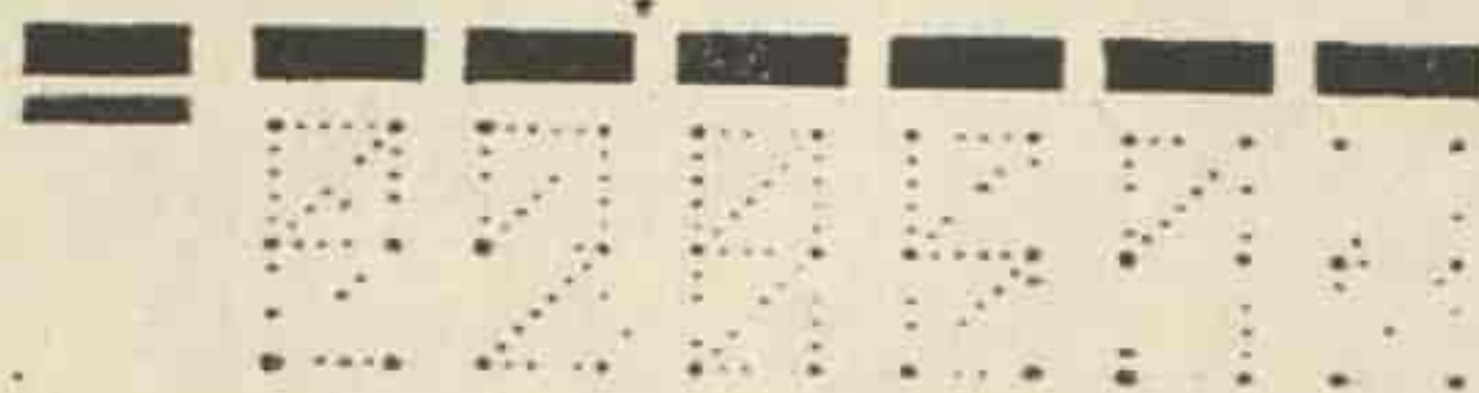
В. Прикић, Београд

Куда _____

Кому _____

Индекс предприятия связи и адрес
отправителя.

Индекс предприятия связи места назначения

СЕНТАНДРЕЈА

Живописно место на Дунаву, двадесетак километара северо-западно од Будима, јавља се на два маркама Мађарске са мотивима који упућују на ЈУГОСЛАВИКУ. У градићу, у којем је неко време живео Арсеније III Чарнојевић и где се родио Јаков Игњатовић, има седам цркава православног порекла чије се представе јављају на маркама и пригодним жиговима. Поред тога у изразито православном стилу израђен је и крст захвалности што је куга мимоишла град. Све ово упућује на присуство Срба у Сентандреји, којих је крајем XVIII века по неким подацима било око десет хиљада, док их данас има око две стотине.

Интересантно је набројати те цркве, пошто их и данашњи туристички проспекти називају тим именима: Успенска, Оповачка, Преображенска, Пожаревачка, Благовештенска, Бипровачка и Саборна. Неке од њих предате су другим вероисповестима. На маркама их је доста тешко препознати, односно идентификовати. Наиме, једна од њих је као и католичка парохијска црква, романског стила, док су остале барокног, за лаика врло сличне међусобно.

Прва од марака издата је 1969. године, у вредности од 1 Фт, у туристичкој серији. Марка је колаж од пет цркава, три световне зграде и два споменика, од којих је један поменути стари грб места.

Друга марка, у вредности од 4 Фт, издата је 1980 године, као допунска вредност редовне серије. Рађена је на основу фотографије, те се према распореду зграда може са сигурношћу рећи да барокни торањ у средини припада Саборној цркви.

У оба случаја су издате званичне коверте првог дана, код првог и серија максимум карата.

Светоандрејска пошта (на мађарском Szentendre) је у више махова употребила пригодне жигове интересантне за скупљаче ЈУГОСЛАВИКЕ. Поводом VI изложбе тематске филателије, 29. јуна 1980. године, на жигу видимо посве исту слику као на марци од 4 Фт, те је овај жиг био погодан за стварање максимум карата.

На жигу који је коришћен дан раније — на дан отварања културне приредбе „Szentendrei nyár”, видимо два барокна торња. Поводом проглашења Сентандреје градом, 20. јуна 1980. године, пошта у Будимпешти (!) је употребила жиг, на којем је приказан детаљ града са сликом крста у првом плану. Исти жиг је коришћен као жиг првог дана уз марку од 4 Фт.

Сентандрејско друштво филателиста, 19. VIII 1971. године је поводом десетогодишњице постојања приредило филателистичку изложбу у „кући Далматинца”. Жиг и пригодни коверат приказују карактеристичну кућу овдашње сеоске архитектуре.

XIX фестивал народности одржан је 26. јуна 1982. године у Сентандреји, а поводом ове приредбе употребљен је пригодни жиг.

На десетогодишњицу Музеја православне црквене уметности коришћен је пригодни поштански жиг 15. нов. 1975. године.

Истим поводом мађарска пошта је издала врло атрактивну серију „Иконе”, репродуковане из сентандрејског музеја. Без обзира што називи неких слика упућују на источно-словенске крајеве, серију треба уврстити у збирку.

ИЗРАЕЛ — Јеврејском песнику Ури Цви Гринбергу, рођеном 1896 у Галицији, Израел је посветио вишебојну пригодну марку од 16 агорота, која је пуштена у течај фебруара месеца. У биографији овог песника је за скупљаче „Југославике” интересантна белешка да је пропевао на хебрејском језику у првом светском рату на Српском фронту и објавио прву књигу својих дела у Лавову.

Б. Новаковић, Београд

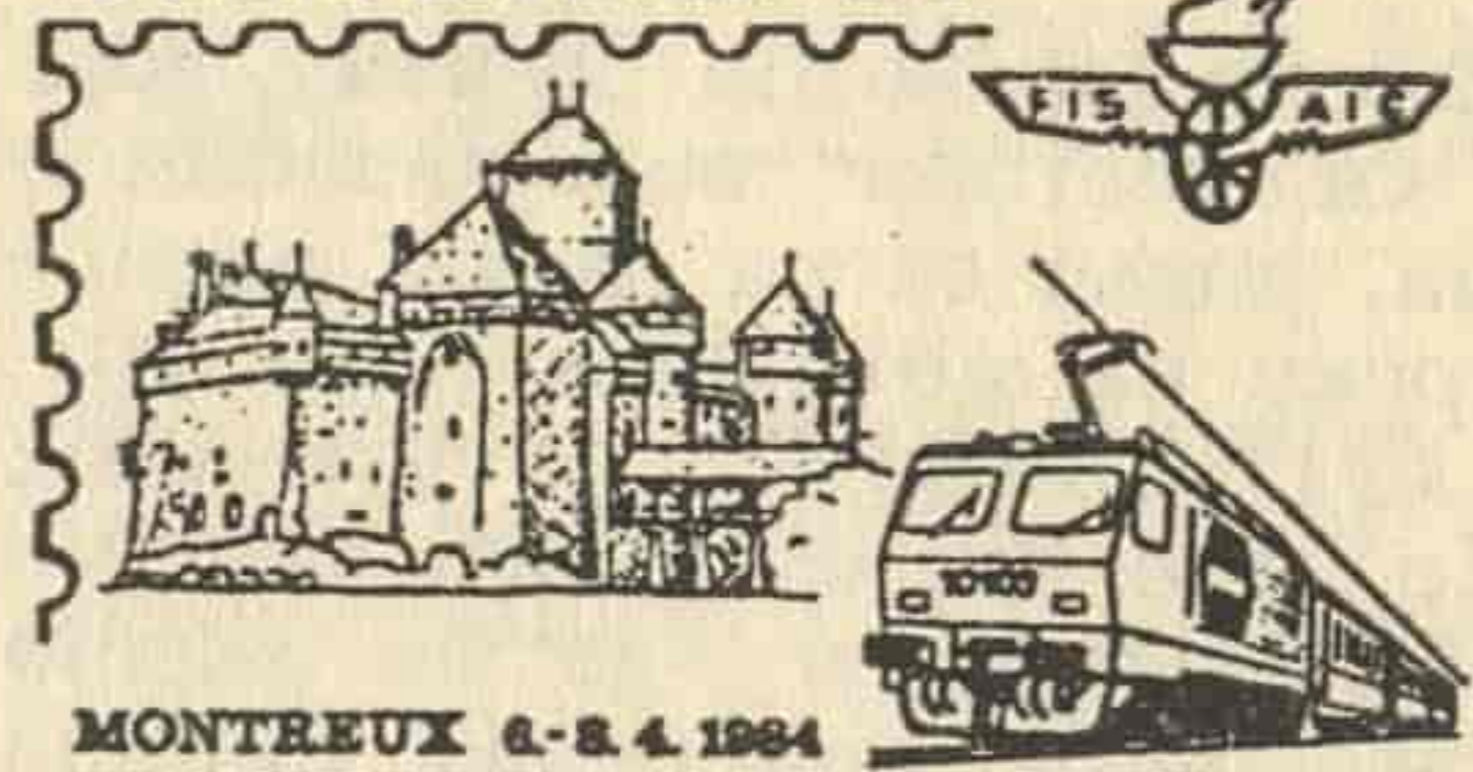
ТЕМАТСКА ИЗЛОЖБА „ЖЕЛЕЗНИЦЕ У СВЕТУ“

У Железничком музеју у Београду, 25. јануара 1984. године у присуству великог броја гостију, отворена је самостална тематска изложба „ЖЕЛЕЗНИЦЕ У СВЕТУ“ из колекције Јордана Пешевског, познатог филателисте из Београда. Изложбу је отворио Петар Стошић, генерални директор Железничке транспортне организације Београд који је у свом говору истакао педесетогодишњи колекционарски рад Јордана Пешевског.

У 60 витрина (свака по 12 листова) друг Пешевски је поред филателије изложио на железничку тематику следеће своје збирке: значке, привеске, шибице, цепне календаре, новогодишње честитке, налепнице, етикете и разгледнице. У делу филателије изложио је збирке: „Тито у очима света“, „Железнице у свету“, „Железничари-народни хероји Југославије“, природни жигови Југославије на тему железнице, „Железничке станице у СССР-у“ и „Поштанске карте Швајцарске за авизирање железничких поштиљака“.

Организатор изложбе, Железнички музеј, издао је водич са биографијом Пешевског и садржајем изложених збирки, а филателистичко друштво „Железничар“ пригодну карту на којој је, као и на пригодном жигу, представљена парна локомотива са узане пруге ширине колосека 60 сантиметара Скопје—Охрид, која је 1966. године укинута за саобраћај.

FERPHILEX 84

ИЗЛОЖБА „FERPHILEX 84“

У швајцарском туристичком месту Монтре, од 6. до 8. априла ове године одржаће се 12. међународна изложба железничара-филателиста као и 14. међународни конгрес железничара-филателиста. На изложби ће са својим збиркама учествовати и три железничара-филателиста из Југославије, чланови друштва „Железничар“ из Београда, а у раду конгреса учествоваће и представник Југославије.

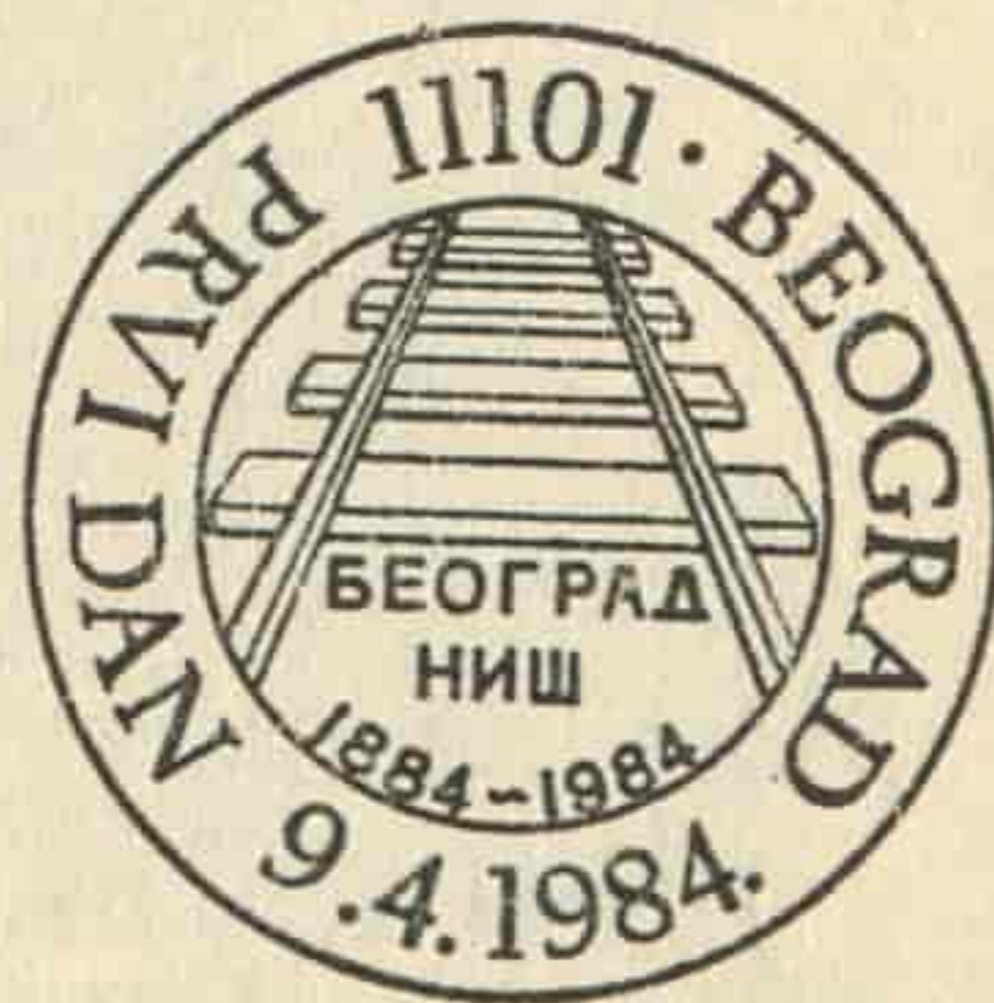
У исто време одржаће се и конгрес групе за железнички саобраћај при мотивској комисији Међународне филателистичке федерације (ФИП) на коме ће такође учествовати представник из Југославије.

Ј. Пешевски, Београд

ДАН ЖЕЛЕЗНИЧАРА И 100-ГОДИШЊИЦА ПРУГЕ БЕОГРАД—НИШ

У Београду је поводом Дана Железничара и стогодишњице железничке пруге Београд—Ниш, прве пруге у Србији, 9. и 10. априла ове године одржана заједничка прослава железничара Југославије, а Заједница ЈПТТ је издала пригодну марку од 5 динара, коверат првог дана (ФДЦ) и максимум-карту.

Филателистичко друштво „Железничар“ из Београда је издало две пригодне карте ФДЖ 2/84 и ФДЖ 3/84 жигосане пригодним жиговима и то: 9. априла жигом „Заједничка прослава дана железничара“ на коме је представљена железничка станица у Београду, а 10. априла жигом на пошти Ниш на коме је представљена парна локомотива „ЦС бр. 1“ која је вукла први воз приликом свечаног отварања пруге Београд—Ниш 15. септембра 1884. године.

Владимир Прикић, Београд

КАКО ЈЕ ДОШЛО ДО ПРВОГ НОЋНОГ ЛЕТА ПАНЧЕВО — БУКУРЕШТ

Септембра месеца прошле године навршило се шездесет година од првог ноћног лета на линији Панчево — Букурешт. Педесетогодишњица овог значајног догађаја обележена је 1973. године, између осталог и пригодним ковертама и жиговима код нас и у Румунији. Притом је дошло

до несугласица — када и како се то заправо одиграло?

Циљ овог чланка је, да на бази извесних материјала прикаже и отргне од заборава припрему и реализацију овог лета, околности под којима је изведен и догађаје који су му претходили.

ФОРМИРАЊЕ ФРАНЦУСКО-РУМУНСКЕ КОМПАНИЈЕ И ЛИНИЈЕ ПАРИЗ—ЦАРИГРАД

Током припрема Трианонске мировне конференције 1920. године у Версају, румунски дипломата Никола Титулеску предложио је да се организује редовна ваздушна линија између Атлантског океана и Босфора, преко Букурешта, што је са одушевљењем прихваћено („Авијација — грозно ратно оружје, треба да постане инструменат мира”).

Већ 23. априла 1920. године образована је мешовита компанија за превоз путника, робе и поште — званично „Француско-румунска компанија за ваздушну пловидбу” (ЦФРНА), док је стална линија после пробних етапних летова, формирана део по део, полако и не без тешкоћа:

- 15 август 1920: Праг — Стразбур — Париз
- 4. октобар 1920: Париз — Стразбур — Праг
- 12. септембар 1921: Париз — Праг — Варшава (огранак према Истоку)
- 1. мај 1922: Париз — Праг — Беч
- 13. мај 1922: Париз — Праг — Беч — Будимпешта
- 14. август 1922: Париз — Праг — Беч (први поштански лет Компаније)
- 16. август 1922: повратни лет до Париза

— 17. септембар 1922: Париз — Праг — Беч — Будимпешта — Букурешт (са ноћењем у Араду)

— 30. септембар 1922: линија достигла крајње одредиште: Цариград

— 22. новембар 1922: линија је званично отворена

Почетком 1923. године линија је скренута на Београд где се обављало ноћење уместо у Араду. Како се ноћним задржавањем губило доста времена, убрзо је организован ноћни лет те је линија постала континуална.

Због окупације Руре, немачка влада је 1925. године забранила прелетање своје територије те је линија током извесног времена одржавана без међуслетања у Нирнберг-Фирту. Међутим, због кварова на моторима принудна слетања су била честа, те су немачке власти плениле авионе и хапсиле пилоте. Решење је нађено надлетањем Швајцарске и Тирола (Париз — Стразбур — Базел — Инсбрук — Беч — Праг итд). Већ 1926. године немачка влада је поново дала дозволу за надлетање немачке територије.

Почетком 1925. године име компаније је промењено у „Међународна компанија за ваздушну пловидбу” (ЦИДНА).

Напомена: О овој теми је објављен чланак у „Филателисти” бр. 147 из септембра 1973. године, страна 3—6.

Први авиони коришћени на линијама компаније били су преправљени ратни авиони: једномоторни **Salmson 2A 2** са истоименим мотором од 270 KS, са три седишта; убрзо следи **Potez-Sea** тип **VII** са мотором **Loggaine** од 330 KS и **Potez IX** са кабином за четири путника и мотором **Loggaine** од 370 KS; потом фамилија апарата **Spad** са кабином за четири особе и отвореним делом за pilota и помоћника: прво **Spad 33** са мотором **Salmson** од 270 KS, **Spad 46** са **Loggaine** од 370 KS, **Spad 56** и **66** са мотором **Jupiter** од 380, односно 420 KS.

За ноћни лет и лет изнад Тирола ангажован је тромоторни **Caudron 61** са моторима **Hispano Suiza** од 180 KS, преправљен касније у **Caudron 61 bis**, са централним мотором **Hispano Suiza** од 180 KS и бочним **Salmson** од 260 KS. Коришћен је и **Farman Jabiru**, испочетка тромоторац а за-

тим четворомоторац са четири **Hispano Suiza** од 180 KS.

Прва генерација pilota компаније током прве две године била је из редова pilota из рата 1914—1918; летачко особље се после регрутовало из војне авијације.

Први шеф pilota био је **Albert Deullin**, ас из групе ловаца „**Roda**”, са двадесет ваздушних победа, међутим он је почетком 1923. године погинуо те је на овај положај дошао енергични и врло активни **Морис Ногес** (**Maurice Noguès**).

„Аероплани” који су коришћени, били су опремљени моторима предвиђеним за кратак период рада, те су се често кварили. Није било радија, добијано је недовољно метеоролошких података, аеродроми су били оскудно опремљени, те је саобраћај обустављан током зиме, обично од 1. новембра до 31. марта.

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ТЕРЕНА ЗА АЕРОДРОМ У ПАНЧЕВУ

Почетком фебруара 1923. године представници Компаније су посетили Панчево и поднели молбу да им се уступи земљиште за формирање аеродрома. Из записника са седнице проширеног градског сената од 16. фебруара 1923. године, види се како је текла дискусија и доношење закључака.

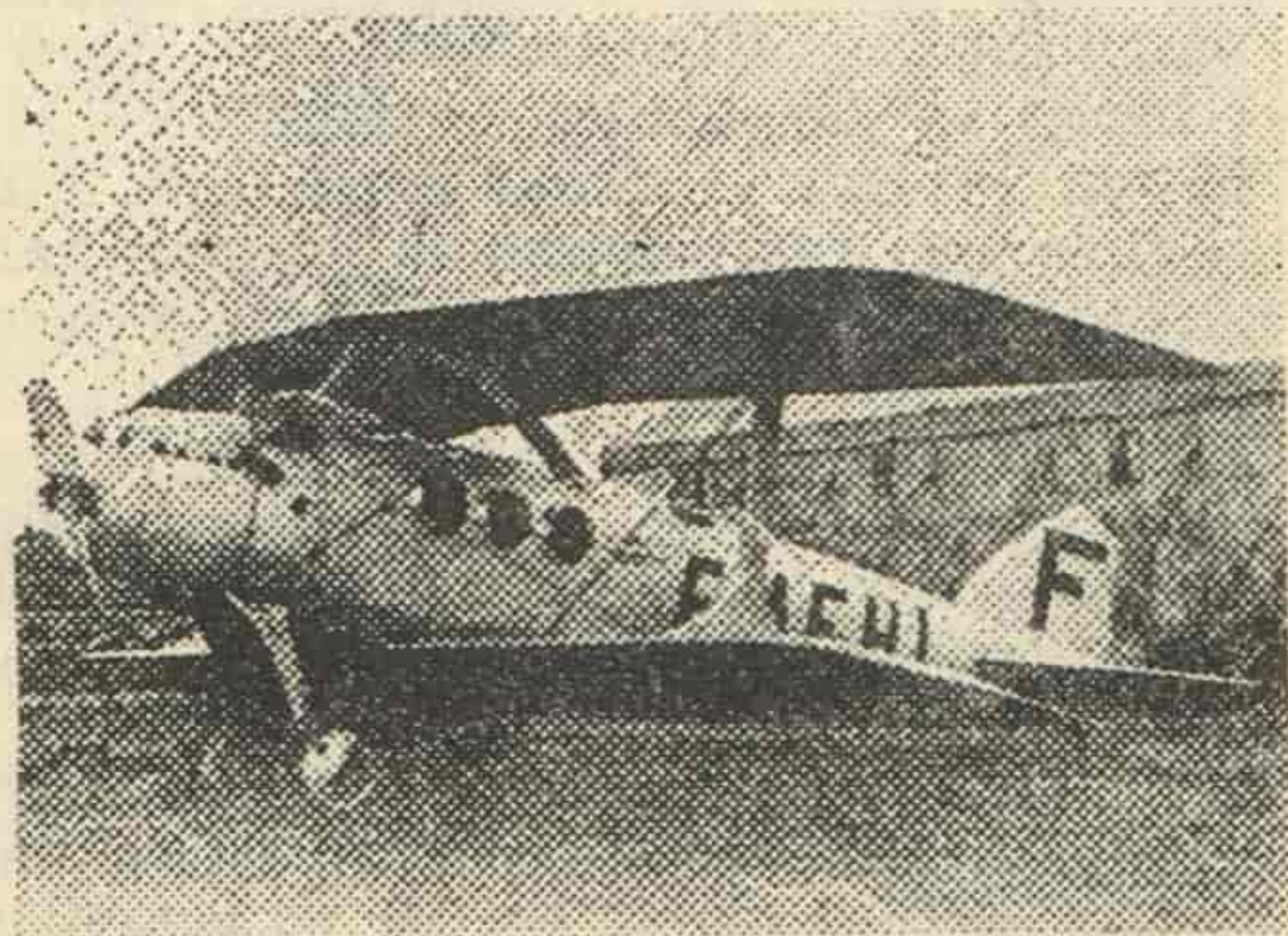
„Др Јулије Бито гр. вел. бележник чита записник и предлог донешен у седници финансијског и економског Одбора одрж. 15. фебруара 1923. год. у предмету молбе **Едварда Замбони**, **Алберта Делена** и **Камила Лепланкеа** као заступника **Франко-**

-румунског друштва за међународно ваздушни саобраћај у којој молби друштво моли, да град уступи земљиште способно за постављање станице у **ПАНЧЕВУ**. Чита предлог финансијско-економског Одбора који гласи:

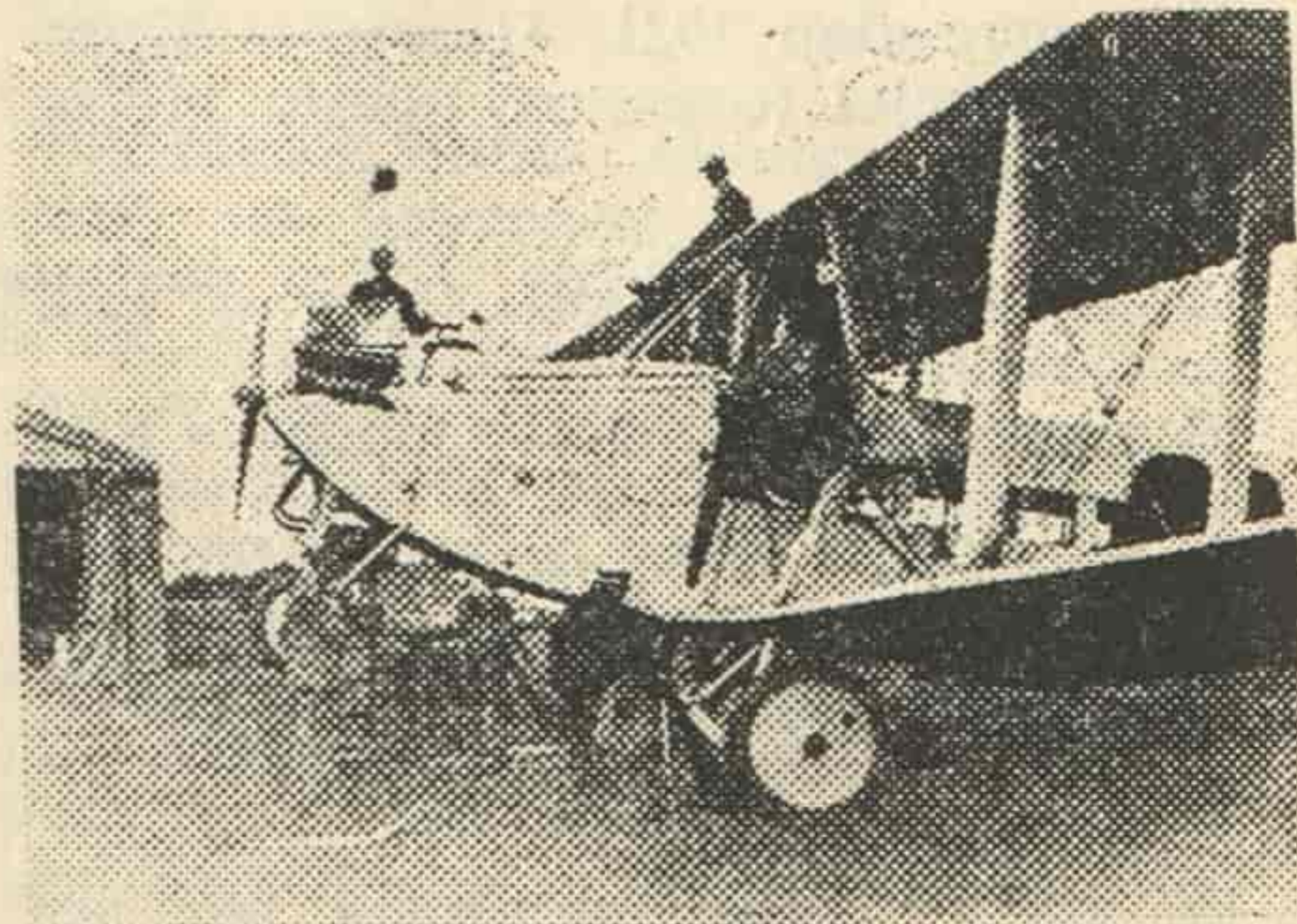
Уједињени фин. и екон. Одбори предлажу, да се овој молби споменутог друштва изађе у сусрет и да се у ту сврху уступи на употребу на 1 год. дана бесплатно један кв. од 500 мет. дужине и ширине поред Јабучког пута и да се Уговор о томе своједобно поднесе проширеном Сенату на одобрење”.

„Сава Надбантић гр. начелни председник прош. Сената изнаша све користи, које би потекле, ако би се овај план у дело пре-

Vleriot Spad 46 са ознаком F-AENI на аеродрому Панчево 1924. године

Тромоторни авион Caudron C61 на аеродрому Панчево 1924. године. Овај авион је коришћен за ноћни лет на линији Панчево—Букурешт

творио. Ваздушни саобраћај у смислу конвенције друштва са нашом државом на једну годину ишао би линијом Париз—Праг—Панчево—Букурешт—Цариград — доцније би се увела пруга Панчево—Ниш—Софија—Цариград. Друштво је прво добило земљиште у Земуну код Бежаније, но то земљиште није погодно за станицу. У овом граду је прво предложено војно вецбалиште, но то земљиште није погодно за станицу, пошто је испресецано путевима, зато је прегледано земљиште на пашњаку које би одговарало молби.

Уређење правног односа између града и друштва спада у дужност града. Друштво би подигло хангар за 8 аероплана. Пашњак би ипак редовно могао остати за пашење марве, која би се за оно кратко време док се аероплан спушта и диже одговарајућим знаком још за времена уклонила.

За саобраћај од станице до Београда друштво ће држати један патролни чамцац”.

Даља дискусија водила се у смислу бриге за „пашење марве”.

После постизања споразума аеродром је брзо организован са импровизованим објектима: као хангар служила је једна војничка пољска болница, а канцеларија, полицијски комесаријат и царинарница били су

у једној бараци. Саобраћај је успостављен 25. марта 1923. године, а од 15. априла преузет је и поштански саобраћај. Ово је обележено 1973. године пригодним ковертама ЈАТ-а (обичан жиг).

Поштарина је била већа од међународне тарифе за 50%, те је за дописницу износила 1,50 а за писмо 3 динара.

Постојао је посебан жиг у црвеној боји.

Централа за овакав поштански саобраћај налазила се на главној пошти у Београду, која је примала пошиљке до 22 часа и отпремала их за Панчево моторним чамцем. Ујутру је авион кретао према Будимпешти, На панчевачкој пошти пошиљке су се предавале до 19 часова.

Припреме пилота за ноћни лет вршио је Ногес у Букурешту, а као последњу вежбу извео је са Гидоном, 2. септембра 1923 године— ноћни лет Стразбур — Париз (види коверат поводом 50-годишњице).

ПРИПРЕМЕ ЗА НОЋНИ ЛЕТ

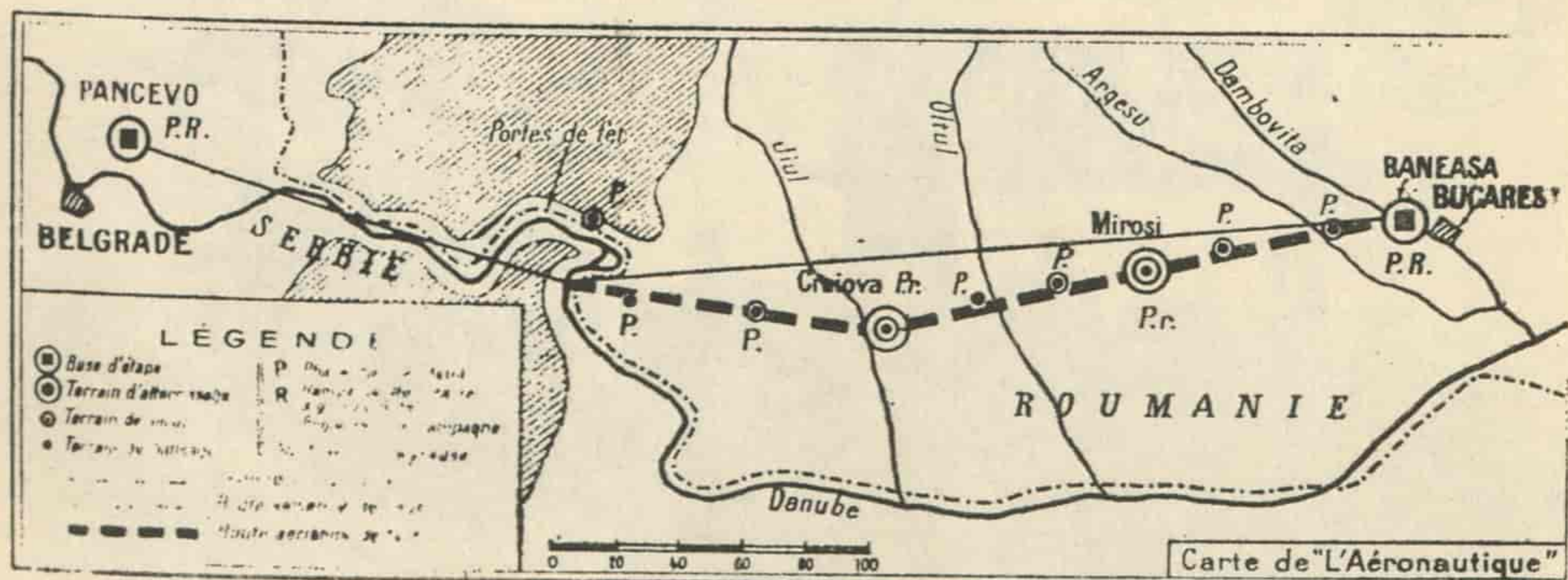
Да би се елиминисало ноћно задржавање у Београду, односно Панчеву, извршене су обимне и озбиљне припреме како би се лет могао одвијати континуално — и преко ноћи.

Било је неопходно ноћно навођење дуж трасе кроз Румунију и на аеродромима. Инжењер Лепланке је обезбедио фарове типа Барбиер—Бернард постављене на растојању од 30 км један од другог, који су се аутоматски палили у одређено време — постављени на дрвена постоља висине 6 м.

Маршрута авиона при ноћном лету на линији Панчево—Букурешт са учртаним знацима за помоћне уређаје за навођење: П = фар Barbier-Benard, ПР = пројектор-рефлектор Sautter Harlé

Фар
Barbier
Benard

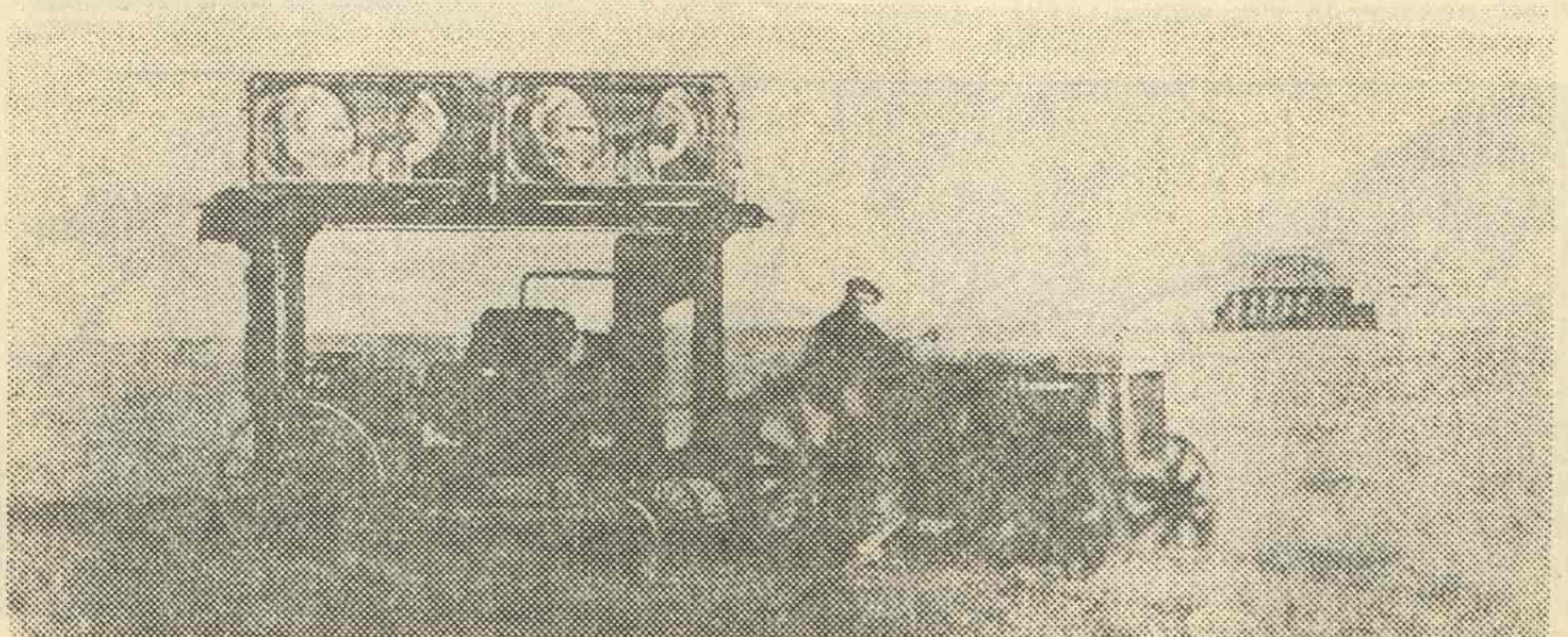

Луј Гидон (Louis Guidon) један од најактивнијих пилота на линији Париз—Цариград, нарочито при ноћним летовима Панчево—Букурешт

Да би се омогућило безбедно атерирање, у Букурешту (Банеаса) и Београду (аеродром Панчево) постављени су покретни рефлектори Sauter—Harlé који су на задовољавајући начин обезбеђивали осветљавање терена нарочито троугласте зоне дуге 200 м, са основицом од 100 м. Приколица коју је вукао трактор померана је, пратећи правац ветра, да би се у жељеном правцу добило осветљење за атерирање.

ПОКРЕТНИ ПРОЈЕКТОРИ СОТЕР-АРЛЕ

Извор светлости састојао се од две лампе са металним влакном јачине 3000 свећа (110 V, 110 A) постављене испред посребрених параболичних огледала пречника 0,60 м. Две кутије са оваквим изворима светлости монтиране су на кров приколице изнад генераторске групе Астер 47 К (120 V, 110 A). Преко дана је овај уређај држан у хангару, а ноћу је постављен на терену: приколица, коју је вукао трактор, померана је пратећи правац ветра да би се у жељеном правцу добило осветљење за атерирање.

Поводом педесетогодишњице ноћног лета Панчево—Букурешт, филателистичко друштво „Београд” у сарадњи са ФД „Панчево” издало је пригодни коверат американ формата за ваздушну пошту са одговарајућим натписима на српскохрватском, румунском и француском језику, а на пошти у Панчеву коришћен је 9. IX 1973. пригодан жиг. Као датум првог лета назначено је „9. IX 1923”. У исто време, ЈАТ је издао пригодну коверту, само је као време полета назначено „9/10. IX 1923”. У Румунији је такође издат пригодан коверат и коришћен жиг, али је као датум полетања назначен „10. IX 1923”! Како је дошло до ових разлика? У француском часопису l’Aeronautique с почетка 1924. године пише:

„По први пут одлазак се одиграо 9. септембра у 4 часа изјутра. Авион је подигнут од стране гг. Борегара, пилота и навигатора Вала. Навођен фаровима доспео је до Карпата у зору и наставивши пут атерирао у Панчеву (аеродром Београд) у 9,10 часова, после лета од 5,10 часова. Утисци посаде су извршни. Између станице у Букурешту и авиона успостављена је веза безжичном телеграфијом. Сутрадан, полазак из Београда одиграо се у 16,30. Авион је прешао Карпате у сумрак и навођен фаровима стигао у Букурешт пре поноћи.

14-ог, авион је из Букурешта пошао у 2,35 и стигао у Панчево у 5,35 часова. Сутрадан је пошао у 16,15 и у ноћи био поново у Букурешту.

Ова прва путовања у оба правца изведена су без и најмањег инцидента.

Главни пилот Компаније М. Ногес водио је специјалну обуку пилота за ноћни лет и управљао првим путовањима.

Службени и аеронаутички кругови Београда и Букурешта су поздравили успех ове прве реализације ноћне трговачке пловидбе.

Од тада, ноћни летови су настављени све до годишњег обустављања службе”.

50e anniversaire
du premier vol commercial
de nuit Strasbourg-Paris

Compagnie Franco-Roumaine
de Navigation Aérienne
Pilotes: Maurice Nogués
et Louis Guidon

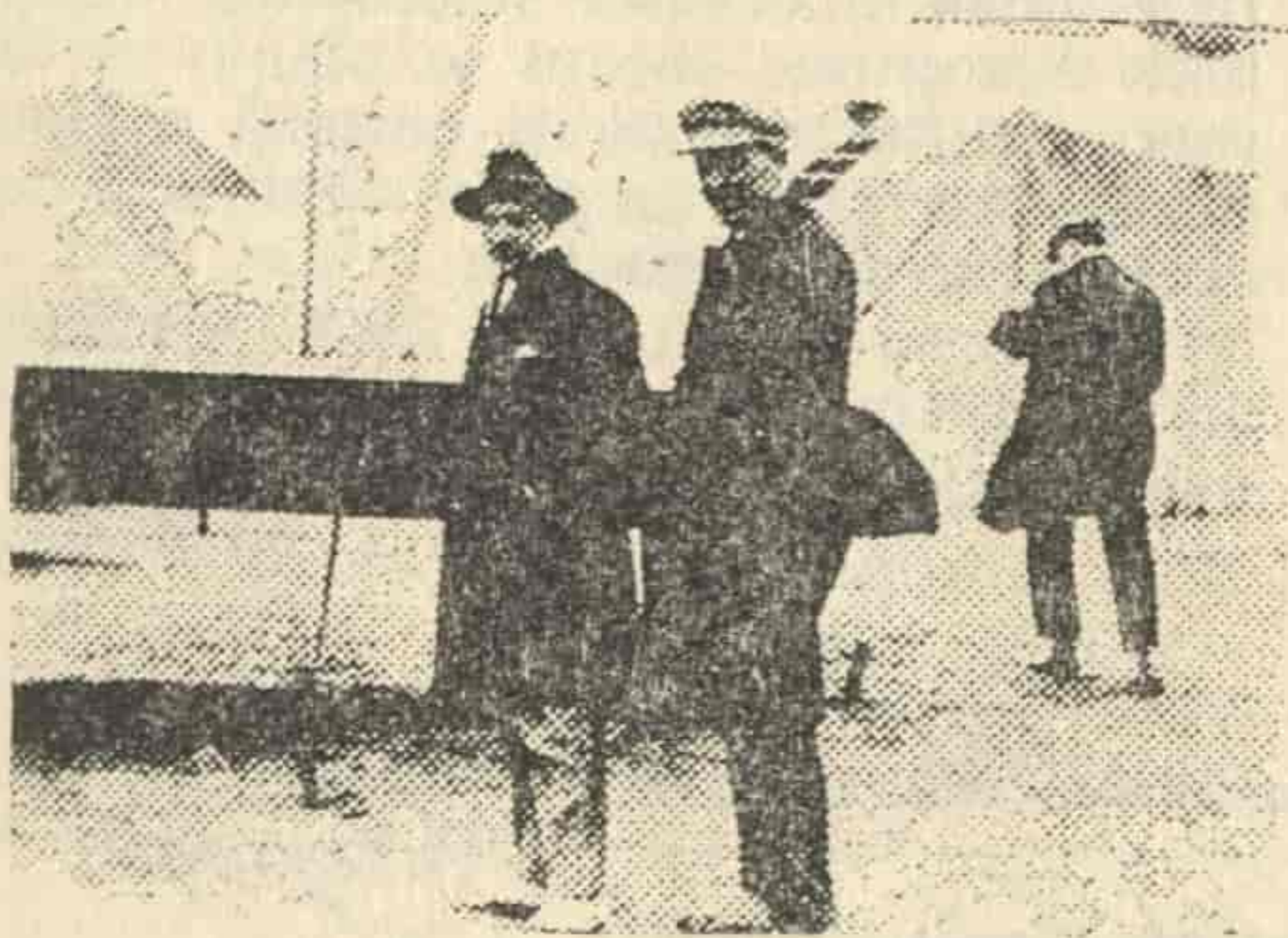
Objet transporté par avion
réseau postal de nuit
Liaison Strasbourg - Paris

Les Amis de l'histoire des P.T.T. d'Alsace

Poste restante
Le Bourget Aeroport
93 350 Le Bourget

0027

Инжењер Лепланке и пилот Абрахам на аеродрому Панчево 1924. године

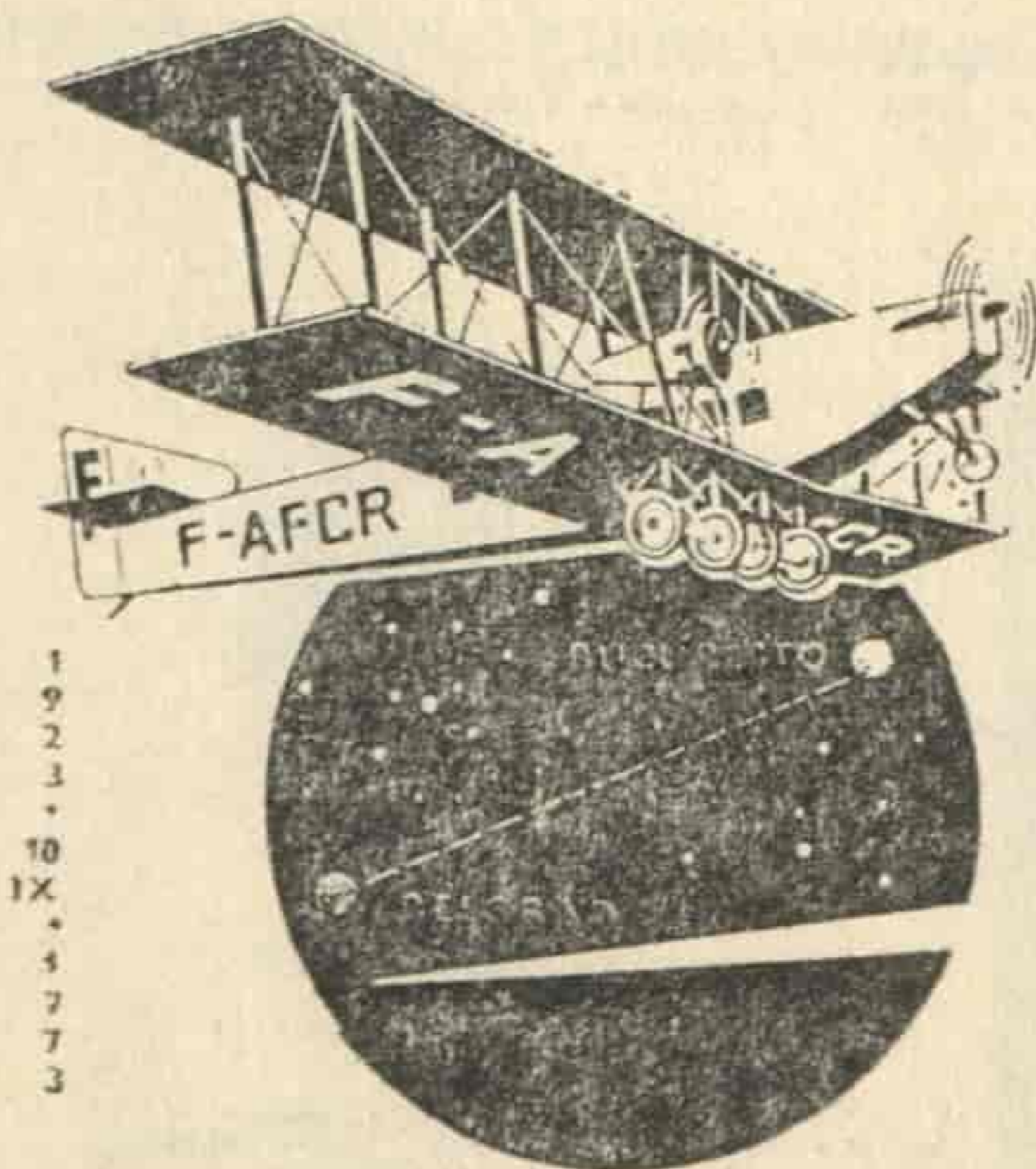
Пригодни коверат поводом 50-годишњице пробног ноћног лета Стразбур—Париз изведеног као вежба за редовни ноћни лет Панчево—Букурешт; својеручни потпис Луја Гидона; употребљена марка са ликом Ногеса (погинуо 1934. године на лету до Сајгона)

Значи лет се стварно одиграо у ноћи 10. IX 1923. године, а збрка је настала због лета од 9. IX при коме је Caudron 61 допремљен на аеродром Панчево, да би 10. IX извео ноћни лет Панчево—Букурешт.

Literatura: „Pančevac” 1923/24, Aeronautique (početak 1924), Filatelista br. 147 (1973), Aviation postale et Alsace 1918—1930 (1973), Catalogul Aeromfila, Bucuresti 1973

PRIMUL ZBOR INTERNATIONAL SA STRASBURG PARIS

COMPANIA FRANCO-ROMANA DE NAVIGATIE AERIANA

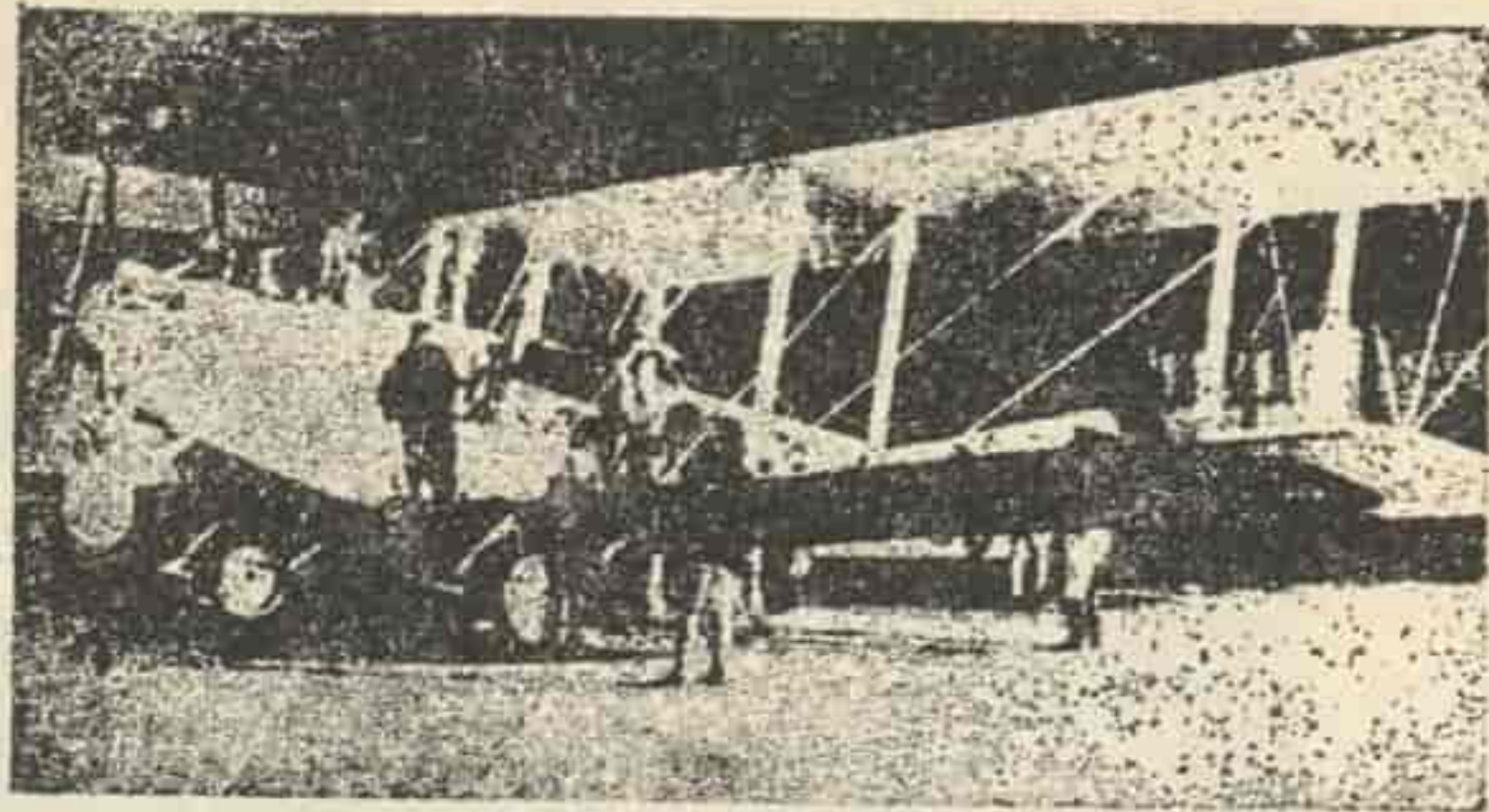

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

PREMIER VOL INTERNATIONAL DE NUIT DU MONDE

AEROMFILA
POSTE RESTANTE
AEROPORT SURCIN
11000 BELGRAD
YUGOSLAVIE

Prvi noćni let
Primul zbor nocturne
Premier vol nocturne

9.IX.

1923 PANČEVO—
1973 BUCUREȘTI

Pedesetogodišnjica vazdušne veze
Cinquantenaire de la ligne aérienne
PARIS — STRASBOURG — PRAHA
— WIEN — BUDAPEST — BEOGRAD
(aerodrom Pančevo) — BUCUREȘTI

PAR AVION

JEDAN ZANIMLJIV KOVERAT

Prilog istraživanju aerofilatelije naše zemlje predstavlja prikazani koverat, upućen verovatno interno kao službena pošta od strane „Aeroputa“ Međunarodnoj kompaniji za vazdušni saobraćaj u Beču, sa velikim crvenim ovalnim žigom sa natpisom „PRENESENSO AVIJONOM/Društvo za vazdušni saobraćaj a.d.“ (ćirilicom i latinicom) i velikim crtežom dvokrilnog aviona.

Na poledini pisma vidljiva je samo velika okrugla crvena stilizovana nalepnica Aeroputa, kojom je pismo zatvoreno. Prema stilizaciji natpisa u žigu, pretpostavlja se da pismo potiče iz početka tridesetih godina.

Mole se sakupljači koji poseduju slično pismo ili bliže informacije o ovoj liniji da se jave Uredništvu.

Dr. J. Veličković

Société de Navigation Aérienne Yougoslave.
Membre de l'Association Int. du Trafic Aérien. "Aéropout."

Belgrade, 3 rue Briand 3.

938

COMPAGNIE INTERNATIONALE DE NAVIGATION

AÉRIENNE

Kärtnerring 7.

WIEN - Aspern.

МЕЧ У ДОЊЕМ МИЛАНОВЦУ

Међу многобројним пригодним поштанским жиговима којима се обележавају догађаји из женског шаха можда је посебно за нас занимљив онај коришћен у Доњем Милановцу 1. 4. 1980. године. Тим жигом је обележен меч у оквиру такмичења за првенство света у шаху за жене. Ово је био четвртфинални меч између Жуже Вереци-Петронич (представнице Мађарске) и Нане Јоселиани (представнице СССР-а). Победила је представница СССР-а. Том приликом су издате пригодна коверта са одговарајућим текстом и репродукцијом пригодног жига и пригодна карта са фотографијама обе учеснице и пригодним текстом. Марке на обе целине поништене су истим пригодним жигом. Вероватно због хемијског састава хартије од које израђена карта жиг је нешто променио боју тако да изгледа мрке боје, али се у ствари ради о истом жигу.

Занимљиво је да је поводом истог меча и у Мађарској коришћен сличан жиг са одговарајућим текстом. И на њему се појављује име места где је одржан меч, али погрешно

тако да гласи „Доњи МилЕновац”. Овај жиг улази и у домен „Југославије”.

Поводом мечева кандидата за првака света у шаху, у Мађарској је израђен пригодан жиг на коме се појављују имена Риблија и Смилова.

Проф. Др Драгослав Букановић

VILÁGBAJNOK-JELÖLTEK PÁROS MÉRKÖZÉSE
HOTEL „LEPENSKI VIR”
19220 DONJI MILANOVAC JUGOSLAVIJA
1980. április
PETROVICSNÉ VERŐCI ZSUZSA – JOSZELIANI

CETVRTIFINALE PRVENSTVA SVETA U SAHU

VILÁGBAJNOKJELÖLTEK PÁROSMÉRKÖZÉSE

ZSUZSA VEROCI-PETRONIC (MAGYAR NK) — NANA JOSZELIANI (SZOVJETUNIO)

ТУРНИР ПРЕТЕНДЕНТОК НА МАТЧ С ЧЕМПИОНКОЈ МИРА
ЖУЖА ВЕРЕЦИ-ПЕТРОНИЧ (Венгрия) — НАНА ЂСЕЛИАНИ (СССР)

DONJI MILANOVAC, APRIL, 1980.

ВЕСТИ ИЗ ДРУШТАВА

БЕОГРАД

Филателистичко друштво „Стари град” основано је 15. XII 1983. године и окупља сада око 50 чланова.

Ово новоформирано друштво жели сваку врсту сарадње са свима филателистичким друштвима и клубовима.

Од марта месеца 1984. године планирано је издавање филателистичког билтена који би редовно доносио актуелне податке и вести.

Састанци се одржавају сваке суботе од 9—13 часова у ресторану „Лондон” (угао улице Маршала Тита и кнеза Милоша).

Филателистичко друштво „Стари град”

Пошту слати на адресу: Савез филателиста Србије (за „Стари град”), поштански претинац 702, 11001 Београд.

В. Марковић, Београд

ОБРЕНОВАЦ

ФД „Палеж”

Секција скупљача значака филателистичког друштва „Палеж одржала је 25. и 26. фебруара 1984. године „Велики сусрет — берзу” међународног значаја за нумизматичаре, филателисте и скупљаче значака у новом хотелу „Обреновац”.

Ићитовић, Обреновац

ПРЕДРАЧУН ПРИХОДА И РАСХОДА

Савеза филателиста Србије за 1984 годину

РАСХОДИ	остварено 1983	планирано 1984
Канцеларијски потрошни материјал	4.346.—	7.000.—
Трошкови грева	59.790.—	70.000.—
Трошкови одржавања чистоће канцеларија	4.350.—	6.000.—
Трошкови отпис ситног инвентара	340.—	2.000.—
Трошкови Електро енергије	133.—	1.000.—
Трошкови Штампарске услуге (Филателиста)	78.815.—	220.000.—
Трошкови одржавања основних средстава	50.000.—	20.000.—
Трошкови Телефон	5.658.—	8.000.—
Трошкови Поштарина	4.918.—	7.000.—
Трошкови Кирија-закупнина	23.781.—	40.000.—
Трошкови Дневна и периодична штампа	1.170.—	3.000.—
Трошкови Учесће у оправци котларнице и друго	54.855.—	50.000.—
Трошкови Амортизација основних средстава	4.865.—	6.000.—
Трошкови Накнаде СДК-а	27.184.—	35.000.—
Трошкови Осигурање обртних средстава	—	5.000.—
Трошкови дневнице за службени пут у Југославији	—	10.000.—
Трошкови Дневнице за службени пут у иностранство	—	—
Трошкови превозни трошкови у земљи	—	20.000.—
Трошкови превозни трошкови у иностранство	5.772.—	—
Трошкови превоз на посао и са посла	—	12.000.—
Трошкови остали трошкови, ненаплаћена потраживања, судски трошкови	21.790.—	5.000.—
Трошкови међународна сарадња; изложбе	51.771.—	—
Трошкови Ситан инвентар	—	8.000.—
Трошкови Л. Д. радника	237.796.—	300.000.—
Трошкови Помоћ Ф. друшт. изложбе	9.318.—	10.000.—
С В Е Г А трошкови	646.679.—	845.000.—
П Р И Х О Д И		
Вишак прихода из прошле године	16.250.—	13.000.—
Приход од чланарине	162.835.—	270.000.—
Приход од ДПЗ (Заједница културе СР Србије)	40.000.—	—
Приход од претплата и огласи у часопису „Филателиста”	88.100.—	50.000.—
Сопствена детал. 4% од марака	477.305.—	505.000.—
Остали приходи	25.705.—	7.000.—
С В Е Г А приходи	810.196.—	845.000.—

Филателистичко друштво у Нишу постојало је и пре рата (1938), а после рата филателисти Ниша су били међу оснивачима Савеза филателиста Србије.

Број чланова: 50 одраслих и 20 омладинаца.

Састанци се одржавају у згради Поште 1 у Вождовој улици (друштвене просторије), сваког понедељка и четвртка од 17 до 20 часова.

Адреса: В. Цветић, ецц. Николе Коперника 57/9, 18000 Ниш.

В. Цветић, Ниш

ВЕЛИКА ПЛАНА

Филателистичко друштво у Великој Плани основано је 1. I 1966. године и данас окупуља 80 чланова (41 одраслих и 29 омладинаца).

Досада је издат само један пригодан коверат уз одговарајући жиг — 11. V 1972. године — поводом традиционалне приредбе „Песниче народа мог“.

ПРВО ФИЛАТЕЛИСТИЧКО ДРУШТВО НА КОСОВУ

У Призрену је 19. јануара група филателиста основала друштво филателиста „Боро и Рамиз“. Председник друштва је Вулнет Чаволи. Ово је прво филателистичко друштво на Косову.

Ово друштво основано почетком године, планира следеће изложбе:

- 25. маја: „Тито у филателији“,
 - 10. октобра: поводом сусрета позоришних аматера Југославије „Вечери братства“ на тему „Уметност на поштанским маркама“,
 - 22. децембра: „Тито—партија—револуција“ поводом Дана ЈНА.
10. априла о.г. издаје се пригодан коверат уз одговарајући жиг.

То је прво издање овога Друштва поводом марша феријалаца Југославије „Стазама Боре и Рамиза“, у америчан формату и тиражу од 500 примерака (цена 30 динара). Истовремено

Прошле године је у поновљеном издању изашао „КАТАЛОГ ПРИГОДНИХ ПОШТАНСКИХ ЖИГОВА ЈУГОСЛАВИЈЕ НА ТЕМУ ЖЕЛЕЗНИЦЕ“ чији је аутор Јордан Пешевски, филателиста из Београда. На четрдесетак страница су дата 226 пригодна жига која су по овој тематици била у употреби пре и после рата до децембра 1983. године.

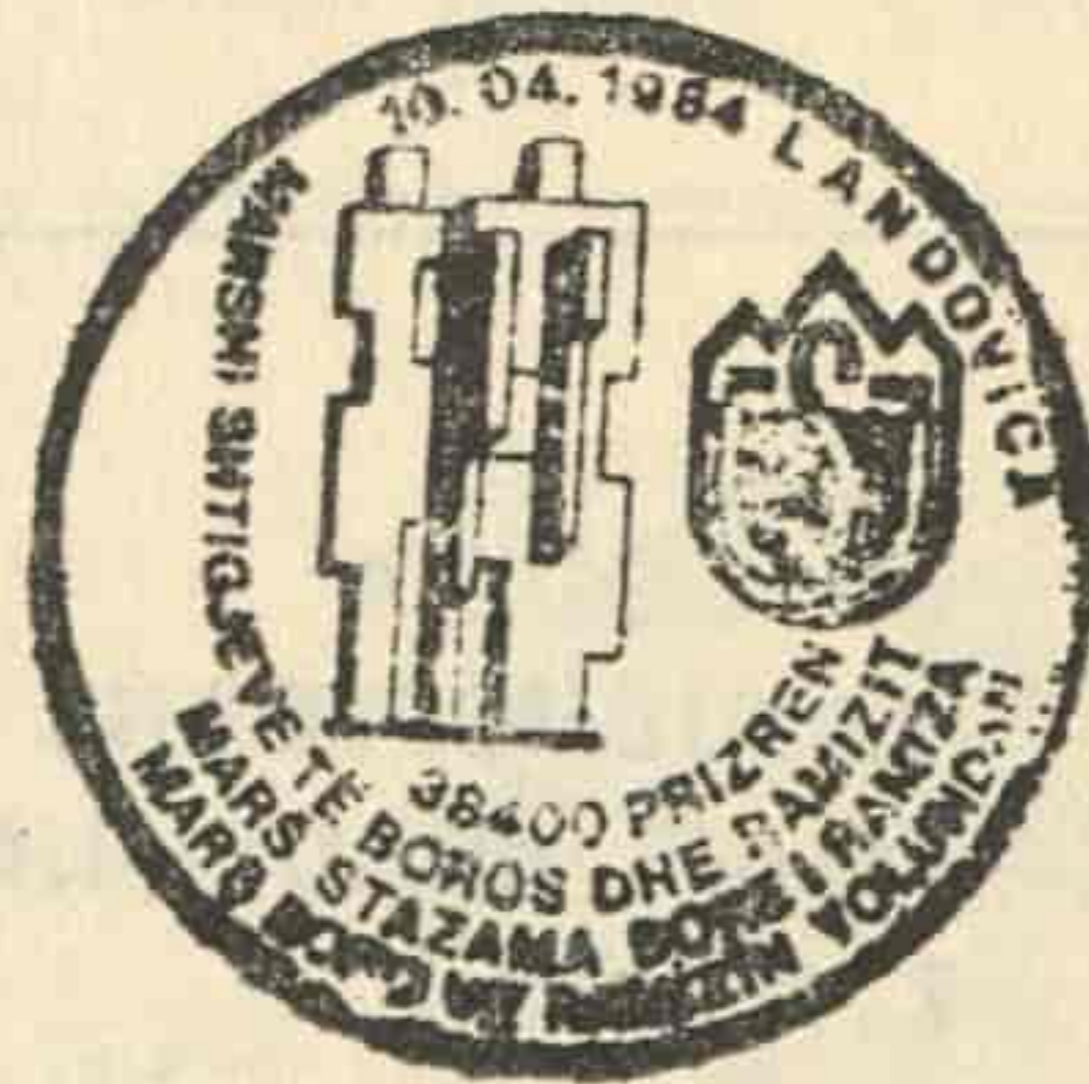
На филателистичкој изложби „БАЛКАНФИЛА IX“, одржаној у Букурешту децембра прошле године, каталог је награђен позлаћеном медаљом.

ФД „Велика Плана“

Састанци се повремено одржавају у просторијама I месне заједнице или у Дому омладине. Планира се постављање паноа у овдашњој Основној школи.

Адреса: Борбе Апостолски, Маршала Тита 232, 11320 Велика Плана.

Б. Апостолски, В. Плана

но припремљено је 65 максимум карти са марком „Ландовица“ од 4 динара (цена 50 динара).

Друштво има сталну рубрику у месечном листу ПТТ радника Косова „Поштар“, а повремено састанци одржавају се засада у просторијама поште у Призрену.

Адреса: Филателистичко друштво „Боро и Рамиз“, поштански фах 31, 38000 Призрен.

В. Чаволи, Призрен

10. филателистичка изложба „Космос 83” — У времену од 5—10. децембра 1983. године у ваздухопловном гарнизону Сомбор одржана је филателистичка изложба на тему „Тито—Авној—Армија—Космос”.

Изложба је била посвећена јуби-
лејима:

- 30. година од избора Тита за Председника СФРЈ,
- 40. година од битака на Сутјесци и Неретви,
- 40. година Авноја,
- 40. година Прве ваздухопловне базе НОВ и ПОЈ,
- Дан ЈНА, 22. децембар.

Учествовало је 16 излагача са 660 изложбених листова.

Поводом изложбе Друштво је издало пригодан коверат, а коришћен је обичан жиг. Тираж коверта је 500 комада и може се набавити у Друштву по цени од 25 динара.

11. филателистичка изложба „Космос 84” — Поводом 40. годишњег јубилеја Ваздухопловне војне академије (ВВА) у Задру, филателистичко

друштво „Космос” из Земуна организовало је и поставило изложбу на тему „Тито-Авијација—Космос”, која је одржана од 19—26. јануара 1984. године у Дому ЈНА у Задру.

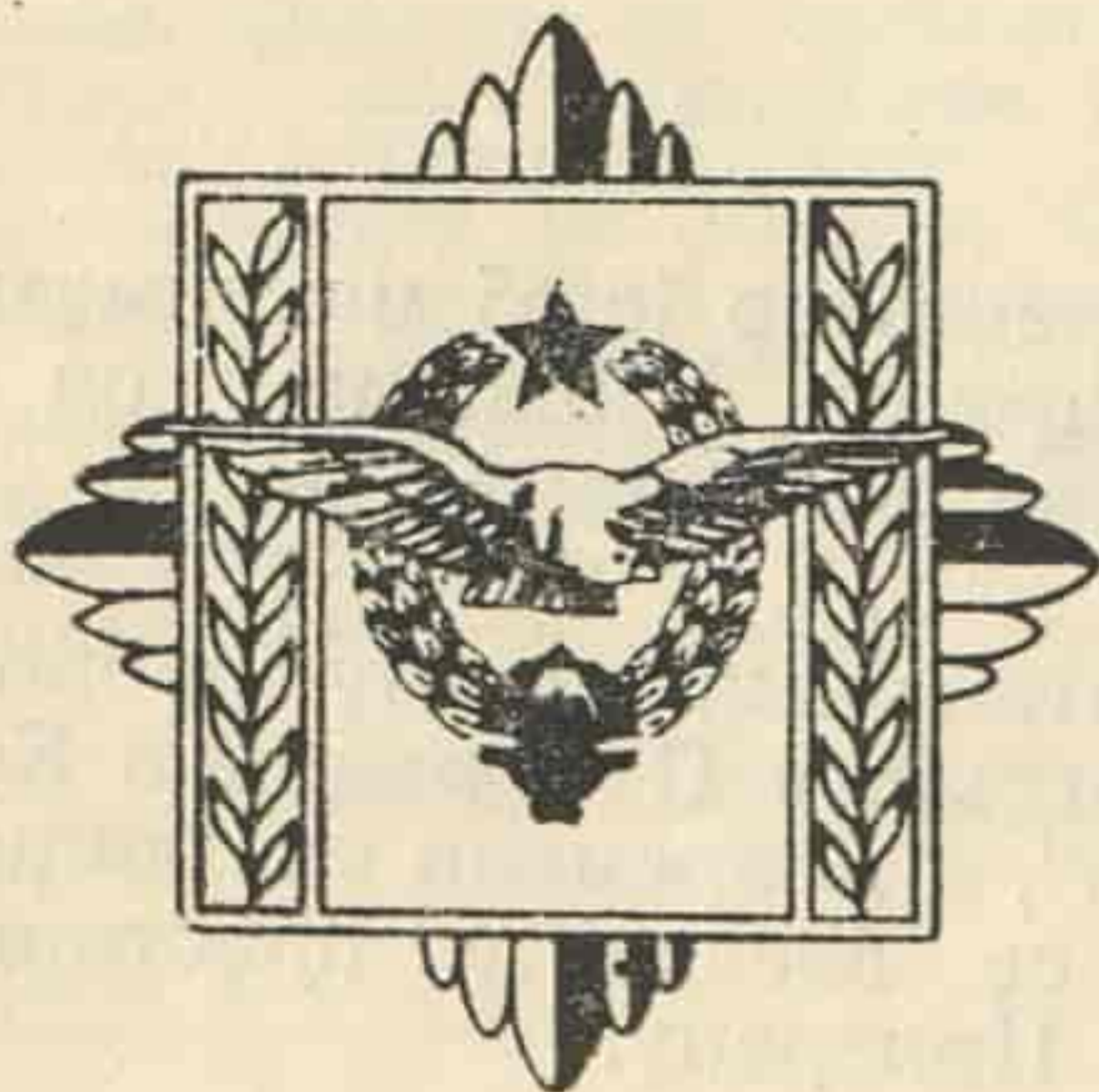
ВВА слави 20. јануар као дан формирања прве пилотске школе нове Југославије на основу одлуке Врховног штаба НОВ. Школа за пилоте, пилоте извиђаче и механичаре формирана је у месту Савелетри (Италија).

Ваздухопловна војна академија наредбом Врховног команданта ОС СФРЈ маршала Тита, наставља традиције Ваздухопловних школа НОВЈ и прешла је пут своје активности од Савелетрија преко Панчева и Мостара до Задра, где данас шкољује пилоте за наше РВ и ПВО као и пилоте страних земаља.

За овај јубилеј ВВА и ФД „Космос” издали су коверат са пригодним жигом у тиражу од 1000 комада (цена 30 динара) и пригодну поштанску дописницу са претиском, са истим идејним решењем као на коверти и истим тиражем (цена 20 динара).

Р. Недин, Земун

**40. GODINA
VAZDUHOPLOVNE
VOJNE AKADEMIJE
ZADAR**

IZDANO U ZEMUNU DR. 18/84

**20. 1. 1944—1984.
SAVELETRI (Italija)**

ДОПИСНИЦА-DOPISNICA
ПОШТЕНСКА КАРТИЧКА

ПОШТАРНИКИ СПОЈ ПОСТАВКИ БРОЈ ПОШТНО ШТЕВКА

Друштво филателиста у Сомбору основано је 1924. године под називом „Сомборско филателистичко друштво” и постојало је све до 1941. године, када због окупације прекида организован рад. Оснивањем СФС у Београду, приступа се формирању подружнице у Сомбору, 26. III 1949. године. Пошто је Друштво имало прекида у раду, то је 1980. године прославило 50 година организоване активности.

Између два рата одржана је само једна изложба марака. Било је то у оквиру Занатске изложбе 1934. године. Од 1955. године до данас, одржано је 25 изложби. Поједини чланови Друштва излагали су и на другим изложбама у Сомбору (изложбе цвећа, изложба поводом Дана библиотеке и поводом Међународне године књиге) а и на изложбама које су организовала друга друштва, на пр. Кула, Нови Сад, Суботица, Осијек и др. и на Фестивалу филателистичке омладине у Брежицама, Пофиз у Сенти, Бачком Петровцу и Суботици. Посебно треба истаћи учешће на изложбама које се организују наизменично у Сомбору, Суботици и Осијеку и од недавно у Печују.

Још пре 17 година потписан је документ о братској сарадњи градова Баје из НР Мађарске и Сомбора, а

2. X 1983. и филателисти су се укључили потписивањем „Споразума о сарадњи филателиста Сомбора и Баје”. Предвиђено је да се изложба парафилателије и разгледница одржи у Баји с пролећа 1984. и 1986. године, у Сомбору изложба марака у јесен 1984. и 1987. године, а у Баји 1985. и 1988. године у пролеће и у јесен, под називом „Сомбор — Баја”. Циљ је упознавање марака наших земаља. Предвиђа се пригодан жиг, издавање пригодних коверата, карата и каталога.

Друштво негује интензивну издавачку делатност. Од 1957. до почетка 1984. године, на предлог Друштва било је у употреби 78 пригодних жигова, уз које су издате пригодне коверте, дописнице, спомен блокови, плаштови и максимум карте.

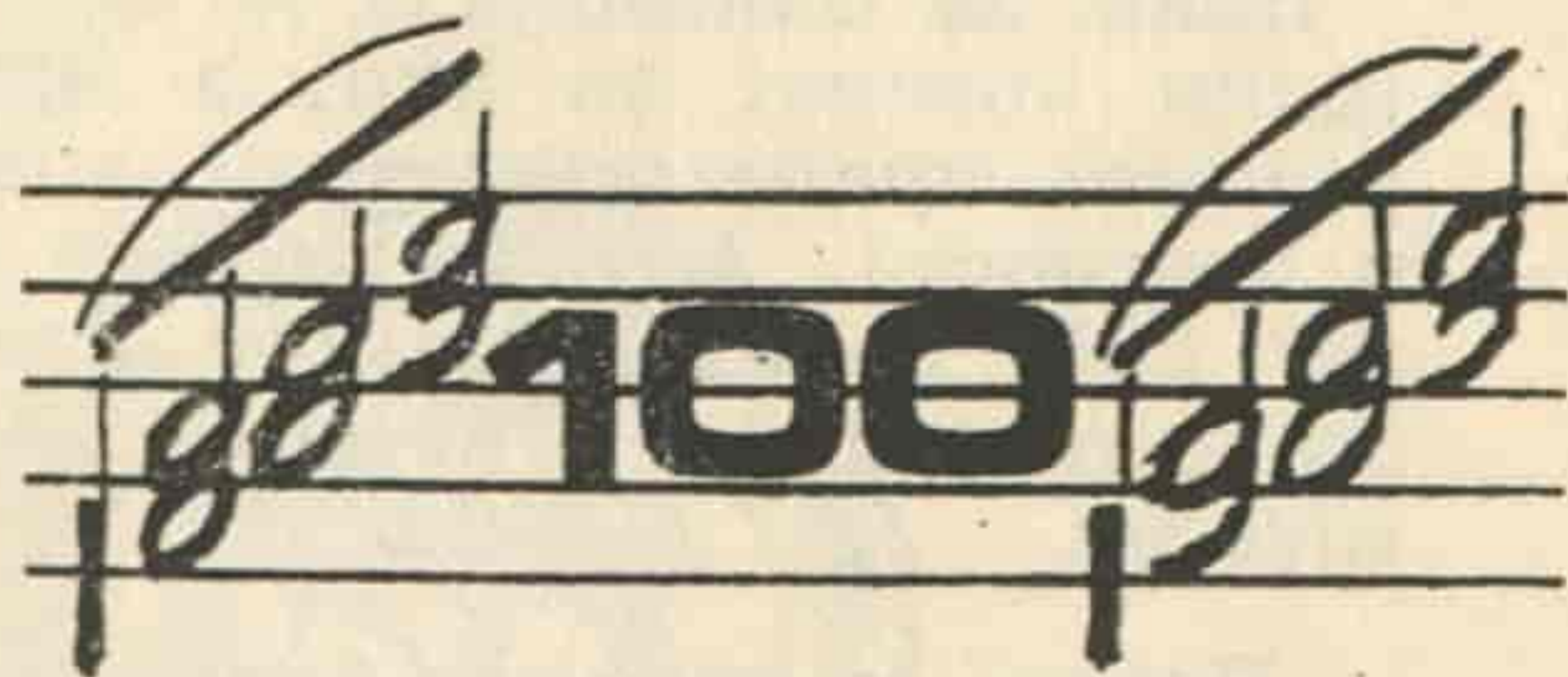
Друштво данас има 81 члана од тога 16 омладинаца.

Састанци се одржавају сваке недеље од 10 до 12 часова у просторијама ресторана „Сомбор”, Венац Петра Бојовића 2.

Адреса: Иван Ковач, Радивоја Бирпанова 1, 25000 Сомбор.

Иван Бурнаћ, Сомбор

PETAR KONJOVIĆ

godišnjica rođenja

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ЦЕНА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ МАРАКА

Као и сваке године СФ Војводине је издао „Упоредни преглед цена југословенских марака“ (од 1944. до 7. јуна 1983. године) по каталозима Југомарка, Zumstein, Yvert и Michel за 1984. годину, који се може добити уплатом 50.— динара на жиро рачун СФ Војводине 65700-678-1349 код СДК Нови Сад уз назнаку адресе наручиоца. За преко 10 наручених примерака признаје се провизија од 10%, те је цена у том случају 45.— динара.

Б. Вукићевић, Нови Сад

СТАРА ПАЗОВА ФД „Стара Пазова“

Филателистичко друштво у Старој Пазови формирано је 1958. године. Углавном се скупља Југославија.

Састанци се одржавају у просторији поште сваког првог и трећег понедељка у месецу од 18 до 18,30 часова.

Адреса: Филателистичко друштво Стара Пазова, Пошта (за Гирек Пају), 22300 Стара Пазова.

П. Гирек, Стара Пазова

FILATELISTIČKA IZLOŽBA U OSIJEKU

Filatelističko društvo „Tematičar“ iz Osijeka održalo je od 20 — 25. XII 1983. godine IZLOŽBU MARAKA I NUMIZMATIKE u čast 40-godišnjice AVNOJ-a i ZAVNOH-a, bitaka na Neretvi i Sutjesci i Dana JNA. Izložba je priređena u Domu narodne tehnike. Izdana je karta sa prigodnim žigom.

S. Novaković, Osijek

FILATELISTIČKA IZLOŽBA U VINKOVcima

Filatelističko društvo u Vinkovcima održalo je u decembru 1983. godine izložbu maraka u Domu JNA na temu „Tito na markama“, JNA, „Spomenici revolucije“ i dr. Na izložbi je zapažen veliki posjet naročito omladine.

Društvo održava sastanke svake nedelje u hotelu „Slavonija“ (pivnica) od 10 — 12 sati.

Adresa: Filatelističko društvo Vinkovci, c/o Zdenko Svoren, ul. Dulačarova br. 26, 56000 Vinkovci.

СУБОТИЦА

ДФ „Суботица“

Друштво је основано 9. априла 1921. године под називом „Бачка“ и деловало је до окупације. Почетком 1946. године друштво је обновило свој рад.

Године 1948. издаван је часопис „Филателистички Гласник“.

Одржано је више изложби марака, а чланови друштва су излагали на многим изложбама у земљи и иностранству.

Друштво данас броји око 190 чланова.

Састанци се одржавају сваке недеље од 10 до 12 часова у просторијама Савеза глувих у улици Жарка Зрењанина бр. 19.

Адреса: Друштво филателиста Суботица, ц/о Милан Мецанов, Алеја Маршала Тита 27/V, 24000 Суботица.

BRČKO

UFT „Brčko“

Udruženje filatelista tematičara „Brčko“ broji 30 članova i dvaput godišnje izdaje svoj Bilten u tiražu od 50 primeraka (20 dinara po broju). Broj 9. pojavio se u novembru 1983, sledeći broj izlazi maja 1984. godine.

Adresa: Dr. Zlatko Jakobović, I. Volovskog 7/D, 76000 Brčko.

ТРАВНИК

ФД „Травник“

Активност филателистичког друштва „Травник“ доста је ограничена нешто због инфлације, а један од главних узрока је слаба обавештеност — филателистички часописи нередовно излазе, а они ипак некако повезују људе, обавештавају их о новитетима, раду осталих друштава, могућностима размјене итд. Поред тога Друштво нема своје просторије те се састанци нередовно одржавају.

Ипак, за Олимпијаду је издат пригодни коверат уз жиг, а Друштво редовно прати пригодним ковертом и жиговима „Андрићеве дане културе“ који се одржавају у Травнику сваке године од 9. октобра до краја месеца.

Пошту за друштво слати на адресу: ФД „Травник“, поштански претинац 20 или Анте Пелић, поштански претинац 5, 72270 Травник.

Анте Пелић, Травник

У Сарајеву је концем јануара одржана Годишња конференција Савеза филателистичких удружења БиХ (САУФБИХ). Нажалост је констатовано да је Извршни одбор слабо радио па су оправдане критике упућене од свих делегата. Поред субјективних слабости било је доста и објективних тешкоћа у раду Савеза као и учестале смрти истакнутих филателистичких руководилаца. Конференција је дала нови Програм рада, а новоизабрано руководство би требало бити гаранција да до овакових пропуста и нередица више неће доћи.

За новог предсједавајућег САФУ БИХ-а изабран је Дубравко Савовић, подпредсједник је Садо Бурђевић, док је за секретара изабран Мирослав Ољача.

З. Зрнцић, Сарајево

ЈУГОСЛАВЕНСКА ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ИЗЛОЖБА

На иницијативу Организационог комитета 14. Зимских олимпијских игара, Сарајево 1984, Савеза филателистичких удружења БиХ и Дома ЈНА — Сарајево, постављена је Југославенска филателистичка изложба у Дому ЈНА у Сарајеву, на тему „олимпијских игара“. Изложба је отворена 5. фебруара и трајаће закључно до 26. фебруара. Изложба нема такмичарски карактер, па је употпуњена и са графичким рјешењима наших марака, рад Андреје Миленковића, академског сликара из Београда и познатог креатора преко 600 југословенских пригодних и редовних поштанских марака.

Иако скромна по димензијама и у скућеном простору, изложба је увеличала као пратећа манифестација, „бијелу олимпијаду“.

З. Зрнцић, Сарајево

ООУР ПТТ саобраћаја — Сарајево (адреса: Обала 8), припремило је четири врсте малих класера, са комплетом серија, блоковима и ФДЦ ковертама, у поводу 14. зимских олимпијских игара, Сарајево 1984. За ове класере влада велико интересовање, па ево класификације и њихових цијена: класер са два јувидур улошка — 359 динара, са 4 улошка — 790.—, са 6 уложака — 1.187.— те са 8 јувидур уложака — 1820.— динара. Овај посљедњи је комплетан са свим издањима чистих и жигосаних марака и серија, затим по двије коверте ФДЦ (жиг Сарајево) и жигом први дан отварања ЗОИ. Тираж ових комплеката је 1000 комада, од којих је Организациони комитет задржао за учеснике 500 комада, остатак је у слободној продаји.

З. Зрнцић, Сарајево

MOSTAR

UF „Mostar“

Удружење филателиста „Mostar“ из Mostara броји данас око 80 чланова, али постоји далеко већи број филателиста који нису обухваћени друштвеним радом. Недостатак сопствених просторија и готово никакав избор филателистичког материјала су главне препреке за свестранији рад. Путем локалног листа „Sloboda“ и радио станице Mostar повремено је вршена агитација у сврху popularisanja филателије. У ту сврху постављене су витрине у аули поште.

Поčetком фебруара одржана је редовна изборна конференција те су изабрани органи предвиђени статutom.

За информације обратити се на адресу: UF „Mostar“, ул. Jakova Baruha Španca br. 13, 88000 Mostar.

Š. Serdarević, Mostar

ЈАЈЦЕ

ФД „Јајце“

Настављајући своју издавачку политику ФД „Јајце“ је у задње време издало следеће пригодне коверте уз које је коришћен пригодан жиг:

29. XI 1983: 40-годишњица Авноја (коверат бр. 8)

7. I 1984: 4. Међународни женски шаховски турнир (коверат бр. 9)

5. II 1984: „Олимпијска ватра у Јајцу“ (коверат бр. 10)

С. Исић, Јајце

Hrvatsko filatelističko društvo Slavonski Brod osnovano je 19. V 1935. godine, te spada među najstarija filatelistička društva u Hrvatskoj i jedino u Slavoniji u to vrijeme.

Posle prestanka aktivnosti za vrijeme Drugog svjetskog rata, rad je obnovljen 1947. godine, sa posebno uspješnim periodom od 1960—1965. godine (1961. godine priređena je prva izložba maraka).

Društvo sada ima 125 članova (102 muških i 23 ženskih, odnosno 79 odraslih, 27. omladinaca i 19 pionira).

Izdano je 53 prigodnih omotnica, 3 Biltena, a priređeno je i deset izložbi maraka.

Za 1984. godinu predviđeno je izdavanje slijedećih omotnica: 160. godi-

šnjica rođenja Branka Radičevića; godina muzeja broskog Posavlja; godišnjica društva esperantista; 11. izložba maraka.

Sada je glavna akcija usmjerena na osnivanje sekcija u nekoliko sela, a vrše se i pripreme za proslavu 50. godišnjice osnivanja društva koja će se održati u 1985. godini tokom mjeseca svibnja.

Društvo održava sastanke svakog četvrtka od 17—19 sati u prostorijama Društveno-političkih organizacija (stari sud), ulica R. Končara 2. Sastanci se ne održavaju za glavne sezone godišnjih odmora od 15. VII do 15. IX.

Adresa: ing. Gažo Teodor, P. Našlića 5, 55000 Slavonski Brod.

T. Gažo, S. Brod

VIRJE

U bilogorskom kraju pored Koprivnice, u selu Virju (opština Đurđevac) djeluje jedno od najaktivnijih filatelističkih društava u Hrvatskoj, osnovano 1. XII 1966. godine. Uz dva-desetak odraslih i nekoliko desetina mladih filatelista organizovana je 31 filatelistička izložba u Virju, Pitomači, Đurđevcu i Daruvaru itd. Pojedini članovi i omladinci učestvovali su na više izložbi po cijeloj zemlji. Nositelj celokupnog rada u društvu je profesor Ivo Senjan.

Društvo je izdalo 37 prigodnih omotnica i karti i dobilo odobrenje za upotrebu 43 prigodna žiga.

Sastanci se održavaju prema potrebi u osnovnoj školi „Prof. Franjo-Viktor Šignjar” u Virju.

ČAKOVEC

Društvo je osnovano 1979. godine i danas broji tridesetak članova, od čega trećinu pionira i omladinaca.

Članovi „Međimurja” su sebi kao osnovni zadatak postavili obilježavanje svih značajnih događaja u našoj zemlji i događaja od posebnog značaja za Međimurje.

Do danas Društvo je pripremilo 16 prigodnih žigova, sedam prigodnih poštanskih omotnica i jednu maksimum kartu u čast rođenja Ivana Meštrovića.

Filatelističko društvo VIRJE

Adresa društva: Filatelističko društvo Virje, c/o prof. Ivan Senjan, Kolodvorska ul. br. 57, 43326 Virje.

S. Novaković, Osijek

Filatelističko društvo „Međimurje”

Održano je do sada (od 1982) dvanaest filatelističkih izložbi, pretežno u Domu JNA u Čakovcu koji redovito daje prostorije za izložbenu aktivnost kao i pomoć pri postavljanju i demontiranju izložaba.

Društvo je također naišlo na veliko razumijevanje kod drugova na pošti Čakovec, koji nastoje u svakom pogledu pomoći organiziranoj filateliji i filatelistima uopće.

Posebno je veliki uspjeh postigla filatelistička izložba u čast olimpijskih igara u Sarajevu.

Za 8. III 1984, Društvo je pripremi-
lo prigodan žig u spomen otvaranja
nove proizvodne hale VIKa u Goričanu-
mjestu nedaleko od Čakovca.

Ukoliko neko želi dobijati prigodne
žigove našeg društva neka se obrati
na adresu: FD „Međimurje“, p.p. 151,
42300 Čakovec.

Dario Stella, Čakovec

PULA

FD „Arena“

Angažiranost članova FD „Arena“ u
1983. godini donijelo je društvu prizna-
nje, jer se našlo na prvom mjestu
rang liste HFS najboljih društava u
SR Hrvatskoj, kao i u 1982. godini.

Filatelistička izložba posvećena
Olimpijadi održana je od 27. II do 10.
III 1984. godine i bila je dobro pose-
ćena.

27. III Društvo je izdalo omotnicu
br. 73 „Obnova zgrade Istarskog narod-
nog kazališta“ u Puli, pa se tako uklju-
čilo u akciju samodoprinosu.

Adresa: Ivan Grubelić, O. Keršova-
nija 10, 52000 Pula.

I. Grubelić, Pula

MARIBOR

DF „Maribor“

Filatelističko društvo „Maribor“
broji 291 člana i 41 omladinca — uku-
pno 332.

Redoviti sastanci se održavaju sva-
kog ponedjeljka i četvrtka od 17,30 do
19,30 h u društvenim prostorijama —
Partizanska cesta 17, ulaz iz dvorišta.

Jednom godišnje (3. nedelja u okto-
bru) u hotelu „Slavija“ se održava Me-
đunarodni susret filatelista, interesan-
tan zbog odlične posete filatelista iz
Austrije.

Pisati na adresu društva: FD „Ma-
ribor“, pošt. pretinac 17, 62001 Mari-
bor-2, ili na tajnika: Teo Kos, Ašker-
čeva 14, 62000 Maribor.

Teo Kos, Maribor

RIJEKA

FD „Rijeka“

Tokom ove godine Društvo je pri-
premiilo 3 prigodna žiga i 2 omotnice:
„Olimpijska baklja“, „Međunarodni
otvoreni šahovski turnir“ i „140 godina
turizma na opatijskoj rivijeri“.

FD „Rijeka“ je 15. aprila o.g. odr-
žala svoju 31. godišnju skupštinu.

B. Bađuk, Rijeka

LJUBLJANA

DF „Ljubljana“

Društvo filatelista „Ljubljana“ os-
novano je 1934. godine i sada broji
oko 300 članova. Inače u Ljubljani po-
stoje još tri kluba ili društva filateli-
sta: „Poštanski“, „Triglav“ i „27. april“.

Aktivnost: razmena, izdavanje kove-
rata, organizacija izložbi, omladinska
sekcija, izdavanje stručnih tekstova. U
saradnji sa PTT i FS Slovenije, 1983.
godine izdat je prvi Filatelistički zbor-
nik sa priložima I. Turka, S. Čičerova,
E. Vilfana, E. Zelenika i I. Pelana (105
strana) sa temama iz slovenačke i
opšte jugoslovenske filatelije.

Sastanci se održavaju svake nedelje
od 9 do 14 h u hotelu „Ilirija“ (zim-
ska bašta), Trg prekomorskih brigad.
Dva puta godišnje (april i oktobar)
Društvo organizuje vrlo uspješne me-
đunarodne sastanke uz učešće filatelista
iz čitave Jugoslavije, Italije, Austrije
i Nemačke.

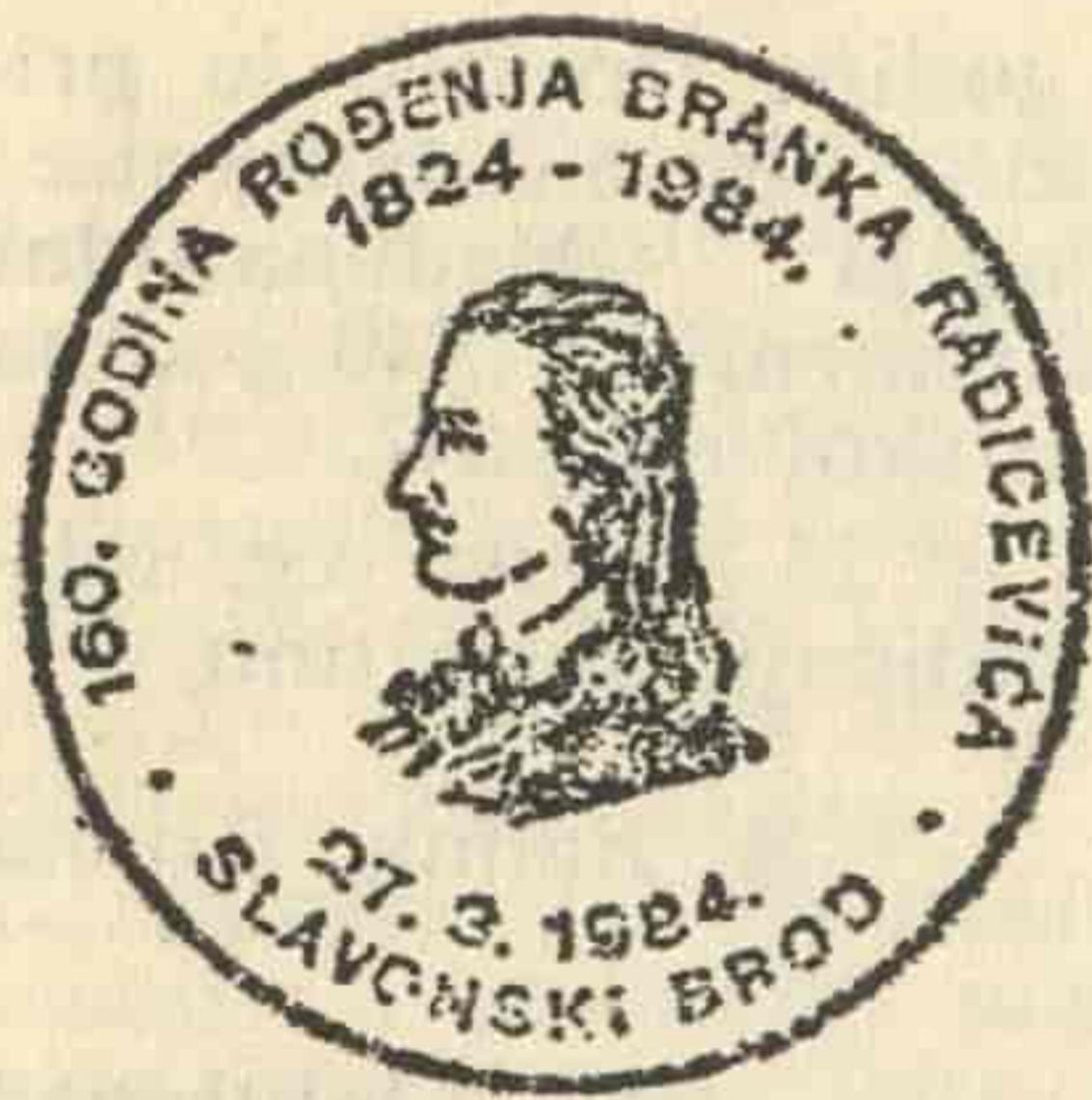
Adresa: sekretar Mirijan Kuhelj,
Dalmatinova 10, 61000 Ljubljana.

M. Mršol, Ljubljana

Društvo filatelista i numizmatičara Šibenik osnovano je 1949. godine i u svom sastavu danas ima 95 odraslih članova i 15 omladinaca.

U tridesetpet godina svoga rada i djelovanja Društvo je pripremilo niz javnih manifestacija: sedam različitih smotri maraka, četiri kolektivne filatelističke izložbe, sudjelovalo na 12 filatelističkih izložbi u zemlji, a pojedinačno, članovi Društva održali su pet samostalnih izložbi i jednom nastupili u inostranstvu.

Izdavačka djelatnost je jača strana ovog Društva. U Šibeniku i na poštama šibenskog područja, posebno u obalnim predjelima i otocima bilo je u upotrebi 102 prigodna pečata. Za

isto razdoblje tiskane su 94 spomen dopisnice i omotnice.

Za ovaj rad, za razvoj filatelije i filatelističke saradnje uopće, Društvo je dobilo nekoliko priznanja. Prvo je stiglo od Savezne uprave FSH, Zagreb 1952. godine, zatim spomen-medalja „900 godina prvog spomena Šibenika“ 1966. godine i „Nagrada grada Šibenika“ 1970. godine.

Sastanci se održavaju u vlastitoj prostoriji u ulici 12. kolovoza (kod katedrale sv. Jakova) svakog ponedjeljka i četvrtka od 18 do 19 sati.

Adresa: Mate Milišić, Borisa Kidriča 46/VI, 59000 Šibenik.

M. Milišić, Šibenik

**„BRŽE BRAĆO, AMO, AMO
DA SE SKUPA POIGRAMO!“**
(Brankovo kolo)

Povodom proslave 160-godišnjice rođenja Branka Radičevića, u mestu njegovog rođenja — Slavonskom Brodu održana je 27. III prigodna proslava. Naime, ovde postoji osnovna škola „Branko Radičević“, pred kojom je otkriveno poprsje pesnikovo, poklon grada Novog Sada. Pri školi postoji sekcija HFD Slavonski Brod koja je priredila malu izložbu marka na temu „Naši pjesnici i književnici“.

Društvo je izdalo prigodni koverat br. 53/84 uz upotrebu odgovarajućeg žiga (tiraž: 500 komada). U septembru se održava proslava i u Sremskim Karlovcima.

ing. Gažo, Slav. Brod

МАЛИ ОГЛАСИ

MALI OGLASI

Od najljepših tema današnjice nudim veliki izbor serija i FDC Tito.

Takođe nudim raspore čistih maraka Tito, turizam.

Dajem novitete stranih zemalja, Evropa CEPT i prateća izdanja.

Imam veliki izbor poništenih stranih maraka kao i Jugoslavije.

Slanje po dogovoru uz obaveznu manokolistu.

Tražim partnere za razmenu noviteta čistih maraka — serija i blokova FDC u: Švajcarskoj, Švedskoj, Engleskoj, Zap. Nemačkoj, Z. Berlinu, Francuskoj, Grčkoj, Austriji, kao i drugim zemljama sveta (Amerika, Kanada, Australija). Da-

jem čiste novitete Jugoslavije, može i poništene.

Razmena po slobodnom kursu valuta ili dogovoru.

Zoran Stambenković, ul. Jurija Gagarina 127, stan 122, 11070 Novi Beograd.

Suche Tauschpartner für Neuheiten postfrisch: Bund, Berlin, Schweiz, Schweden, Frankreich, Griechenland, Oesterreich, Grossbritannien, als auch andere Staaten (Vereinigte Staaten, Canada und Australien).

Gebe Neuheiten Jugoslawien sowohl postfrisch als auch gestempelt.

Tauschbasis zu vereinbaren — Katalog oder Valutenfreimarktkurse.

I ask for exchange-partners for new issues, mint: W. Germany, Berlin, Switzerland, Sweden, France, Greece, Austria, Great Britain as well as USA, Canada and Australia.

I offer jugoslaw mint or cancelled new issues.

Exchange base to be agreed upon catalogue or free money rate.

Je donne Yougoslavie nouvelle, Pays de l'Est contre France et Colonies. Base Yvert 1984.

Zoran Stamenković, ul. Jurija Gagarina 127/122, 11070 Novi Beograd, Jugoslavia.

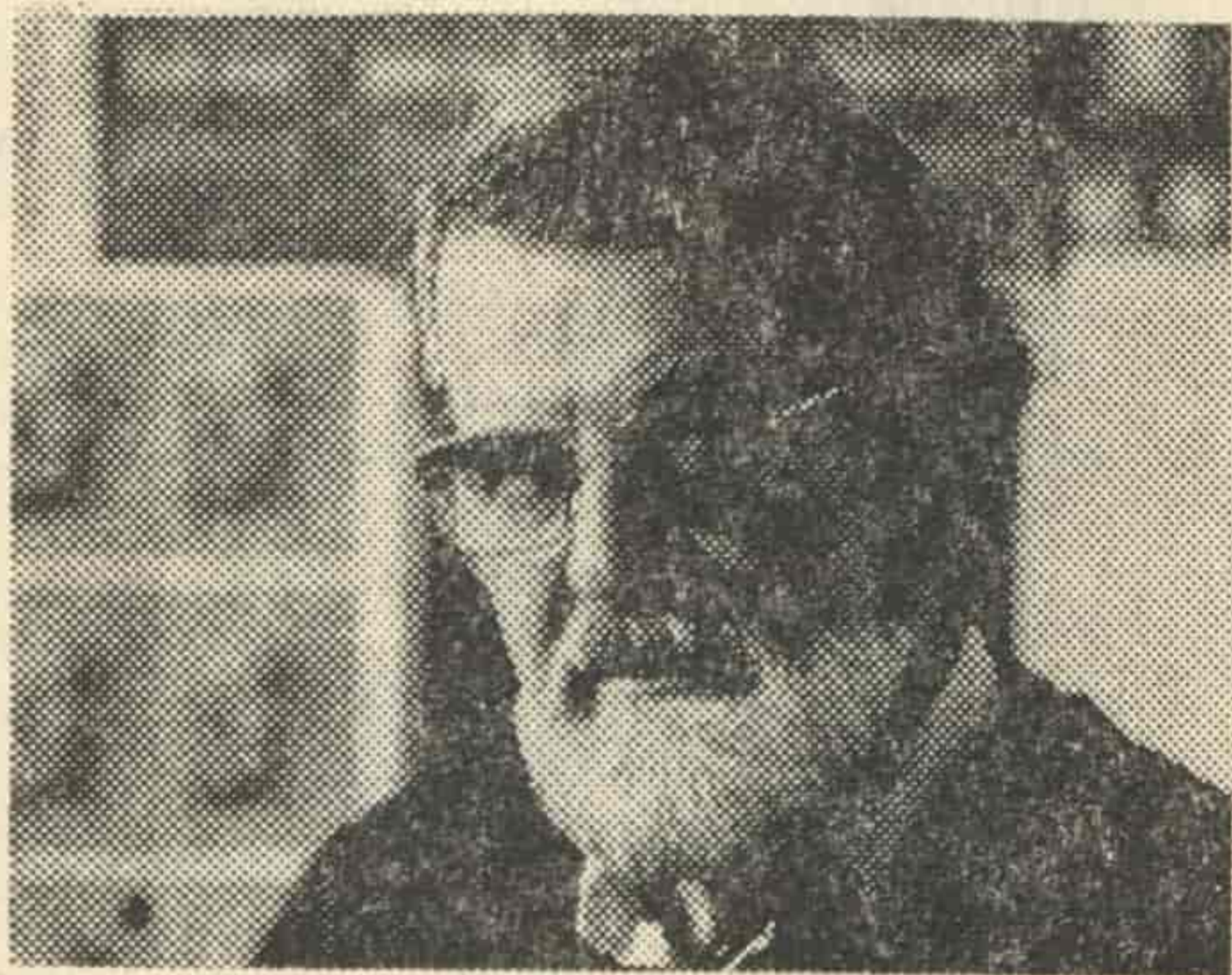
Kupujem stare razglednice Mostara. Serdarević Šemsudin, Ale Čišića 7, 88000 Mostar.

ЛИКОВИ УМЕТНИКА

АНДРЕЈА МИЛЕНКОВИЋ

Андреја Миленковић, сликар из Београда, рођен је у Лесковцу, гимназију завршио у Пироту, а Академију примењених уметности у Београду, у класи професора Михајла Петрова.

Бавио се педагошким радом и новинарством, а 1958 године почео креирања поштанских марака; 1966. године ступио је у Биро за поштанске марке где и данас ради.

Ова активност (дао је ликовна решења за око 700 марака) је повремено бележила врло истакнута признања: 1958. Диплома УИ, Зрењанин; 1959. Седмојулска награда; 1964. Златна плакета „Форма 64“ у Новом Саду; 1968. Међународна награда „Најлепша марка на свету“ (за репродукцију Карингеровог дела „Поглед са Триглава на Бохињско језеро“); III, IV и VIII награда Међународног салона у Паризу као и више награда стручних удружења.

Аутор је многих дела из свих области примењене уметности, на пример нацрт за новчаницу од 1000 динара, инспирисан ликом супруге.

Приредио је низ самосталних изложби: 1982. Музеј примењених уметности у Београду Галерија Матице српске у Новом Саду, Уметничка галерија у Пироту, Дом ЈНА у Херцег Новом и 1984. у Дому ЈНА у Сарајеву — са последњим остварењима за ЗОИ Сарајево.

Tražim žigove povodom SAHOVSKE OLIMPIJADE U DUBROVNIKU 1950 godine na maksimum kartama, prigodnim kovertama, običnim pismima i kartama kao i druge šahovske žigove naše i strane. Dr. D. Đukanović, Đušina 9, 11000 Beograd.

Nudim raznu tematiku Francuskih kolonija i dr. Mogu u zamenu uzeti i Jugoslaviju (bolje serije) R. Majstorović, ul. Mije Kovačevića 9, stan 77, 11000 Beograd.

Zelim razmenu sa jugoslovenskim filatelistima, Heinz Müller, Feldstrasse 129, 5060 Bergisch Gladbach, BR Deutschland.

ГРЕШКЕ И СПЕЦИЈАЛИТЕТИ

Владимир Вујошевић, Београд

ГРЕШКЕ НА НАШИМ МАРКАМА (I)

У последње време све више је филателиста који се интересују за марке са грешкама и извесним особеностима, било типичним или случајним и појединачним. Овде ће бити речи и о једним и о другим.

КЈМ бр. 1100 0,50 динара Тито

На првој марци лево по средини ивичне линије — кружић зеленоплави

КЈМ бр. 1436 2,00 динара Тито

На марци у средини на челу мрља тамно плава

КЈМ бр. 1360 0,60 динара Туризам (Логарска долина)

На марци лево, на косини брега Кружић са тачком

КЈМ бр. 1764 2,50 динара Крагујевац

На марци лево „Југославија“ уместо „Југославија“

КЈМ бр. 1854 1,00 на 3,50 динара Вршац

На другој марци „1“ без косе црте и тачка лево

КЈМ бр. 1804 3,50 динара „Борба“ 1922—1982

На марци лево, после натписа „Југославија“ — кружић са тачком

Све су ово за један део тиража типичне грешке.

PROGRAMI IZDAVAŃA MARAKA

PROGRAM IZDANJA PRIGODNIH MARAKA AUSTRIJE ZA 1984. GODINU

5. januar: 100-godišnjica smrti osnivača nauke o nasleđu Johana Gregora Mendela (4 S),
5. januar: 50-godišnjica smrti vajara prof. Antona Hanaka (3 S),
5. januar: III. svetske zimske igre za hendikepirane (4+2 S),
februar: „Nikad više građanski rat” (4, 5 S),
maj: 1200-godišnjica Köstendorfa kod Salzburga (4, 5 S),
maj: 900-godišnjica zamka Reichersberg (3, 5 S),
maj: Europa-Cept 1984; motiv most (6 S),
maj: Kongres „FISITA” 1984 (auto-inženjeri) (5 S),
maj: 200-godišnjica austrijskog monopola (Austria Tabak) (4,5 S),
maj: 125-godišnjica nadvojvode Johana (4, 5 S),
maj: Zemeljska izložba 1984 „Rude i gvožđe iz zelene Marke” (gvozdena ruda) (3,5 S),
maj: Zemeljska izložba „Doba cara Franc Jozefa” (3,5 S),
juni: 100-godišnjica Koruškog zemaljskog muzeja (3,5 S),
juni: 100-godišnjica regulacije divljih voda (4,5 S),
juni: 100-godišnjica rođenja kompozitora Ralfa Benackija (4 S),

juni: Zemeljska izložba povodom Tirolske proslave 1809—1984 (3,5 S),
juni: 125-godišnjica rođenja filozofa Kristijana von Ehrenfelsa (3,5 S),
juni: 850-godišnjica Vöcklabrucka (4,5 S),
juni: 25-godišnjica Minimundusa (4 S),
juli: Železnički jubileji: 100-godišnjica Ahrlberg-pruge (6 S) i 75-godišnjica Tauernske pruge (4 S),
juli: 200-godišnjica leta balonom u Austriji (6 S),
avgust: Kongres advokata IBA 1984 (7 S),
septembar: 7. evropski kongres anatoma, (6 S),
oktobar: 600-godišnjica matematičara i astronoma Johannes von Gmunden (3,5 S),
oktobar: 10. vrednost serije „Moderna umetnost u Austriji” (4 S),
novembar: „Božić 1984” (4,5 S),
novembar: Dan marke 1984 (6+3 S),
novembar: 125-godišnjica kluba štampe Concordia (4, 5 S),
novembar: 100-godišnjica smrti igračice Fanny Elssler (4 S).

Pored toga u okviru redovne serije „Zamkovi i manastiri Austrije”, predviđa se izdavanje sledećih vrednosti: 3,5 S i 4,5 S. u aprilu, 4 S. u septembru i 6 S. u oktobru 1984.

PROGRAM FRANCUSKIH PRIGODNIH IZDANJA ZA 1984. GODINU

14. januar 1984: filolog Emil Litre („Rečnik francuskog jezika); 1,60 + 0,40 f (3 miliona primeraka),
4. februar 1984: umetničko delo „U počast bioskopu” od Césara (César Baldaccini, vajar koji koristi sve vrste materijala); 4,00 f (6 miliona),
27. februar 1984: francuske oblasti — Guadalupe (simboličan prikaz) 2,30 f,
9. mart 1984: u počast poznatih žena — Flora Tristan (njen lik); 2,80 f (7 miliona),
5. mart 1984: 15 f. Farman FGD Goliath (prva vrednost iz serije „Razvoj civilne avijacije između dva rata”).
19. mart 1984: Dan marke („Didero piše pismo”, slika L. M. van Looa); 2 + 0,40 f (4,5 miliona),
22. mart 1984: 100-godišnjica osnivanja strukovnih sindikata (prikaz: Waldeck-Rousseau, ministar unutrašnjih poslova koji je stavio na glasanje zakon o „profesionalnim udruženjima”); 3,60 f (8 miliona),
26. mart 1984: Izbori za evropski parlament; 2 f

24. april 1984: 450-godišnjica prvog putovanja Žaka Kartijea u Kanadu 2 f. Kanada istog dana izdaje marku sa istom pretstavom u vrednosti od 32 centa.

Kao i obično francuski plan izdanja obnavata nekoliko osnovnih delova:

Poznate ličnosti (marke sa viškom): Jean Paulhan; Evarist Galois; Gaston Bachelard, Pierre Corneille, Jean Zay.

Crveni krst: kao tema uzeto je cveće (slika Calyja).

Seriya „Umetnost”: dela André Massona, Messagiera (2. IV) Jean Hélicona i Pierre Bonnarda (16. IV), marke po 4 f.

Evropa Cept: Opšti motiv usvojen povodom 25-godišnjice (30. IV: 2 i 2,80 f).

Turistička serija: Palata „Facteur Cheval” u Hauterives (Drome), manastir Veliki Šartrez (Isère), zamak Monségur (Ariège), far u Korduanu (Gironde).

Seriya „Flora i fauna”: 4 grabljivice.

Komemorativne marke i razno: Bordo (nacionalni kongres Federacije filatelističkih društava); Legija stranaca; 40-godišnjica oslobođenja: iskrcavanje i pokret otpora (2 marke); Omladinska filatelistička izložba u Denkerku; 25. međunarodni geografski

kongres; umetnički zanati: gravura; Olimpijske igre i 90-godišnjica Međunarodnog olimpijskog komiteta; Stogodišnjica francuskog automobila; 40-godišnjica Nacionalnog centra za proučavanje telekomunikacija; Belle-Ille-Vauban.

PROGRAM PRIGODNIH IZDANJA SAVEZNE REPUBLIKE NEMAČKE ZA 1984. GODINU

12. januar 1984: 80 pf. 2000-godišnjica grada Triera; 80 pf. 150-godišnjica pronalazača telefona Philippa Reisa; 50 pf. 100-godišnjica smrti Gregora Mendela, osnivača nauke o nasledu,

18. februar 1984: 60 pf. 500-godišnjica većnice u Michelstadtu; 60 pf. 350-godišnjica pansionskih igara u Obermmerngau,

12. april 1984: serija „za omladinu“ (prikazi: insekti) — 50+20, 60+30, 80+40 i 120+60 pf.; serija „za sport“: Prikazi: Olimpijske discipline — 60+30, 80+40 i 120+40 pf.; 80 pf. Drugi direktni izbori za Evropski parlament,

8. maj 1984: 60 i 80 pf. Evropa Cept (motiv: most); 80 pf. 850-godišnjica Norberta od Xantena; 80 pf. 50-godišnjica Barmške teološke izjave,

19. juni 1984: blok (60, 80, 120 pf) XIX. kongres UPU u Hamburgu; 80 pf. 2000-godišnjica grada Neuss; 80 pf. 200-godišnjica smrti Friedrich Wilhelm Bessela; 80 pf. 88. nemački Dan katolika (Minhen),

21. avgust 1984: 80 pf. 25-godišnjica nemačkog sinhotrona u Hamburgu (DESY); 60 pf. Većnica u Duderstadtu; 80 pf. 200-godišnjica otvaranja Slezvig-holštajnskog kanala; 70 pf. X. međunarodni arhivski kongres u Bonu,

18. oktobar 1984: Dobrotvorna serija. Prikazi: orhideje — 50+20, 60+30, 80+40 i 120+60 pf.; 80 pf. Dan Marke 1984. Prikaz: pošta u Augsburgu 1513—1632,

8. novembar 1984: 80 pf. Osnovne demokratske ideje: Jednakost muškarca i žene; 80 pf. „Za mir i sporazumevanje“; 80 pf. „Pušenje ugrožava zdravlje“; 80+40 pf. Božićna marka (Sv. Martin).

PRIGODNA POŠTANSKA MARKA „PRVA JUGOSLOVENSKA MEDALJA NA ZIMSKIM OLIMPIJSKIM IGRAMA“

Povodom osvajanja srebrne medalje u veleslalomu jugoslovenskog sportiste Jureta Franka na XIV zimskim olimpijskim igrama u Sarajevu 1984. godine, Zajednica jugoslovenskih PTT izdaje 28. IV 1984 prigodnu poštansku marku u vrednosti od 23,70 din. (srebrna / tamno plava / svetlo plata / žuta).

XIV zimske olimpijske igre u Sarajevu 1984. godine biće zabeležene u istoriji zimskih sportova kao događaj kojim su se jugoslovenski sportisti u alpskim disciplinama vinuli u sam vrh sportske elite. Vredno je pomenuti izuzetne plasmane u alpskim disciplinama koje su postigli jugoslovenski smučari: Boris Strel (peti u veleslalomu), Bojan Križaj (sedmi u slalomu, deveti u veleslalomu), Cerkovnik (jedanaesti u slalomu), Kuralt (trinaesti).... Kao vrhunac ovoga uspeha je srebrna medalja u veleslalomu koju je osvojio jugoslovenski smučar Jure Franko.

Prvi put je Jugoslavija bila domaćin olimpijskim igrama i prvi put je jedan Jugosloven osvojio medalju na olimpijskim igrama.

Jure Franko je rođen 1962. godine u Postojni (Slovenija) i smučanjem se bavi od detinjstva. Specijalista je za veleslalom i do sada je u Svetskom kupu ostvario 23 plasmana među prvih 15 (mesta koja donose bodove u Svetskom kupu). Na prošlim Olimpijskim igrama u Leik Plesidu 1980. godine, bio je 12. u svojoj disciplini. Ina-

če, Jure Franko je student i živi u Novoj Gorici, gde mu je i matični klub.

Na marki je prikazan takmičar u veleslalomu i srebrna olimpijska medalja.

Likovna obrada marke je rad akademskog slikara Andreje Milenkovića iz Beograda.

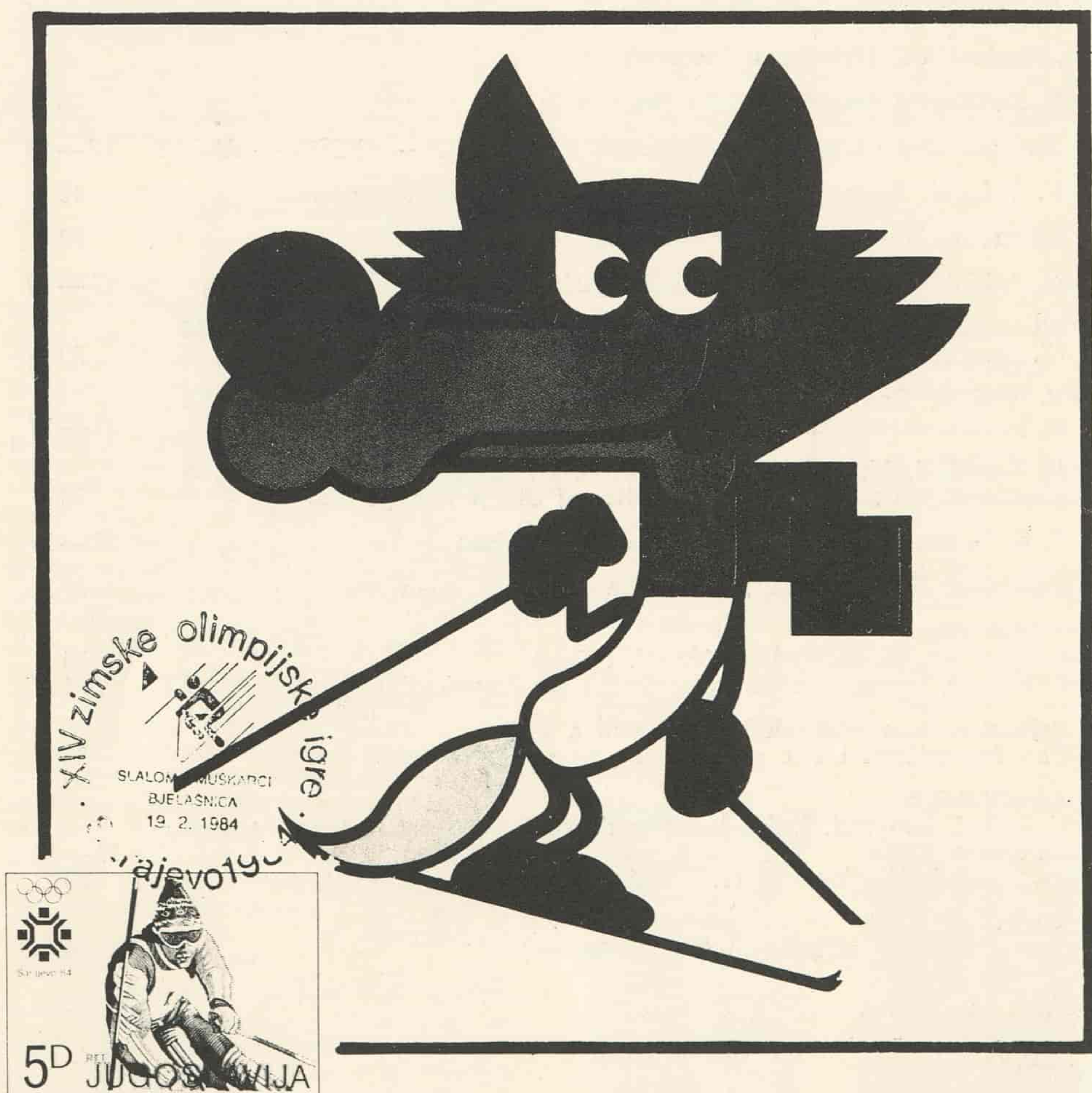
Marka je štampana u Zavodu za izradu novčanica u Beogradu, u tehnici višebojnog ofseta, u tabacima od 8 maraka. U centralnom delu tabaka nalazi se vinjeta sa motivom srebrne medalje čiji je autor beogradski vajar Nebojša Mitrić.

S A D R Ž A J

	Strana
— Reč urednika (V. Prikić)	1
— XIV. zimska olimpijada u Sarajevu (V. Prikić)	2 — 11
I. Librić, Zagreb: Olimpijska filatelija	12
— „Politika” 1904 — 1944 — 1984	13
V. Vujošević, Beograd: Balkanfila IX; rezultati i perspektive	14 — 16
— „Mladost '84” (Izložba u Plevenu)	16
S. Novaković, Osijek: UFSJ i članstvo u FIP	16
— Međunarodni okrugli sto o filateliji: UPU — FIP — IFSDA — ASCAT	17 — 18
V. Višacki, Beograd: Ponovo „Pošta u Zemunu 1941 godine”	18
— IN memoriam	18
M. Milišić, Šibenik: Podmornička pošta	19 — 20
— Slučajne greške na doplatnim olimpijskim markama Sarajevo '84 (Z. Stamenković)	20
V. Višicki, Beograd: Poštanska služba za vreme okupacije Srbije sa posebnim osvrtom na Banat (1941 — 1944)	21 — 27
H. Čamdžić, Novi Sad — B. Novaković, Beograd: Zvanično ručno označavanje cenzurisanja u okupiranoj Srbiji 1941 godine	28
T. A. Sessa, Korčula: Korčula pod okupacijom	28 — 29
Umetnost (Razglednica „Kroz Albaniju”)	29
Jugoslavika	
— Ko je i gde je rođen Dundić? (V. Prikić)	30
I. Erdelji, Senta: Sentandreja; Izrael (B. Novaković)	31
Železnica (tematska izložba, „Ferphilex '84”), Dan železničara i 100. godišnjica pruce Beograd—Niš	32
Aerofilatelija	
V. Prikić, Beograd: Kako je došlo do prvog noćnog leta Pančevo — Bukurešt	33 — 38
— Jedan zanimljiv koverat (J. Veličković)	38
Š a h	
— Meč u Donjem Milanovcu (D. Đukanović)	39
Vesti iz društva	40 — 48
Mali oglasi	48 — 49
Likovi umetnika: Andreja Milenković	49
Greške i specijaliteti	
V. Vujošević, Beograd: Greške na našim markama (I)	50
Programi izdavanja maraka (Austrija, Francuska, SR Nemačka)	51 — 52

SASTANCI BEOGRADSKIH FILATELISTA ODRŽAVAJU SE SVAKE SREDE OD 14 DO 19 ČASOVA I SVAKE NEDELJE OD 9 DO 14 ČASOVA U PROSTORIJAMA DOMA GLUVIH U ULICI SVETOG SAVE BR. 16—18 NA DRUGOM SPRATU

SEDMI SUSRET FILATELISTA I NUMIZMATIČARA ODRŽAVA SE 14. I 15. APRILA 1984 GODINE U HOTELU „JUGOSLAVIJA” U BEOGRADU (OD 9 DO 17 h)